

6/2022

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
JUNIJ – ROŽNIK

STEINER
GERMANY

Steiner Nighthunter 8x56

Zagotavlja dober pogled tudi v **mraku!**

30 let garancije

Narejen v **Nemčiji**

Široko vidno polje

Odporen na **vodo** in **rosenje**

Izjemna **prepustnost svetlobe**

Izjemna cena
1.079 €

OPTICS
TRADE

Nakup je možen na spletni strani www.optics-trade.eu
ali v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij
nas pokličite na 031 770 520 (Optics Trade).

Pro SIGMA[®] PLUS
www.prosigmaplus.si

BREZPLAČNI TELEFON
080 88 55

Gun 5

Guntronic 5 EL

Montana 10

- omare za orožje,
- poštni nabiralniki,
- trezorji,
- ognjevarne omare,
- varnostne omare...

Model	Zunanje mere mm VxSxG			Št. pušk	Teža	Cena - EUR	Akcija - EUR
GUN 5	1500	370	265	5	15 kg	257,29	218,70
GUNTRONIC 5 EL	1450	300	400	5	46 kg	477,20	391,30
MONTANA 10	1500	800	400	10	108 kg	1243,79	995,03

Cene so z DDV, FCO Maribor.

www.blagajne-trezorji.si

tel.: 02-421-32-00

info@prosigmaplus.si

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CV., št. 6
junij – rožnik

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:
Jasna Kovačič Siuka

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: dr. Arpad Köves
Marjan Gselman, Jurij Lampe,
dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič

Lektorica in korektorica:

Marjetka Šivic
Tehnični urednik: Milan Samar
Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija. Ta številka je izšla v 22.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovlec pošljite na e-naslov lovlec@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne dopise pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografije, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovlec ter Zlatorogove in Strokovne knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovlec oziroma Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovlec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovlec

Foto: Oton Naglost

IZ VSEBINE:

M. Gselman:	Kam pluje lovška kinologija in koliko razburkano je morje med Scilo in Karibdo (KZS in LZS)?	276
L. Bradač:	Predsednikov pogled	278
ŽAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		280
LOVSTVO		282
Več avtorjev:	Znano in neznano o moderatorjih zvoka, dušilcih zvoka, dušilcih, supresorjih ...	282
B. Kozinc:	Naravoslovna fotografija dandanes	286
DREVESNE VRSTE		289
M. Kišek:	Beli in črni gaber	289
LOVSKI NABOJI		292
G. Hodnik:	.223 Remington	292
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		296
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		297
M. Nared:	Spomini zapuščenega drevesa	297
LOVSKO PESNIŠTVO		299
A. Rant:	Zlatorog	299
LOVSKA ORGANIZACIJA		300
F. Rotar:	Lovska kultura na sejmu Lov	300
F. Rotar:	Sejem Lov obiskal lovec in paraolimpijec Franček Gorazd Tiršek	301
F. Rotar:	Zanimivost z radgonskega rukanja	301
M. Toš:	Iz mojega zornega kota: po Radgoni – Radgona!	302
G. Kočar:	Sestanek po letu rekordov	302
P. Novak:	Ribiči na sejmišču v Gornji Radgoni	303
M. Malek:	Redni zbor lovcev LD Starše	303
M. Toš:	Ob 60-letnici spominska slika predsedniku Marjanu Gselmanu	304
B. Ačko:	Medobčinska strelska liga 2022	305
M. Pečaler:	Odkritje spominske plošče na lovskem domu LD Orlica - Vuhred	305
M. Gselman:	Strelska liga Lovske zveze Maribor v kombinaciji	306
JUBILANTI		307
MLADI IN LOVSTVO		308
S. F. Kroke:	Ekodan v OŠ Selnica ob Dravi	308
M. Kišek:	Pse na povodce! Srne polegajo mladiče.	309
LOVSKI OPRTNIK		310
F. Ekar:	Na območju Potoške gore ogenj uničil več kot 700 ha gozdnotravnatih površin	310
I. Kuljaj:	Druga Mednarodna lovška salamijada	311
I. Sovinšek - Ivko:	Petdeset let opusa Milojka Kumra	312
B. Ačko:	Prvi spominski lov – Zvonkova jaga	313
F. Ekar:	Objekt za pristrelitev lovskih risanic	313
F. Ekar:	60 let Triglavskega narodnega parka	314
M. Toš:	UV LD Lenart novo domovanje bobrov ob potoku Velka	316
Optics Trade:	Predstavljamo: termovizijski monokularja Pulsar Axion XQ35 in XQ35 LRF	316
M. Toš:	Franjo Mravljak, mož združevanja in povezovanja	317
I. Pičulin:	Lovci - vinarji: Davorin Colja	317
V SPOMIN		318
LOVSKA KINOLOGIJA		319
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	319

SLIKA NA NASLOVNICI:

Medved (*Ursus arctos*)

Foto: Oton Naglost

Na računalnik natipkane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljajanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalec).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5. – 31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9. – 31. 12.

mladiča:

1. 5. – 31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

telela:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

telela:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8. – 28. 2.

ovca:

1. 8. – 31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1. – 31. 12.

svinja:

1. 7. – 31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1. – 31. 12.

Poljski zajec

1. 10. – 15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11. – 28. 2.

Jazbec

1. 8. – 31. 12.

Lisica

1. 7. – 15. 3.

Šakal

1. 7. – 15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8. – 31. 3.

Navadni polh

1. 10. – 30. 11.

Alpski svizec

1. 9. – 30. 10.

Pižmovka

1. 1. – 31. 12.

Nutrija

1. 1. – 31. 12.

Fazan

1. 9. – 28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9. – 15. 11.

Raca mlakarica

1. 9. – 15. 1.

Šoja

1. 8. – 28. 2.

Sraka

1. 8. – 28. 2.

Šiva vrana

1. 8. – 28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Kam pluje lovska kinologija in koliko razburkano je morje med Scilo in Karibdo¹ (KZS in LZS)?

Marjan Gselman, član Uredniškega odbora glasila Lovec, Zlatorogove in Strokovne knjižnice ter spletne strani LZS, predsednik Lovske zveze Maribor in inštruktor šolanja lovskih psov

slovensko kinologijo pomembna prelomnica, ko je bilo ustanovljeno prvo slovensko lovsko društvo. Tako štejemo leta 1907 ustanovljeno Slovensko lovsko društvo kot predhodnika organiziranega dela slovenskih kinologov. Posebno aktivni so bili lovci, ki so imeli ptičarje. V okviru društva so imeli tudi svojo kinološko sekcijo. Postopoma, predvsem pa po prvi svetovni vojni se je med slovenskimi kinologi razvijala zavest, da bi se morali kinološko organizirati, podobno kot je to že bilo v nekaterih delih Evrope. Tako je bil 23. februarja 1921. leta ustanovljen Klub ljubiteljev ptičarjev, prva kinološka organizacija pri nas. Nekaj več kot leto pozneje, točneje 9. novembra 1922. leta, so slovenski kinologi v Ljubljani ustanovili Klub ljubiteljev športnih psov. Kmalu zatem (22. maja 1924) je bil ustanovljen še Klub ljubiteljev brakov. Oktobra leta 1925 so kinologi vseh treh klubov ustanovili Jugoslovansko kinološko zvezo (JKZ) s sedežem v Ljubljani (povzeto s spletne strani KZS).

In sedaj k bistvu mojega razmišljanja. Kot je razvidno iz zgodovinskih zapisov, se je kinološka organizacija razvila iz lovske kinologije. In kje ima v zdajšnjem času lovska kinologija mesto v slovenski kinološki organizaciji? Lahko bi po »pasje« rekli: nekje na repu. Še se vračam na spletno stran KZS, za katero velja, da je lepo pripravljena spletna stran z ogromno informacijami, razumljiva, pregledna, uporabna tudi za manj večše uporabnike informacijske tehnologije. Koliko je redno ažurirana, je drugo vprašanje. V reviji Kinolog, 11/12 – 2021, so predstavljene vse pomembne osebnosti v razvoju slovenske kinologije, vse komisije. Prav tako je vse o komisijah in njihovem delu zapisano tudi na spletni strani KZS. A glej ga,

Kmojemu razmišljanju v tem uvodniku me je »pripeljalo« prebiranje revije Kinolog, 11/12 – 2021, ki je posvečena stoletnici Kinološke zveze Slovenije (KZS). Pozorno sem prelistal in prebral jubilejni izvod revije, ki je dopadljivo pripravljena in vsebinsko zanimiva. Za lažje razumevanje mojega zapisa naj v uvodu nanizam nekaj zgodovinskih dejstev razvoja kinologije in lovske kinologije na Slovenskem, na kar je občasno treba spomniti.

Na pragu prejšnjega stoletja Slovenci še nismo imeli lovske ali kinološke organizacije. Zato je bila tudi za

zlomka, pod Komisijo za šolanje lovskih psov ni ničesar, »zero, nula«. V jubilejni številki revije Kinolog je v predstavitvi te komisije navedenih kar nekaj zadev, ki so me vzpodbudile k temu pisanju. Zаметki omenjene komisije segajo v leto 2000, ko je strokovni svet KZS z zborom sodnikov za delo lovskih psov potrdil program osnovnega šolanja lovskih psov. Leta 2011 je KZS ustanovila Komisijo za šolanje lovskih psov (KZŠLP); pripravili so program, ki je bil nadgradnja programa iz leta 2000. Iz zapisa v jubilejni številki revije Kinolog je mogoče ugotoviti, da je komisija še vedno v isti sestavi, čeprav je bil zadnji sklic te komisije nekje v letih 2012–2013. V predstavitvi KZŠLP v jubilejni številki revije Kinolog so navedeni tudi uspehi te komisije od nastanka do danes. Tako naj bi KZŠLP posnela celo nekaj filmčkov o kinologiji!? Po mojem vedenju so filmčke posneli na osnovi razpisa Komisije za kinologijo pri Lovski zvezi Slovenije (LZS), ki je projekte tudi v celoti financirala. Lepo bi bilo vedeti, kdo se kiti s čigavim perjem.

Zato se nikakor ne morem znebiti občutka, da smo lovci in lovski kinologi v KZS, ki je naslednica pred sto leti ustanovljenega Kluba ptičarjev, obravnavani preveč mačehovsko. V zadnjih nekaj letih smo se lovski kinologi trudili pridobiti status enakovrednih članov KZS, a nam to kljub podpisu listine o sodelovanju in ustanovitvi mešane delovne skupine (KZS-LZS) ni uspelo. Sicer pa vemo, kako je: če želiš, da nekaj ne uspe, ustanoviš komisijo, mar ne? Na KZS je njega dni veljal gentlemanski dogovor, da če je predsednik KZS iz športnih vod, je prvi podpredsednik iz lovskih. Dandanes tega v statutu KZS ni zaslediti. Na prste ene roke lahko preštejemo predsednike KZS, ki so prišli iz lovskih vrst. In verjemite mi, če bi bila volja, bi se med 20.000 lovci zagotovo našel kdo, ki bi bil sposoben voditi slovensko kinološko organizacijo in njena oba dela, športnega in lovskega.

Lovci, ki smo lastniki, vodniki in vzreditelji psov, imamo vsaj to srečo, da Komisija za lovske kinologije pri LZS dela dobro in učinkovito. Čeprav imam občutek, da se v zadnjem času nekako ne more sestaviti v celoto, ki si jo komisija LZS zasluži in ji pritiče glede na pomembnost. Prav tako smo lahko hvaležni za vsa lovske-kinološka društva (LKD-je). Zavedati se moramo, da se lovske kinologije brez LKD in dobro delujoče komisije za kinologijo pri LZS slabo piše. Kot lovec in kinolog verjamem, da ni vse zamujeno in da s skupnimi močmi lahko dosežemo še veliko več.

KZS naj nam prizna samo pripadajočo avtonomijo. In da ne bom napačno razumljen: športna smer kinologije je še kako pomembna in potrebna. Seveda ravno tako in nič bolj kot lovska. Ne smemo pozabiti, da lovci v svoji dejavnosti vendarle nudimo psom nekaj tistega prvinkega.

KZS ob visokem jubileju veljajo tudi moje (in naše) iskrene čestitke z najlepšimi željami za še veliko uspešnih let delovanja v korist naših štirinožcev.

¹ Lat.: incident in Scyllam, qui vult vitare Charybdim (dobesedno: »Pade v Scilo, kdor se želi izogniti Karibdi.«)

Končujem z željo po čim manj razburkanem morju, brez ostrih čeri med Scilo in Karibdo.

Saj plujemo tako rekoč v isti barki, k istemu cilju, no, vsaj morali bi ...

»Kot je razvidno iz zgodovinskih zapisov, se je kinološka organizacija razvila iz lovske kinologije. In kje ima v zdajšnjem času lovska kinologija mesto v slovenski kinološki organizaciji? Lahko bi po ‚pasje‘ rekel: nekje na repu.«

Foto: Osební arhiv Marijana Gselmana

Predsednikov pogled

Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) oziroma skupina zunanjih sodelavcev je aprila pripravila spremembo Zakona o varstvu okolja, kjer je črtala določbo, da je divjad na slovenskem ozemlju državna last. Vendar se je to črtanje zgodilo na neobičajen oziroma prikrit način. Zakon je bil uvrščen v obravnavo v parlament in v njem je bilo izrecno zapisano, da se ohranja določba o divjadi v lasti države. Šele po objavi v Uradnem listu smo ugotovili, da je bila vmes določba preprosto črtana! Lovska zveza Slovenije (LZS) zato ni mogla niti podati svojega mnenja, še manj pa sodelovati.

Ko smo ugotovili, da je nastala sprememba, smo objavili obvestilo na naši spletni strani <https://www.lovska-zveza.si/2022/04/20/nov-zakon-o-varstvu-okolja/> in podrobno pojasnili, kako je nastala. Podatki kažejo, da je novico prebralo le 1250 oseb, kar je res malo v primerjavi s 1893 osebami, ki so si prebrale poziv upravljavcem lovišč in lovišč s posebnim namenom, da v letu 2022 nadaljujejo z intenzivnim odvzemom vseh vrst divjadi. Seveda je bilo potem drugače, ko je novica prišla do medijev. Sprememba zakona je nastala v ozadju brez sodelovanja javnosti in zato že tak netransparenten način ustvarja nezaupanje med zainteresiranimi deležniki. Ključno vprašanje je, kaj je resnični namen spremembe? Žal iz pripomb Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora ni razvidno, zakaj je treba spremeniti dosedanje ureditev. Če bi obveljala trditev, da je namen področje divjadi urediti v enotnem predpisu v Zakonu o divjadi in lovstvu, bi moralo vzporedno potekati usklajevanje z resornim ministrstvom, kar pa ni bilo narejeno oziroma ima resorno ministrstvo, to je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP), nasprotno stališče. Predvsem pa je bilo doslej zapisano v Zakonu o varstvu okolja, da je divjad v lasti države, in v Zakonu o divjadi in lovstvu, da z njo upravlja država. Sedaj je v Zakonu o varstvu okolja črtana le določba o lastništvu, ki ni prenesena v Zakon o divjadi in lovstvu, da bi bilo to enotno urejeno v enem zakonu.

Lastništvo in upravljanje pa nista enak pojem in neverjetno je brati, da MOP v pojasnitvah za javnost trdi, da se z upravljanjem divjadi ni nič spremenilo! Seveda ne z upravljanjem, saj se je črtalo lastništvo in ne upravljanje. Sicer osebno menim (pač pišem svoj pogled na lovsko problematiko), da je treba razumno reševati nastalo težavo brez nepotrebnega strašenja s privatizacijo lovstva ... Dejstvo je, da ostajajo v veljavi koncesijske pogodbe oziroma se upravičencem za pridobitev koncesije ni nič spremenilo. Tudi Zakon o divjadi in lovstvu se v tem delu ni spremenil v ničemer. Nastalo pa je več pravnih vprašanj, na katera pripravljavci sprememb niso pomislili, a so jih povzročili. Sedaj moramo pridobiti odgovore na ta vprašanja. Zato smo na LZS postavili nekaj vprašanj in jih bomo posredovali Zakonodajno-pravni službi Državnega zbora ter odgovore objavili.

Osebno me predvsem skrbi ignoranca ljudi, ki so pripravljali spremembo zakona, konec koncev ima LZS status organizacije, ki deluje v javnem interesu na tem področju, pa nas o takšni spremembi seznanijo z objavo v Uradnem listu. Kaj nam torej pomagajo konvencije o sodelovanju

Mag. Lado Bradač,
predsednik Lovske zveze
Slovenije

z nevladnimi organizacijami? Tudi zato spremembe ne podpiram! Predvsem ustvarja še večjo razliko med zavarovanimi vrstami in drugimi prostoživečimi živalmi, so pa vse sestavni del biotske raznovrstnosti in bodo vse v prihodnje potrebovale več in ne manj varstva. Odnos do naravnih dobrin oziroma vseh prostoživečih živali je za nas lovce občutljiva tema, tako kot je voda. Menim, da mora tudi divjad ostati splošna dobrina vseh nas in dokler je na območju Slovenije. Imamo ureditev, ki je obstala tudi pred Evropskim sodiščem; tudi zato je treba takšne spremembe sprejemati s pogovorom in argumenti. O številčnosti populacij, gostoti in njihovem življenjskem okolju moramo odločati v čim širšem krogu in ne samo lovci ali lastniki gozdov. Vendar bi tu moralo pokazati svojo pripravljenost

tudi MOP. Že sama koncesija pomeni na neki način izkoriščanje naravnih danosti v ekonomskem pomenu, kar je dolgoročno z vidika varovanja in ohranjanja ter vlaganja v naravno okolje napačno sporočilo! Predvsem bi moral biti poudarek, da mora upravljevalec skrbeti za ustrezen življenjski prostor divjadi, ne pa za plačilo koncesije.

Koncept Zakona o divjadi in lovstvu temelji na ureditvi državnih lovišč, ki z divjadjo upravljajo brez koncesije, in lovskih družin, ki pridobijo pravico do upravljanja z loviščem ob izpolnjevanju pogojev s podelitvijo koncesije. Druge oblike zakon ne pozna, zato tovrstna sprememba ne more prispevati k ustanavljanju zasebnih lovišč. Vsekakor pa se postavlja veliko vprašanj, zakaj je ta sprememba nastala in zakaj se pristojno ministrstvo, to je MOP, ni odzvalo oziroma poiskalo mnenja drugih deležnikov. Tak način netransparentnega odnosa daje možnost ustvarjanja različnih teorij zarote.

Sem pa vseeno prepričan, da zadnja sprememba Zakona o varstvu okolja ne more vplivati na izvrševanje koncesijskih pogodb, saj Zakon o divjadi in lovstvu v prvem členu, kjer je opredeljen namen zakona, določa: »Z divjadjo upravlja Republika Slovenija. Trajnostno gospodarjenje z divjadjo lahko Republika Slovenija pod pogoji, določenimi s tem zakonom, prenese na usposobljeno pravno osebo kot lovsko pravico.« Skratka, ostaja sistem podeljevanja koncesij in sklenjene pogodbe, kot jo je določil Zakon o lovstvu iz leta 2008. Zakon tudi določa, da z divjadjo v loviščih s posebnim namenom trajnostno gospodarita Zavod za gozdove Slovenije oziroma javni zavod Triglavski narodni park. Z divjadjo v loviščih trajnostno gospodarijo lovske družine. Za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v lovišču se podeli koncesija in določi upravljalca na podlagi javnega razpisa.

Kdo je oškodovanec v primeru kaznivega dejanja nezakonitega lova? Seveda s kaznivim dejanjem ni mogoče pridobiti lastništva, a če ni lastnika, kdo bo priznan kot oškodovanec? Po lovskem zakonu le divjad, uplenjena v skladu s predpisi, postane last upravljalca lovišča oziroma upravljalca lovišča s posebnim namenom. Ne glede na lastništvo pa je škoda na divjadi premoženjska in ekološka škoda, ki nastane z neposrednim protipravnim uničenjem,

poškodovanjem ali prilastitvijo divjadi, njenih legel in gnezd ali če nastane posredno s protipravnimi posegi v prostor, ki spreminjajo, krčijo ali uničujejo habitate, naravne prehode (biokoridorje) in druge, za obstoj divjadi pomembne dejavnike. Vlada predpiše natančnejša določila za opredelitev vrst škode iz prej naštetega opisa ter metode in merila za ugotavljanje njihove višine. Tako je za škodo na divjadi, ki nastane s protipravnim lovom, upravljavec lovišča upravičen do odškodnine po ceniku na podlagi Pravilnika o vrstah in moči lovskega orožja, načinu zasledovanja in usmrčitve ranjene živali ter višini odškodnine na divjadi, ki nastane s protipravnim lovom (Uradni list RS, št. 50/16). Toda ko se črta lastništvo in podira temelji, se marsikomu upravičeno postavlja vprašanje o plačilu škode in tudi koncesij. Pričakujem, da bomo pridobili ustrezna pojasnila pristojnega ministrstva, ki ga bomo tudi objavili.

Seveda pa obstajajo rešitve, s katerimi je mogoče doseči spremembo zakonodaje. V okviru javne razprave o Zakonu za zmanjšanje neenakosti in škodljivih posegov politike ter zagotavljanja spoštovanja pravne države velja predlagati amandma, s katerim bi se omenjeno načelo vrnilo v Zakon o varstvu okolja ali pa uredilo v Zakonu o divjadi in lovstvu in upamo, da ga bodo poslanske skupine, poslanci upoštevali. Obstaja tudi možnost, da zberemo podpise ali prek Državnega sveta vložimo predlog spremembe zakonodaje. Del spremembe lovske zakonodaje na področju kinologije je še vedno v postopku. Na majskem Upravnem odboru LZS je bil po burni razpravi in predstavitvi različnih argumentov, predvsem Komisije za organizacijska in pravna vprašanja, sprejet sklep, da predlagamo jasnejši zapis v zakonodajo z vidika splošnega varstva prostoživečih živali. Ob tem se ni pozabilo na odvzeto zemljo lovskim družinam; tudi ta del bo vključen.

V maju je bila po Upravnem odboru LZS vrsta delnih občnih zborov in tam je bila priložnost za neposreden pogovor. Čeprav bi praviloma že predstavniki volilnega okoliša (člani Upravnega odbora LZS) morali pojasniti vsa odprta vprašanja, pa smo oziroma bomo, saj se bodo delni občni zbori vrstili še v juniju, tudi letos skupaj s podpredsednikom in direktorjem, ko bomo obiskovali delne občne zборе, ob

predstavitvi Poročila o delu LZS in drugih gradiv odgovarjali na vprašanja lovcev.

V maju je bil tudi delovni sestanek z državnim sekretarjem na MKGP. Teme so bile povezane s problematiko škode in izpolnjevanjem nekaterih že prej dogovorjenih aktivnosti, o katerih sem že pisal. Tudi nenehen poziv k povečanju odstrela smo prejeli vsi upravljavci lovišč. Žal na MKGP nekateri ne razumejo, da tudi divjad sodi v »naravne blagovne rezerve države«, ki jih je mogoče uporabiti v primeru krize ali vojne in za to niti ne potrebujemo hladilnika. Nadaljevali smo z načrti. Še vedno krepko zamujajo desetletni načrti. Razlogov je veliko, toda to je splošna težava birokracije in prelaganja odgovornosti in premalo je zavzetih ljudi, ki opravijo svoje delo v okviru predpisanih rokov. Kot je slišati, so načrti obstali na MOP zaradi nekega društva.

Slovenske državne gozdove in Sklad kmetijskih zemljišč smo zaprosili za sestanek, na katerem želimo doreči protokol postopkov z zemljišči, ki jih lahko pridobi lovška družina brez plačila za namene ohranjanja ustreznega okolja. Glede tega sem osebno hvaležen naši pravnici mag. Nataši Oven, ki zavzeto opravlja svoje delo in mi je bila vseskozi odlična pomoč. Bomo pa še vedno iskali možnosti, da bi odvzeta zemljišča vrnila.

Pri Nacionalnem lovskem centru Zlatorog smo začeli odstranjevati drevesa in do same parcele je narejena in z grobim asfaltom preplastena cesta. Tudi drugi priključki so v zaključni fazi realizacije in načrtujemo, da bi v jeseni lahko začeli z izkopom. Administracija pri pridobivanju gradbene dokumentacije je neverjetna. Se je pa od nakupa že precej povečala vrednost parcele. A aktivnosti se nadaljujejo; gremo proti cilju.

Ob koncu naj dodam le še, da je upravno sodišče za 11. maj 2022 ob 8.30 razpisalo narok za obravnavo tožbe Alpe Adria Green zoper dovoljenje MOP za odvzem osebkov medveda. Obravnava je bila predstavljena na 30. maj 2022. Vsekakor bomo aktivno sodelovali, ker želimo, da se vsebinsko odloči o trajnostnem upravljanju s populacijami, tudi zavarovanimi!

Foto: Miron Krapež

Foto: Marjan Artnak

ZAČENJA SE PLES DIVJEGA PETELINA

GORENJSKI GLAS, 3. 4. 2022 (Jasna Paladin) – Koliko divjih petelinov sploh še živi pri nas, so na Zavodu Republike Slovenije za varstvo narave v sodelovanju z lovskimi družinami na območju Kamniško-Savinjskih Alp in z zaposlenimi v Lovišču s posebnim namenom Kozorog Kamnik skušali ugotoviti v okviru posebnega projekta. Izvedli so popis rastišč, kot imenujemo lokacije, kjer se zbira, in habitata divjega petelina. Pri popisu so poleg številčnosti osebkov analizirali tudi njegov življenjski prostor: kolikšen je delež pokritosti z borovničevjem in kako pogosta so mravljišča ter delež odmrle lesne mase. Izkazalo se je, da so divji petelini kazalnik dobro ohranjenih gozdov. »Starejši viri kažejo, da je nekoč divji petelin poseljeval večino Slovenije (razen nižinskih delov vzhodne Slovenije in večji del Primorske). Med drugim ni bil prav nič nenavaden prebivalec ljubljanskega Rožnika. V zadnjih 130 letih je bila številčnost divjega petelina na Slovenskem največja v letih med 1910 in 1930, po letu 1960 pa se stalno zmanjšuje. S primerjavo rezultatov vseh obstoječih raziskav od 80. let preteklega stoletja dalje je bilo ugotovljeno,

da je populacija divjega petelina na območju Slovenije v upadanju. Upadanje je prisotno tudi na območju Kamniško-Savinjskih Alp, a je vseeno manj izrazito kot na drugih območjih države, saj ima divji petelin tukaj najboljše pogoje v Sloveniji. Ta populacija predstavlja eno močnejših jeder v Sloveniji, ki jo je vsekakor treba ohranjati in krepiti,« ugotavljajo okoljevarstveniki.

ZADRŽAN Odstrel 222 Rjavih Medvedov

DELO, 2. 4. 2022 (Marjana Cvirn) – »Žuželk sicer še nisem jedla, zato ne vem, kakšnega okusa so. Doma imamo kmetijo in upam, da mi jih tudi ne bo treba jesti, se pa to v ne tako daljni prihodnosti obeta salonskim živaloljubcem, ki si prizadevajo za uničenje slovenske živinoreje z nenehnim izpodbijanjem odstrela zveri, zaradi katerih je veliko slovenskih živinorejcev obupalo in prenehalo kmetovati, torej pridelovati hrano, saj je število zveri preseglo vse meje možnega sobivanja. Zakaj je težka popravljalnost škode po navedbi upravnega sodišča izkazana le v primeru zveri, ki niso slovenske, avtohtone, ne pa tudi domačih živali? Belokranjska pramenka, bovška ovca, istrska pramenka in

drežniška koza so kritično ogrožene slovenske avtohtone pasme, ki jih ne bo mogoče nadomestiti, ko bo še zadnjo raztrgal medved ali volk. In to pomeni neprecenljivo in nenadomestljivo škodo na nacionalni ravni. Če to komu pri nas kaj pomeni?!«

»PREKMURSKI KMET KRMI MADŽARSKO DIVJAD.« BODO LPN KOMPAS PESKOVCI RAZGLASILI ZA NARAVNI REZERVAT PANONSKEGA JELENA?

Www.vestnik.si., 4. 4. 2022 (Rok Šavel) – Svet murskosoboške območne enote Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) je na zadnji seji spregovoril o problematiki škode, ki jo povzroča vedno večja populacija divjadi v Pomurju. V prejšnjih letih je prevladovala škoda, ki jo povzročajo jelenjad in divji prašiči, škodna problematika zaradi tako imenovane parkljusti divjadi pa je najbolj izražena v Lovišču s posebnim namenom (LPN) Kompas Peskovci in lovišču Prosenjakovci, ki ležita neposredno ob meji z Madžarsko. Kot je soboška enota Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) navedla

v zadnjem načrtu, to ponovno priča o večletnih težavah pri koordinaciji upravljanja divjadi z obeh strani meje. Predsednik KGZS Roman Žveglič meni, da je Zakon o divjadi in lovstvu eden najbolj ideoloških zakonov, kmet pa bi kot lastnik zemljišč moral imeti večjo besedo pri gospodarjenju s svojimi zemljišči. »V zadnjih 15 letih smo imeli zmeraj probleme z ocenjevanjem škode, ker moram jaz zaščititi svoje premoženje, da mi državno premoženje, torej divjad, ne bo povzročalo škode. Sistem bo treba spremeniti,« je bil jasen Žveglič. Med predlogi je bilo slišati tudi, da bi kmetje, lastniki zemljišč, imeli večjo vlogo pri pripravi načrta lovsko-upravljalvskega območja, ki je trenutno v pristojnosti ZGS, ideja pa je bila še, da se tudi kmetom omogoči odstrel divjadi. O tej problematiki je **6. 4. 2022** obširno poročal tudi **VEČER** v članku z naslovom **DIVJAD VSE BOLJ OGROŽA KMETIJSTVO**, prav tako izpod peresa novinarja **Roka Šavla**. Kmetje menijo, da bi bilo treba prilagoditi oziroma spremeniti zakonodajo, saj zgolj odškodnine, ki jih izplačuje država, niso dovolj, pa tudi njihovo izplačevanje in vlaganje ter uveljavljanje odškodninskih zahtevkov bi bilo treba izboljšati. Pojavljajo se celo predlogi, da bi na njihovi zemlji dovolili odstrel kar kmetom, četudi niso lovci.

SPREMEMBE PRI LOVIŠČIH

GORENJSKI GLAS, 12. 4. 2022 (Cveto Zaplotnik)

– Spremenjeni Zakon o divjadi in lovstvu prinaša nekatere spremembe pri loviščih s posebnim namenom (LPN). S spremembo uredbe o ustanovitvi LPN naj bi lovišče Kozorog Kamnik nekoliko zmanjšali, hkrati pa naj bi povečali lovišče Krvavec in oblikovali novo lovišče Strelovec. Novo lovišče Strelovec, veliko 2096 ha, naj bi vključili v Kamniško-Savinjsko lovskopravljavsko območje in ga oblikovali na severovzhodnem delu lovišča Kozorog Kamnik.

V SLOVENIJO PRISPEL NOV RISJI LEPOTEC IZ ROMUNIJE

DELO, 9. 4. 2022 (Maja Prijatelj Videmšek) – V Slovenijo je prispel nov ris iz Romunije. Po okoli 17 urah vožnje v kletki je bilo pričakovati, da bo iz nje v večjo kletko, v kateri bo bival en mesec do izpusta v naravo, skočil kot blisk, vendar nas je pustil čakati uro in pol. Ko se je vendarle prikazal, smo bili vsi očarani nad njegovo lepoto: velikostjo, košatimi zalizci in čudovitim rozetastim vzorcem na

kožuhi. Dve leti po izpustu risa Katalina, ki smo ga oklicali za novega risjega kralja snežniških gozdov, bodo le-ti kmalu bogatejši za risjega »mistra« sveta. Samec je zdrav, star šest let, drugi najtežji od 14 doslej preseljenih risov (27 kg) v projektu Life Lynx, v katerem si prizadevajo za rešitev dinarske in jugovzhodnoalpske populacije risov pred izumrtjem. Na ime še čaka, začasno se imenuje RO11 – ker je enajsti preseljeni ris iz Romunije. O enajstem risu iz Romunije je **9. 4. 2022** poročala tudi STA.

ODSTREL MEDVEDOV ZADRŽAN ŽE TRETJE LETO ZAPORED

DELO, 15. 4. 2022 (Maja Prijatelj Videmšek) – Konec marca 2022 je upravno sodišče za začasno odredbo do končne odločitve zadržalo dovoljenje okoljskega ministrstva za odstrel 222 rjavih medvedov v letu 2022. To je že tretje sodno zadržanje odstrela medvedov zaradi tožbe društva Alpe Adria Green v zadnjih treh letih. S »sodnim upravljanjem populacije« medvedov niso zadovoljni ne nevladniki, ki trdijo, da je odstrel medvedov nezakonit, ne na okoljskem ministrstvu in Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS), kjer pravijo, da je neizvajanje odstrela dolgoročno slabo za človeka in

medveda. V Dnevnikovi sobotni prilogi **OBJEKTIV** z dne **16. 4. 2022** pa je bil objavljen članek z naslovom **ZA MEDVEDA V SLOVENIJI NI PREGRAD IN OVIR** avtorja **Franca Perka**.

DIVJAD, DARILO VELEPOSESTNIKOM

DNEVNIK, 23. 4. 2022 (Peter Preinfalk) – »Vlada je 16. marca 2022 sprejela nov zakon o varstvu okolja (ZVO), ki je iz posebnih določb črtal divjad kot lastnino Republike Slovenije. Prav zanimiv je čas sprejetja novele tega zakona, saj kar bode v oči predvolilni čas in tekma za vsak glas. Očitno so se težnje in apetiti veleposestnikov ter velikih lastnikov gozdov spet povečali in bi radi dodaten zaslužek še s prodajo divjadi. Zakon o divjadi in lovstvu sicer še vedno velja in nalaga Republikli Sloveniji upravljanje z divjadjo, kljub vsemu pa se ne morem izogniti občutku, da je črtanje divjadi kot lastnine RS iz ZVO priprava za uveljavitev načela »res nullius«, kar pomeni, da je divjad nikogaršnja lastnina oziroma postane lastnina lastnika zemljišča, na katerem je bila uplenjena. Človek ne bi verjel, da smo v 21. stoletju, temveč v mračnem srednjem veku, kjer je večini prebivalstva vladala fevdalna gospoda. Tisti, ki sedaj slovenskim lovcom očitajo

pobijanje divjadi in lov kot obliko krvavega športa, bodo v primeru, da se res uveljavi divjad kot zasebna lastnina, videli, kaj pomeni pobijanje in krvav šport.«

O tej tematiki je isti avtor objavil mnenjski zapis z naslovom **DIVJAD, KI NI VEČ DRŽAVNA – DARILO VELEPOSESTNIKOM** v dnevniku **DELO, 25. 4. 2022**.

Z ODSEVNIMI ZA VEČJO VARNOST VOZNIKOV IN ŽIVALI

OVITARJEVE NOVICE, 29. 4. 2022 (Nina Zorman) – V Lovski družini Sv. Jurij v Slovenskih goricah so prijazno pozdravili odziv občine, ki jim je na njihovo prošnjo priskočila na pomoč pri namestitvi in financiranju novih obcestnih stebričkov, na katerih je tudi modri odsevník. Nove stebričke so namestili na cestnem odseku, ki poteka mimo lovskega doma in ob cesti, ki poteka v smeri Jurovski Dol–Trate. Želijo si, da bi s takimi odsevniki opremili čim več cest, saj bi pripomogli k zaščiti živali (srnjadi) in tudi k varnejši vožnji voznikov. V prihodnje želijo modre odsevnike postaviti tudi ob cesti skozi Partinje.

Pripravil: dr. Marjan Toš

Foto: Blaž Ocvirk

ZNANO IN NEZNANO O MODERATORJIH ZVOKA, DUŠILCIH ZVOKA, DUŠILCIH, SUPRESORJIH ...

O čudežnih napravah, znanih iz filmov Jamesa Bonda, je zadnje čase veliko napisano, še več pa zanimanja in tudi veliko neznank. Medresorska delovna skupina na Ministrstvu za notranje zadeve se je že leta 2014 ukvarjala z vprašanjem, ali naj bodo zdajšnji »dušilci« dovoljeni ali ne. Podporniki smo to zagovarjali, nasprotniki so menili, da bo ob takih dovoljenih pripomočkih na puškah nastajalo več kaznivih dejanj nezakonitega lova ali po domače »krivolova«. Številke o navedenih kaznivih dejanjih so zelo različne, a po podatkih policije je takih kaznivih dejanj znatno manj, kot pa jih najdemo v lovskem informacijskem sistemu Lisjak.

Vprašanja, ki se porajajo lovcem

Ob spremembi Zakona o orožju (Ur. List RS, 125/21) so nakup moderatorjev zvoka, posedovanje in uporaba mogoči. Šli smo celo v drugo skrajnost, ko lahko »dušilec« kupi vsakdo, ne da bi zato potreboval nabavno dovoljenje ali da bi bil pripomoček vpisan v orožno listino. Začel se je nakup, začela se je njihova uporaba in s tem

nova spoznanja, na kar marsikdo niti ni bil pripravljen. Odpirajo se številna vprašanja, pridobivamo praktične izkušnje. Ponudniki ponujajo različne tovrstne izdelke, pri nakupu blažilcev zvoka nas pritegnejo proizvajalčevi podatki o zmanjšanju zvoka. Slednjega preverjamo z različnimi merilnimi napravami in pridobljeni podatki se bistveno razlikujejo od tistih, ki so navedeni ob dokumentaciji samega izdelka. Da bi spoznali čim več lastnosti, obiskujemo *YouTube*, kjer je

»domačih« testov in ugotovitev ogromno. Kljub temu pa se vračamo k vprašanju, kaj kupiti, če sploh kupiti in koliko denarja odšteti za nakup.

Imeti ali ne imeti, to je zdaj vprašanje. Pri nakupu puške si je treba najprej odgovoriti na vprašanje, zakaj bom takšno puško ali takšen kaliber sploh potreboval. Podobno je z moderatorjem zvoka ali kakorkoli ga že imenujemo; v tem sestavku to ni najpomembnejše.

Pa vendar ostaja nekaj osnovnih vprašanj, na katera bi kot povprečen lovec in potencialni uporabnik želel odgovore,

Imeti ali ne imeti, to je zdaj vprašanje. Pri nakupu puške si je treba najprej odgovoriti na vprašanje, zakaj bom takšno puško ali takšen kaliber sploh potreboval. Podobno je z moderatorjem zvoka ali kakorkoli ga že imenujemo; v tem sestavku to ni najpomembnejše.

Meritve so potekale na strelišču LD Rakitna v oblačnem vremenu pri temperaturi zraka nekaj stopinj Celzija nad lediščem. Strelna razdalja je znašala 112 m, strelec pa je iz ležečega položaja z vsako kombinacijo orožja in nastavkov izstrelil po pet zaporednih strellov. Čas med streli je bil dolg zgolj toliko, kolikor je strelec potreboval za napolnitev orožja.

preden se odločim za nakup. Naj jih nekaj štejemo.

– Za koliko blažilec zvoka zmanjša zvok?

– Kolikšna je natančnost?

– Kako masa moderatorja ali plinske zavore vpliva na puško?

– Koliko nabojev zapored lahko izstrelim?

– Kako je s čiščenjem in vzdrževanjem?

Vprašanj je verjetno še več, dobro pa je, da si jih prej postavimo in odgovorimo nanje. Mogoče pa niti niso tako pomembna, če uporabimo preprost pristop, da bomo blažilec zvoka imeli, ker je to pač modna muha.

Predstavitev orožja, streliva, nastavkov, moderatorjev zvoka in drugih merilnih naprav ter pripomočkov

V tem prispevku bomo skušali odgovoriti na nekatera vprašanja oziroma samo predstaviti številke, vrednosti ob opravljenem poskusu. Podatki so navedeni na način, da nam dajejo preproste odgovore na vprašanja.

Pri uporabi različnega orožja, streliva in moderatorjev zvoka in plinskih zavore smo merili:

- hitrost krogle,
- natančnost zadetkov,
- temperaturo cevi, moderatorja zvoka ali plinske zavore
- in jakost zvoka.

Uporabili smo naslednje orožje in strelivo:

- repetirna puška, znamke Titan 6, Target Light, kaliber .308 Winchester, debelina cevi 19 mm, strelivo Geco Plus, 11 g (170 grs);
- enocevna prelamača, znamke Bergara BA 13 TD, dolžina cevi 20 inčev, kaliber .308, strelivo Sellier & Berlot, SPCE, 9,7 g (150 grs) in
- repetirna puška, znamke Sauer 101 GTI, kaliber 6,55 SE, strelivo Fox Bullets, 8 g (123 grs).

Uporabljeni nastavki – plinska zavora:

- Titan, največji kaliber 7,62, navoj M 14 x 1,

Foto: Matevž Mihelič

Položaj strelca na strelišču

- Bergara ST1 Self-Timing, kaliber .30, navoj 5/8-24 UNEF in
- Sauer Dual Brake typ-A/največ 9,5 mm.

Moderatorji zvoka:

- Hausken JD224 Lite, kaliber .30,
- Sako Optisup, kaliber .30,
- Freyr & Devik, 269, največji kaliber .30,
- Freyr & Devik, 196, največji kaliber 6,5,

- A-TEC H-2, največji kaliber .30,
- A-TEC Mega, največji kaliber .30,
- FBT INCA OBS 32, kaliber .30, 230 mm,

- FBT INCA OBS 32, kaliber .30, 120 mm in

- FBT INCA OBS 50, kaliber .30.

Uporabljene moderatorje lahko razdelimo v štiri skupine, in sicer:

- moderatorji, ki jih ni mogoče razstavljati,

Moderatorji zmanjšajo jakost zvoka v različnem razponu, vendar skoraj nikoli toliko, kot je navedeno v tehničnih podatkih za konkreten moderator.

- moderatorji, ki jih razstavimo z orodjem, ki ga ponuja proizvajalec,
- moderatorji, ki jih razstavimo in proizvajalec zanje ne ponuja orodja, ampak ga moramo narediti sami,
- moderatorji, ki jih razstavimo brez uporabe orodja, in sicer ročno brez pripomočkov.

Glede na način razstavljanja je treba upoštevati navodila za vzdrževanje, ki jih predpisuje proizvajalec oziroma ponudnik.

Druge uporabljene merilne naprave in pripomočki:

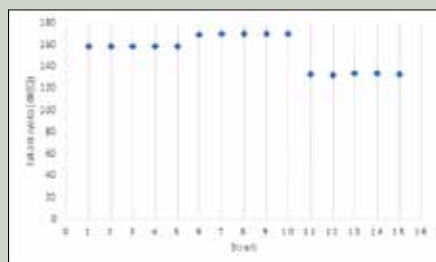
- Caldwell, Ballistic Precision Chronograph za merjenje hitrosti krogle,
- infrardeči termometer ThermoSpot Laser Laserliner za merjenje temperature cevi in nastavkov,
- merilnik zvoka Brüel & Kjær 2250 in mikrofoni Brüel & Kjær 4941,
- tarče,
- vložek za pristrelitev lovske puške in
- vreče za naslon orožja.

Meritve so potekale na strelišču **Lovske družine (LD) Rakitna** v oblačnem vremenu pri temperaturi zraka nekaj stopinj Celzija nad lediščem. Strelna razdalja je znašala 112 m, strelec pa je iz ležečega položaja z vsako kombinacijo orožja in nastavkov izstrelil po pet zaporednih strelcev. Čas med strelci je bil dolg zgolj toliko, kolikor je strelec potreboval za napolnitev orožja.

Kot smo že pojasnili, bomo v tem prispevku predstavili nekaj osnovnih ugotovitev, podrobnejša analiza vseh podatkov pa bo predstavljena v diplomski nalogi študenta Biotehniške fakultete in lovca LD Rakitna **Marcela Mihaliča Praznika**, enega od avtorjev tega članka. Ta prispevek je namenjen splošni seznanitvi, v njem predstavljamo zgolj rezultate, ki so po našem mnenju pomembni za splošno znanje lovcev.

Rezultati meritev

Rezultate smo zbrali v *preglednici* in *grafih 1 ter 2*.

Graf 1: Jakost zvoka puške Titan 6 Target Light .308 Winchester s petimi strelci brez nastavkov (1–5), plinsko zavoro (6–10) in moderatorjem zvoka Hausken (11–15)

Preglednica: Povprečne vrednosti in standardni odkloni meritev

Puška	Tip nastavka	Model	Hitrost (m/s)	Temp. cevi (°C)	Temp. nastavka (°C)	Zvok (dB(c))	+/- %
Titan 6	/						
Povprečje			769,8	5,3		158,85	
Std. odklon			5,44	0,4		0,13	
Titan 6	plinska zavora						
Povprečje			774,8	5,2		169,86	+6,93
Std. odklon			7,32	0,5		0,23	
Titan 6	moderator	Hausken					
Povprečje			778,2	2,5	31,4	133,15	-16,18 -21,61
Std. odklon			14,23	0,1	12,23	0,76	
Bergara BA 13 TD	/						
Povprečje			848,4	5,1		161,30	
Std. odklon			4,97	0,3		0,23	
Bergara BA 13 TD	plinska zavora						
Povprečje			863,66	2,9		176,87	+9,65
Std. odklon			15,69	0,3		0,97	
Bergara BA 13 TD	moderator	Sako					
Povprečje			842,4	2,8	23,2	157,68	-2,24 -10,85
Std. odklon			6,188	0,7	8,9	0,35	
Bergara BA 13 TD	moderator	Freyr & Devik 269					
Povprečje			884,33	3,2	38,4	138,8	-13,95 -21,52
Std. odklon			4,16	0,4	9,8	0,44	
Bergara BA 13 TD	moderator	A-Tec2H, 3 komore					
Povprečje			875	2,8	30,4	136,75	-15,22 -22,68
Std. odklon			17,67	0,5	11,9	2,02	
Bergara BA 13 TD	moderator	A-Tec2H, 2 komori					
Povprečje			850,4	2,8	38,6	141,31	-12,39 -20,11
Std. odklon			7,30	0,5	11,1	2,16	
Bergara BA 13 TD	moderator	A-Tec2H, 1 komora					
Povprečje			844,6	3,9	40,6	150,54	-6,67 -14,89
Std. odklon			4,03	0,4	8,2	1,43	
Bergara BA 13 TD	moderator	FBT INCA 120 mm					
Povprečje			850,6	2,8	37,6	147,36	-8,64 -16,68
Std. odklon			5,50	0,8	11,8	0,96	
Bergara BA 13 TD	moderator	FBT INCA 230 mm					
Povprečje			866,75	1,7	26,4	141,37	-12,36 -20,07
Std. odklon			10,07	1,2	14,6	0,64	
Bergara BA 13 TD	moderator	A-tec MEGA					
Povprečje			847,6	3,5	36,0	143,92	-10,77 -18,94
Std. odklon			6,14	0,9	10,8	3,56	
Bergara BA 13 TD	moderator	FBT OBS 50					
Povprečje			847,2	4,4	38,0	134,34	-16,71 -24,05
Std. odklon			9,36	0,3	15,1	0,62	
Sauer 101 GTI	/						
Povprečje			856,8	4,9		157,26	
Std. odklon			6,97	1,0		0,24	
Sauer 101 GTI	plinska zavora						
Povprečje			854,4	4,2		172,83	+9,9
Std. odklon			2,50	0,4		0,58	
Sauer 101 GTI	moderator	Freyr & Devik 196					
Povprečje			877	2,0	32,7	139,13	-11,53 -19,5
Std. odklon			6,24	0,40	12,91	1,51	

Pojasnila:

Standardni odklon (std. odklon) je zaokrožen na dve decimaliki.

Stolpec (+/- %) pojasnjuje, za koliko % je večji (+) ali manjši (-) zvok od posameznega nastavka v primerjavi s puško brez nastavka. Tako je pri puški Titan 6 prikazano, da je jakost zvoka s plinsko zavoro za 6,93 % večja od cevi brez nastavka in da je jakost zvoka z moderatorjem za 16,18 % manjša od cevi brez nastavka ter za 21,61 % manjša od zvoka s plinsko zavoro. Pri primerjavi v % ugotovimo, da je pri uporabi plinske zavoro jakost zvoka višja kot pri puški brez nastavkov (od 6,93 do 9,9 %).

Stolpec (+/- %): pri puški Bergara in Sauer so podatki enako prikazani.

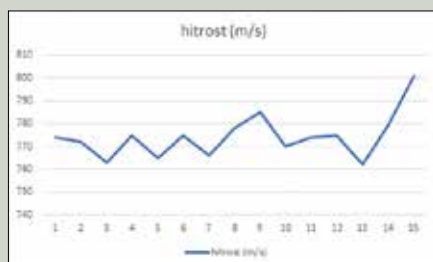
Bistvena ugotovitev, ki se nanaša na natančnost zadetkov, je, da so z uporabo plinske zavoro in moderatorja zadetki natančni v raztrosu 2 cm in v glavnem višji od točke meritve. Pri uporabi nastavkov strelnega daljnogleda nismo posebej pristreljevali, ampak je ostala pristrelitev puške brez nastavkov.

Foto: Matevž Mihelič

Ob strelu strelca z moderatorjem zvoka

Kot je razvidno iz *grafa 1*, je jakost zvoka puške z uporabo plinske zavore višja od puške brez nastavkov in tako tudi jasno priporočilo, da je treba tudi pri uporabi plinske zavore nujno uporabljati glušnike, saj jakost zvoka glede na slovensko zakonodajo (*Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti hrupu*, Ur. l. RS, 17/06) presega spodnjo opozorilno vrednost izpostavljenosti (135 dB(C)). Pri uporabi moderatorja zvoka so vrednosti pod navedeno vrednostjo, kar pomeni, da zaščita sluha ni več obvezna. Vse navedene vrednosti so izmerjene ob strelčevem desnem ušesu (strellec je bil desničar). Zanimale so nas vrednosti zvoka, ki ga zazna strellec. Takšne vrednosti zvoka so tudi navedene. Druge možnosti meritve bi bile merjenje zvoka na ustju cevi, merjenje zvoka na določeni razdalji od strelca ali na razdalji tarče same.

Graf 2: Hitrost krogle pri puški Titan 6 Target Light .308 Winchester s petimi strelji brez nastavkov (1–5), plinsko zavore (6–10) in moderatorjem zvoka Hausken (11–15)

Povprečna hitrost krogle je pri večini moderatorjev večja kot pri puški brez nastavkov (razen izjeme iz *preglednice*). Različnost hitrosti posameznega streliva je vidna iz povprečne vrednosti, natančneje pa iz standardnega odklona te vrednosti (*preglednica*). Naj navedemo samo nekaj osnovnega opisa za standardni odklon ali standardno deviacijo, ki jo omenjamo, da bodo vrednosti iz *preglednice* bolj razumljive. **Višja kot**

je vrednost standardnega odklona, **bolj so enote** v populaciji oziroma vzorcu razpršene in obratno: nižja vrednost kaže na manjšo razpršenost enot in večjo koncentracijo enot okoli aritmetične sredine. Podatek, ki kaže na temperaturo moderatorja, ni zanemarljiv, saj se pri zaporednih streljih, tako kot cev, segreva. Moderatorji, ki smo jih uporabljali, so namenjeni repetirnim puškam in ne polavtomatskemu ali celo avtomatskemu orožju. Pri vsakem zaporednem strelu se segrevajo, kar je razvidno iz *preglednice*. To ni zaskrbljujoče ob zavedanju, da pri več zaporednih streljih v optiki strelnega daljnogleda vidimo to temperaturo kot motnjo v vidljivosti na tarčo. Nekateri so že pomislili na okvaro strelne optike, vendar je na to spremembo oziroma vidnost vplivala moderatorjeva temperatura. Zato ni odveč uporaba prevlek moderatorjev. Po navadi več zaporednih streliv opravimo na strelišču ali pa na pogonih. Pri lovu s preže tega pojava verjetno niti ne bomo opazili.

Bistvene ugotovitve

Za zaključek nekaj ugotovitev:

- moderatorji zmanjšajo jakost zvoka v različnem razponu, vendar skoraj nikoli toliko, kot je navedeno v tehničnih podatkih za konkreten moderator,
- v večini primerov uporaba moderatorja poveča hitrost krogle,

V večini primerov uporaba moderatorja poveča hitrost krogle.

Ob uporabi moderatorja se zadetki razlikujejo v primerjavi z uporabo plinske zavore ali puške brez nastavkov, iz česar izhaja, da je nujna pristrelitev orožja pred uporabo moderatorja.

Uporaba moderatorja zmanjša svetlobo na ustju moderatorja (pomembno pri lovu v mraku ali ponoči), kar zmanjša strelčevo zaslepljenost v mraku ali ponoči, zlasti ob uporabi nočnih naprav.

Pri več zaporednih streljih uporaba moderatorja vpliva na sliko optike.

– zadetki se ob uporabi moderatorja razlikujejo v primerjavi z uporabo plinske zavore ali puške brez nastavkov, iz česar izhaja, da je nujna pristrelitev orožja pred uporabo moderatorja,

– uporaba moderatorja zmanjša svetlobo na ustju moderatorja (pomembno pri lovu v mraku ali ponoči), kar zmanjša zaslepljenost strelca v mraku ali ponoči, zlasti ob uporabi nočnih naprav,

– pri več zaporednih streljih uporaba moderatorja vpliva na sliko optike.

Kot smo že opozorili, v tem prispevku navajamo zgolj nekaj osnovnih informacij iz naših meritev. Ker se le-te nanašajo na konkretno orožje in nastavke, to pomeni, da so lahko podatki ob različnih orožjih in moderatorjih drugačni. Obdelave podatkov vsakega strela in vpliv na posamezno postavko bodo izvedeni v podrobnejši analizi diplomske naloge študenta Mihalič Praznika.

Verjamemo in zavedamo se, da imajo bralci lahko različne oziroma drugačne izkušnje od naših ugotovitev. S prispevkom smo želeli dopolniti znanje naših bralcev, pretežno lovcev. Morda smo potrdili ugotovitve tistih, ki imajo takega znanja in izkušenj več, ali pa smo na njihove ugotovitve vrgli senco dvoma. Kakorkoli že – vse je dobrodošlo, znanja in poznavanja nikoli ni preveč.

Dober pogled.

doc. dr. Srečko Felix Krobe,
LZS, vodilni avtor;

doc. dr. Anton Poje,
Biotehniška fakulteta,

doc. dr. Matevž Mihelič,
Biotehniška fakulteta, in

Marcel Mihalič Praznik,
študent Biotehniške fakultete

Viri so na voljo pri avtorjih.

Zahvala

Zahvaljujemo se Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, SlovArms, d. o. o., Divača, A-TEC Slovenija, TORA, d. o. o, Radlje, in LD Rakitna.

NARAVOSLOVNA FOTOGRAFIJA DANDANES

Naravoslovna fotografija in lovstvo imata veliko skupnega: udeleženci veliko prostega časa preživijo v naravi, čakajo, opazujejo in končno pritisnejo na sprožilec. Zagotovo pa je lov odgovornejša naloga, saj dober lovec s previdnostjo izbere žival za odstrel, medtem ko je pri fotografiranju potrebno nekoliko več spretnosti in načrtovanja, saj se je »manekenu« treba zelo približati.

Zdajšnje možnosti so tudi obveznost

Digitalni način zajema slike in računalniška obdelava oziroma odstranitev drobnih napak sta zelo poenostavila naravoslovno fotografiranje. Posledično dandanes nastane veliko več posnetkov kot v času uporabe filmov, tudi takšnih, ki le polnijo disk in niso uporabni. Fotografov pa je vse več. Prednost sodobnega fotografiranja je v tem, da je cena enega posnetka v bistvu zanemarljiva, tako da zlahka uporabimo tudi funkcijo več posnetkov v sekundi. Včasih je bilo zrcalo najmanj trajen element fotoaparata in je omogočalo nekaj več kot sto tisoč posnetkov, preden je bilo treba kupiti novega. Najnovejši pa so brez njega in z njimi naredimo lahko več posnetkov, preden dotrajajo.

Vsekakor dandanes ni treba kupovati dragih filmov, zato se s fotografijo lahko ukvarja praktično vsakdo in tako tudi ljubitelji narave.

Množica posnetkov v osebni arhivi pa je tudi past. Nujno potreben je kritičen izbor najbolj uspešnih fotografij oziroma posnetkov. Tudi ni dobro shranjevati ali celo drugim prikazovati serij praktično enakih posnetkov. Sam izbor je najbolj

Digitalni način zajema slike in računalniška obdelava oziroma odstranitev drobnih napak sta zelo poenostavila naravoslovno fotografiranje. Posledično dandanes nastane veliko več posnetkov kot v času uporabe filmov, tudi takšnih, ki le polnijo disk in niso uporabni. Fotografov pa je vse več.

odvisen od kritičnega »očesa« posameznika in osnovnega fotografskega znanja. Posebno kritičen izbor je potreben pri živalih, ki so zelo pogoste. Le pri posnetkih zelo redkih živali lahko »zamižimo na eno oko« in shranimo posnetek, čeprav ni povsem uspel, seveda bolj za spomin na dogodek.

Oprema in nizke cene so nedvomno »naredile« naravoslovno fotografijo dostopno tudi najmlajšim.

Nameni fotografiranja

Zakaj nekdo fotografira živali in pokrajino? V odgovoru se skriva več motivov. V prvi vrsti gre za preživljanje prostega časa v zdravem okolju, ob uspešnejših posnetkih pa za osebno zadovoljstvo. Poznam prijatelja, ki ima posnetke zgolj v svojem arhivu.

Nekateri fotografi si želijo pridobiti fotografske nazive in med drugimi zvrstmi je dobrodošla tudi naravoslovna fotografija. Taki morajo sodelovati na različnih natečajih ali pa prirejati razstave, kar je navsezadnje lahko dolga in tudi draga pot. Zlato pravilo pravi, da kadar želimo fotografije prikazati javnosti, naj ima vedno kakovost prednost pred količino.

Foto: Jonatan Kozinc

Posnetek modrasa je uspel mojemu devetletnemu sinu.

Fotografije je malo težje unovčiti tako na spletu kot tudi z objavo v revijah. Nekateri se odločijo tudi za svoj koledar ali zgolj predstavitev za pošiljanje prijateljem.

Za dokumentarni vidik fotografiranja je treba shraniti kraj in datum nastanka, zato je za take namene najbolje posnetek označiti s številkami dneva, meseca in leta, ko ste ga naredili.

Cilji

Dandanes je nešteto posnetkov vsake živali v različnem elementu, zato si je dobro prizadevati, da naredimo posnetek, ki ga je nemogoče ali vsaj težko ponoviti, kar pomeni posebno zadovoljstvo. Poizkušajte uresničiti svoje sanje. Nastale iluzije na papirju naj izražajo ustvarjalnost, estetsko dovršenost in enkratnost. V vsakem primeru fotograf podoživlja tudi vse dogodke ob nastanku svojih.

Praktično neponovljiv je moj bežen posnetek planinske kavke. Nastal je pred Prešernovo kočo na Stolu, čeprav je bila tam množica, saj smo s kolegi tja vodili osnovnošolce za športni dan. Bolj za šalo kot zares sem hitro potegnil aparat iz nahrbtnika takoj, ko se je ptica usedla na količek ograje le kake štiri metre od mene. Na sprožilec sem pritisnil le enkrat, nato pa je ptica že odletela. Nastala fotografija mi simbolizira tudi nekaj mojih življenjskih načel: notranjo uravnoteženost, izkoristiti ponujeno priložnost in svobodno potepanje po hribih.

Zlato pravilo pravi, da kadar želimo fotografije prikazati javnosti, naj ima vedno kakovost prednost pred količino.

Zanimivo je, da sem na posnetku kljub protisvetlobi prvič opazil, da ima kavka rjavo oko, v literaturi namreč zasledimo le, da je temno.

Foto: Boris Kozinc

Protisvetloba lepo poudari že skoraj odpadlo pero.

Dandanes je nešteto posnetkov vsake živali v različnem elementu, zato si je dobro prizadevati, da naredimo posnetek, ki ga je nemogoče ali vsaj težko ponoviti, kar pomeni posebno zadovoljstvo. Poizkušajte uresničiti svoje sanje.

Obdelava fotografij

Naravoslovna fotografija naj bi bila čim boljši odraz stanja v naravi. Obdelava z računalnikom skoraj vedno terja ureditev barvnega prostora. Z izrezom določimo, kaj bo ostalo na končni sliki, posebno, če je bila žival daleč. S približevanjem pa ne pretiravajmo, da v celoti ne odstranimo okolice, v kateri je bila. Če je potrebno, zberemo tudi moteče stvari. Taka obdelava je dokaj preprosta in ohranja prvobitnost.

Kam po posnetke?

Sem privrženec in zagovornik fotografiranja živali in pokrajine čim bližje domu. Tako se na akcije lahko odpravi-

Foto: Boris Kozinc

Bližje kot smo živali, bolj kakovostna bo fotografija, čeprav na to vpliva še vrsta drugih dejavnikov. Najpreprostejši način je čakanje na mestu, kjer pričakujemo uspeh. Tako kot pri čakanju na lovu so tudi v tem primeru potrebna topla oblačila.

Potrebna je velika pazljivost, da zalega ali mladiči niso ogroženi zaradi fotografiranja, če bi na vsak način radi naredili posnetek. Posnetki družin, pa naj bodo sesalcev ali ptic, me osebno zelo pritegnejo. Nujno potrebno je poznavanje obnašanja in plašljivosti vrste živali, ki jo želimo fotografirati. Vedeti moramo tudi, da hoja oziroma sledi, ki jih pustimo neposredno ob gnezdju, v nočnih urah zelo zanimajo tudi plenilce, ki tako najlaže pridejo do hrane. Za fotografiranje dogodkov na samem gnezdju priporočam, da aparat namestimo na sosednje drevo ali

Velika podlasica ali hermelin, fotografiran ravno tako, kot sem dolgo »sanjal«.

mo peš, s kolesom ali pogojno z avtom. Potovanja v druge države zelo povečajo ogljični odtis – skupno količino emisije toplogrednih plinov kot posledica posameznikove aktivnosti. Posnetke, ki jih boste naredili daleč v tujini, so gotovo naredili že lokalni fotografi.

V Sloveniji je veliko divjih živali: gnezdi kar 230 vrst ptic, nekaj deset jih tudi prezimuje, torej je priložnosti dovolj na domačem terenu. Tako lahko na primer veliko podlasico pogosto vidimo kar na bližnjem travniku in polju. Za dobro fotografijo je treba najti pravi čas in trenutek, najboljši ob svitu jutranjega sonca, ko se slana še ni stopila. Prizadevati si moramo tudi, da žival posnamemo v lepem naravnem okolju in obnašanju (to je lahko iskanje hrane ali lov, hranjenje, označevanje ozemlja ali spopad zanj, prinašanje hrane mladičem ali krmljenje, razposajena igra, neutrudno ljubezensko razkazovanje, parjenje in še marsikaj). Pri iskanju takih motivov je dobrodošlo poznavanje vedenja živali v vseh letnih časih.

Kako se približati živalim?

Bližje kot smo živali, bolj kakovostna bo fotografija, čeprav na to vpliva še vrsta drugih dejavnikov. Najpreprostejši način je čakanje na mestu, kjer pričakujemo uspeh. Za fotografiranje iz skritosti lahko uporabimo šotor ali zaslon iz vej, lahko pa čakamo kar z visoke preže. Tako fotografiranje je zelo razburljivo, saj se

Sem privrženec in zagovornik fotografiranja živali in pokrajine čim bližje domu. Tako se na akcije lahko odpravimo peš, s kolesom ali pogojno z avtom.

Foto: Boris Kozinc

Sraka z miško, posneta z 800 mm-objektivom.

živali lahko zelo približajo in rezultati so odlični. Namestimo se na kraj, kjer upravičeno pričakujemo vsaj nekaj živali, da nam med čakanjem ne »zraste brada«. Za dinamične posnetke so primerni aparati in objektiv, ki omogočajo hitro samodejno ostrenje. Tako kot pri čakanju na lovu so tudi v tem primeru potrebna topla oblačila.

Mesta, ki jih najpogosteje obiskujejo živali, so potoki, vodne površine in krmišča. Zimsko krmljenje ptic je gotovo ena najbolj obetavnih dejavnosti za nastanek odličnih fotografij. V neposredno bližino krmilnice je treba namestiti lepo vejico, na katero bodo sedale ptice, preden se polotijo hrane.

Kdor se odloči za fotografiranje ob gnezdju, se mora zavedati, da je praktično »nepovabljen gost« pri določeni ptici. Dolgotrajna motnja je skrajno nedopustna.

drugi objekt in ga v primernem trenutku sprožimo z daljinskim sprožilom. Pred tem moramo nastaviti ostrino in izključiti samodejno ostrenje.

Ena od možnosti je tudi uporaba objektiv z veliko goriščnico – vsaj 400 ali celo 800 mm. Za približevanje z avtomobilom ni treba vložiti veliko časa in truda, paziti pa moramo, kje vozimo. Za prenos najtežjih objektivov v hribe pa bi potrebovali šerpo.

Razmisliti velja, ali bi bilo lovsko udejstvovanje dobro združiti s fotografiranjem in tako še bolj zapolniti in osmisliti prosti čas. Od vestnega lovca do naravoslovnega fotografa je le nekaj korakov, treba pa je narediti prvega. Ko se zavemo svojih sanj, se pot sama kaže pod nogami in noben korak ni pretežak.

Boris Kozinc

BELI IN ČRNI GABER

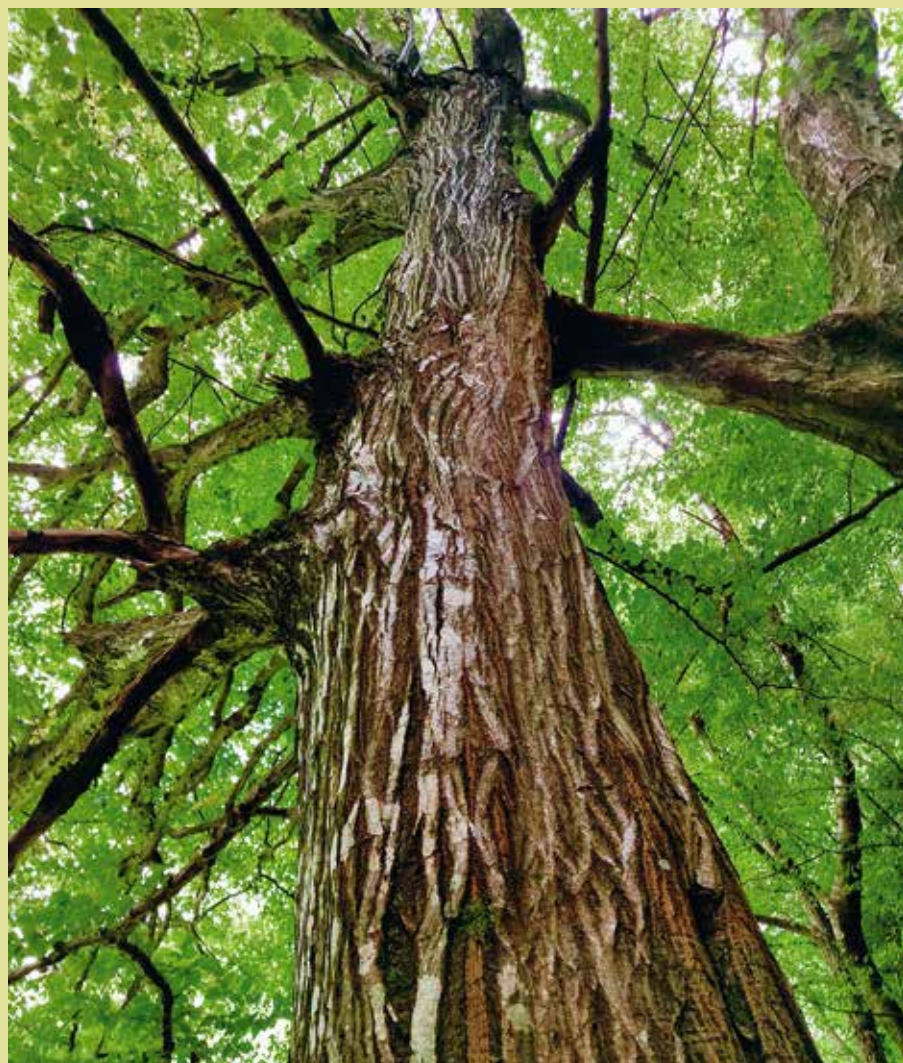
Železno in kamnito drevo

Navadni beli gaber (*Carpinus betulus* L.) in navadni črni gaber (*Ostrya carpinifolia* Scop.) sta sorodni, a kljub temu nasprotij polni drevesni vrsti. Beli gaber zmore rasti pod močnim zastorom višjih in večjih dreves, črni gaber pa ljubi svetlobo in polno osvetljeno krošnjo. Obe drevesni vrsti rasteta v naših gozdovih že skoraj malo zapostavljeno. Gabre hitro spregledamo in se raje ozremo po za nas vrednejših in zanimivejših vrstah. Da pa belega in črnega gabra ne poznamo tako zelo dobro kot druge drevesne vrste, še ne pomeni, da drevesna brata v resnici nista nadvse zanimiva. Veste, da beli gaber zdravi nore glave, črn pa je alergen? Ne? Potem morate nujno spoznati črnega in belega.

Kakšen je črn in kakšen je bel?

Glede na to, da imata v slovenskem jeziku obe drevesni vrsti sorodno ime, ne bi pričakovali, da spadata vsak v svoj rod. Med njima je namreč kar

nekaj opaznih razlik. Bistveno se razlikujeta po skorji. Navadni beli gaber ima gladko skorjo sivkaste barve, medtem ko je skorja črnega temna, skoraj črna in precej razpokana. Pri belem gabru se zdi, da se njegove korenine vlečejo vse do krošnje, saj

Navadni beli gaber s svojim izrazitim žlebato oblikovanim deblom. Skorja je sive barve, pri starejših in debelejših drevesih pa vzdolžno razpokana.

Foto: Mateja Kišek

Listi in soplodja navadnega belega gabra. Soplodja so do en centimeter veliki sploščeni oreški, ki ležijo na trikrpih ovršnih listih. Dozorijo v oktobru.

Foto: Mateja Kišek

Listi in soplodja navadnega črnega gabra. Soplodja so storžasto oblikovana in spominjajo na hmelj. Dozorijo že v avgustu, a na drevesu ostanejo še dolgo v zimo.

je njegovo deblo žlebato in rebrasto oblikovano. Listi obeh so si sicer podobni: oboji so enostavni, po robu dvakrat nažagani, najbolj jasen razpoznavni znak je število parov stranskih žil, ki jih pri belem gabru naštejemo od 12 do 14, pri črnem pa jih je od 15 do 18. Listi črnega gabra so na zgornji strani nekoliko temneje zeleni, na spodnji pa svetlejši in ob žilah gosto dlakavi. Soplodji belega in črnega gabra sta na pogled precej različni. Pri belem gabru so plodovi združeni v viseče klase, ki v dolžino lahko merijo kar 15 cm, rjavkasti oreški črnega gabra pa so obdani z napihnjanim ovojem in na pogled spominjajo na hmelj. Mešički pri plodu so porasli z drobnimi dlačicami, ki lahko povzročajo vnetje kože, cvetni prah pa povzroča alergije, zato pri črnem gabru previdnost ne bo odveč. Beli gaber dozori šele v oktobru, medtem ko

Foto: Mateja Kišek

Foto: Mateja Kišek

Deblo in skorja navadnega črnega gabra se povsem razlikujeta od belega sorodnika. Pri črnem gabru je skorja skoraj črna, na drobno razpokana, z nje odstopajo luske lubja. Navadni črni gaber zelo dobro odganja iz panja, zato ponekod, na slabših rastiščih z njim panjevsko gospodarijo. Drevo na fotografiji raste pred planinskim domom na Boču.

je črni zrel že v juliju in avgustu. Njegovi plodovi ubogljivo čakajo na drevesih še dolgo v zimo.

Obe vrsti se bistveno razlikujeta tudi v rastiščnih potrebah. Beli gaber rad ždi v senci, za rast potrebuje le malo več svetlobe kot bukev. Najbolj mu ugajajo sveža in zmerno vlažna rodovitna tla. V Slovenji ga bomo našli na nižinskih gričevjih do nadmorske višine 800 metrov, na splošno pa ga je v gozdovih veliko, saj je naša šesta najpogostejša drevesna vrsta. Pogosto raste v družbi s hrastom, bukvijo pa tudi jelko. Mraz mu ne pride do živenga, saj prenese vse do -30 stopinj Celzija. V naših gozdovih pogosto opravlja vlogo polnilnega sloja gozda, saj lahko raste v senci višjih dreves in jim pomaga pri čiščenju spodnjih vej. Tako imajo drevesa lepša in manj grčava debela. S svojim bogatim listnim opadom tudi izboljšuje gozdna tla, še posebno tam, kjer so zakisana.

Za razliko od belega gabra ima črni nadvse rad sonce in ga bomo največkrat našli na toplih, južnih legah, kjer ni mraza; uspeva na revnih, plitvih in zelo sušnih tleh. V Sloveniji ga je največ na Krasu in

v primorskem svetu. Na Krasu je uspeval, še preden so ga popolnoma izsekali in zasadili s črnim borom. Najdemo ga tudi na ekstremno suhih, toplih in soncu

izpostavljenih legah po vsej Sloveniji. Pogosto sestavlja varovalne gozdove na revnih, plitvih tleh.

Na Krasu lahko z nekaj sreče najdemo še eno, precej redko vrsto gabra, in sicer kraški beli gaber (*Carpinus orientalis* Mill.), ki uspeva tudi na bolj sušnih, revnih in uničenih tleh in če ne zmore zrasti kot drevo, raste kot večji grm. Njegova rast je izjemno počasna in na odprtih kraških površinah je zaželen, saj preprečuje erozijo in siromašenje gozdnih tal.

Živa, živa meja

Beli gaber bo povsem zadovoljivo rasel tudi v onesnaženem mestnem okolju, kar je eden izmed dejavnikov, zakaj se velikokrat znajde v živih mejah. Poleg tega je neverjetno vztrajen in dovoli zelo močno poseganje v svojo krošnjo in krajšanje vej. Dandanes to izkoriščamo v estetske namene, nekoč pa so z obrezanimi vejami krmili živino. V takih primerih beli gaber ni imel časa zrasti v konkretno drevo, ampak se je razrasel v visok grčav grm in kmetu vsako leto znova postregel z obilico novih poganjkov in vej. Živina je imela sočno gabrovo listje rada, prav tako je rada pogrizla tudi suhe gabrove veje, ki so pristale na jedilniku pozimi.

Žive meje, ki so dandanes predvsem estetski element ob čudovitih hišah ali posestvih, so imele nekoč povsem drugo nalogo. Beli gaber je tudi potem, ko so ga obsekali, vedno znova vztrajno rasel in tako je pas belega gabra, skupaj s trnatimi grmovnicami – glogom, šipkom, robido in še katero podobno – varoval pašnike živine; bil je meja med posameznimi posestvi. Do 17. stoletja so bile takšne meje namenjene tudi obrambi pred vpadi

Navadni beli gaber lahko zelo dobro obrezujemo, poleg tega je odporen proti onesnaženemu mestnemu okolju. Velikokrat ga lahko opazujemo v čudovitih listopadnih živih mejah, ki se v primerjavi s tujerodnimi rastlinami na dolgi rok izkažejo precej boljše.

Foto: Mateja Kišek

Les črnega gabra. Nekateri mu narečno rečejo kar pečni gaber, saj ima zelo veliko kurilno vrednost.

vsiljivcev. Tesen preplet zviti gabrov in trnatih vzpenjavk ter grmovnic je bil v vsakem primeru neprehoden in je bil učinkovit način obrambe pred takšnimi

in drugačni sovražniki. Poleg vseh nalog, ki so jih žive gabrove meje imele v službi človeka, pa nikakor ne smemo pozabiti na vse bogastvo življenja, ki je po takih mejicah gomazelo, skakalo in letelo. Dandanes so prave, ohranjene mejice (četudi v njih ni le beli gaber) prava redkost in prav zares živahen biser v kmetijskem prostoru, ki bi ga morali znati bolj ceniti.

Železno drevo

Beli in črni gaber imata izjemo težak les, najtežjega med vsemi vrstami, ki rastejo v osrednji Evropi. Kubični meter zračno suhega lesa belega gabra tehta okrog 800 kg, teža črnega je le malo manjša (okrog 750 kg). Za primerjavo: teža kubičnega metra zračno suhega bukovega lesa znaša 720 kg, jelše pa 560 kg. Zato se belega gabra drži ime železno ali kamnito drevo. Zaradi svoje trdnosti so ga nekoč uporabljali za izdelavo tistih delov strojev in naprav, ki so bili najbolj obremenjeni: zobniki, osovine koles, tnila in podobno. Zdaj so iz gabrovega lesa prava klavirska kladivca in nekateri deli pihal.

Poglavje zase pa je kurilna vrednost

Foto: Mateja Kišek

Listi belega gabra so zdravilni in jih lahko skuhamo v čaju. Liste za čaj nabiramo od maja do junija.

lesa belega in črnega gabra: kubični meter okroglega lesa belega gabra ima kurilno vrednost 3,22 MWh, kar je enako kurilni vrednosti 301 litru kurilnega olja. Kurilna vrednost črnega gabra je le malo manjša in znaša 3,07 MWh. Pri pogovorno najbolj znanih bukovih drveh je kurilna vrednost enega kubičnega metra okrogle bukovine 2,96 MWh. Oba gabra sta tako odlična za v peč! Če si gabrova drva pripravljamo sami, nas zelo ogreje že sama priprava drv, saj se zaradi zavite rasti lesnih vlaken prav nerade cepijo in je za pripravo potrebne precej več moči. Marsikateri drvar se ob pripravi kaloričnih drv železnega drevesa prav grdo hujuje in jezi.

Gabrovica, Gabrovka, Gaberje ...

Številna krajevna imena širom po Sloveniji – na primer: Gabrovica, Gabrovka, Gaberje – in priimki, ki so izpeljani iz korena besede gaber (Gaberšček, Gabrovec, Gabrič, Gabršek ...) pričajo, da je pri nas gabrov prav zares v izobilju. Najdemo jih tudi na seznamu izjemnih dreves Slovenije: izstopata dve, ki dosejata prav zavidljive premere debla. Najdebelejši beli gaber v Sloveniji je *Kuharjev gaber* v Zaborštu pri Kostanjevici na Krki in v obsegu meri 470 cm, najdebelejši črni gaber pa raste pri cerkvi sv. Tomaža nad Vojnikom in v obsegu meri 317 cm. Za gabre se nam torej ni treba bati; so tako zelo naši in prilagojeni na razmere slovenskega sveta, da jih iz naših gozdov in življenj ne bomo pregnali kar tako.

Dr. Mateja Kišek

Viri in literatura:

Rudi Beiser. Drevesa in ljudje. 2019.
Robert Brus. Dendrologija za gozdarje. 2008.
<https://wcm.gozdis.si/sl/orodja/kalkulator-enot/>

Ali veste ...

... da je po ljudskem izročilu listje belega gabra zdravilno?

Listje belega gabra, skuhamo v ovčjem ali kravjem mleku, naj bi pomagalo k boljši plodnosti žensk in nosečnosti brez zapletov. Iz mleka, v katerem se je kuhalo gabrovo listje, so spekli pecivo. Vsem »zmešanim« in »ponorelim« ljudem pa naj bi kopel iz gabrovih listov pomagala, da so spet prišli k pameti. Po kopeli so jim na glavo privezali še kuhane plodove belega gabra in zdravljenje norosti je bilo tako popolno.

Foto: Mateja Kišek

Čudovit drevored belega gabra v grajskem parku v Slovenski Bistrici

... da tudi sodobna medicina ugotavlja zdravilne učinkovine v listih belega gabra?

Zaradi velike vsebnosti čreslovin in fenolnih kislin listje belega gabra deluje antioksidativno in antikancerogeno. Čaj pomaga pri vnetjih v ustih in grlu, driski in prehladu.

... kje v Sloveniji lahko občudujete najlepši grajski drevored belega gabra?

Eden najlepših grajskih drevoredov je še vedno lepo urejen ob gradu v Slovenski Bistrici. Drevored so zasadili že v 17. stoletju. Od prvotne parkovne ureditve je ostala le tretjina parka in drevoreda, a je kljub temu še vedno veličasten. Še posebno je gabrov drevored očarljiv v jesenskih mesecih, ko se odene v zlato rumene barve.

Foto: Mateja Kišek

V zlate jesenske barve odet gabrov drevored v Slovenski Bistrici

.223 REMINGTON

Naboj .223 Remington ima osnovo v podaljšanem tulcu naboja .222 Remington, kar je omogočilo večjo prostornino (več smodnika) ter s tem povečanje hitrosti. Zaradi uvrstitve kalibra med vojaške kalibre je v razširjenosti in priljubljenosti hitro prekosil .222 Remington in tedaj dokaj nov .222 Remington Magnum. Kljub močni konkurenci podobnih in dobrih kalibrov je .223 Remington najbolj uporabljan naboj na svetu za odstrel manjših živali. V tujini nekatere od njih imenujejo škodljivci (ang. »vermin«), zato je znan tudi kot kaliber »varmint« oziroma naboj.

Razvoj .223 Remington

Razvoj puškovnega kalibra .223 Remington se je začel že leta 1957. Kot komercialni naboj je bil prek podjetja **Remington** javnosti na voljo **januarja 1964**, kakšen mesec, preden ga je začela uporabljati vojska ZDA. Vojaška izvedba puškovnega kalibra .223 Remington z nazivom *Cartridge, 5,56 mm Ball, M193* je bila namenjena puški tipa *AR-15/ M16*. Kot v zgodbi o .308 Winchester je tudi pri tem naboju podjetje Remington prepoznalo potencial novega kalibra za lov manjše divjadi in ga ponudilo javnosti še pred uradno vojaško uporabo. Razliko med nabojema in puškovnima kalibroma .223 Remington in 5,56 x 45 mm NATO (znan tudi kot 5,56 NATO) bom opisal v nadaljevanju. Pojasnil bom tudi, zakaj jurišna puška *M16* v Vietnamu ni bila zanesljiva in zakaj vojaško strelivo v risanicah *Crvena Zastava*, kalibra .223 Remington, ni zadevalo prav dobro.

Predhodnik .223 Remington je bil .222 Remington

Zgodovina nastanka .223 Remington se je v resnici začela leta 1950, ko je Remington v svoji risanici *model 722* predstavil popolnoma nov puškovni kaliber .222 Remington, ki sem ga podrobneje predstavil prejšnjič.

Že kmalu po koncu korejske vojne so v vojaški raziskovalni ustanovi **Aberdeen Proving Ground** skrajšali tulec .222 Remington in v puški *M2* pognali 2,65 g kroglo na 1000 m/s. Pisalo se je leto 1953, naboj pa so poimenovali .22 *Gustafson*. V okviru projekta *SALVO* so med letoma 1953 in 1960 preizkušali več idej, a vojska se ni želela odpovedati 7,62 x 51 mm NATO, ki je bil leta 1954 ravno sprejet v Severnoatlantsko zaveznitvo (NATO) kot nadomestilo za .30-06. Kot vemo, je leta 1952 podjetje **Winchester** zasnovano *T65* predstavilo pod civilnim imenom .308 Winchester.

Ne glede na to so bila priporočila projekta *SALVO* za nadaljevanje razvoja naboja s kroglo 5,56 mm/.224", ki bi 3,56 g kroglo pognal na 1005 m/s. Priporočili so, naj bo lažja kot takrat prihajajoča *M14*, ki je uporabljala 7,62 x 51 mm NATO. V primerjavi s 7,62 x 51 mm NATO (.308 Winchester) so bile prednosti priporočil očitne – vojak lahko nosi več nabojev. Hkrati so želeli lažjo puško z manj odsuna, možnostjo avtomatskega streljanja in večjo prostornino nabojnika. Pomanjkljivosti pa sta bili zmanjšan doseg in prodornost.

Prvo orožje v kalibru .223 Remington se je pojavilo leta 1957 pod imenom 5,56 x 45 mm in je bilo rezultat sodelovanja **Roberta Huttona** iz revije *Guns & Ammo* in **Gena Stonerja** iz podjetja **Armalite**. Leta 1964 ga je v uporabo sprejela vojska ZDA in ga uporabljala ves čas vietnamske vojne. Stoner je bil glavni inženir v podjetju **ArmaLite**, ki je razvilo puško *AR-10*; le-ta je na natečaju izgubila proti *M14*. General **Willard G. Wyman** je bil nad *AR-10* zelo navdušen in je Stonerju povedal, da vojska ZDA razvija puško

kalibra 5,56 mm. Podjetje je pomanjšalo jurišno puško *AR-10* in jo prilagodilo naboju .222 Remington. Prvi rezultati so navdušili, vojska je naročila deset testnih pušk in 100.000 nabojev za nadaljnje teste. To je bilo 6. maja 1957, natanko pet dni po uradnem sprejetju puške *M14* v vojaško uporabo.

Razvoj se je torej nadaljeval. Pri razvoju je z državnim podjetjem **Springfield Armory** (poleg podjetja Remington) sodelovalo tudi podjetje Winchester, ki je v tem projektu izdelalo vsaj pet različnih nabojev na osnovi tulcev .222 Remington in .25 Remington.

Slika 2: Oznaka kalibra na risanici Tikka z oznako višine navoja 1/8"

Ena zahteva vojske za nov naboj je bila, da krogla obdrži nadzvočno hitrost na razdalji 500 jardov (približno 457 metrov), kar je bilo nemogoče z .222 Remington. Stoner je zahteve po povečanju prostornine naboja .222 Remington prenesel podjetjema Winchester in Remington, a se Winchester ni odzval, saj so imeli svoje ideje. Leta 1957 so, sočasno z razvojem vojaške puške *Armalite AR-15*, tulec naboja .222 Remington podaljšali, rame tulca pomaknili naprej, vrat pa skrajšali. To je omogočilo nekoliko večjo prostornino in boljšo učinkovitost v avtomatskem orožju, ki deluje na načelu odvoda smodniških plinov. Vojska iz več razlogov ni sprejela tega naboja, toda podjetje Remington se je odločilo, da ga bo v letih 1957–1958 ponudilo tržišču pod imenom .222 Remington Magnum.

Dodatni testi so pripeljali do razvoja novih poskusnih nabojev, ki so ustrezali zahtevam ameriške vojske in so bili namenjeni orožju *AR-15*. Med poskusne naboje je sodil .222 *Special* (znan tudi pod imenom .224 *Springfield*), ki je imel krajši tulec, krajši vrat in krajšo celotno dolžino naboja kot .222 Remington Magnum. Okoli leta 1959 so .222 *Special*, da bi se izognili zmedi, preimenovali v .223 Remington. Daljši tulec z večjo prostornino in višjimi delovnimi tlaki ter uporaba aerodinamičnih krogel mase 3,56 g v naboju .223 Remington so zadoštili zahtevam vojske. Uradno ni obstajal, vse dokler ga podjetje Remington ni namenilo potezni risanici *Model 760*, nato pa še preostalim risanicam. Standardna masa krogle je 3,56 g (55 grs). Krogla je imela hitrost 986 m/s, kar je znatno

Slika 1: Primerjava tulcev kalibrov .222 Remington, .222 Remington Magnum in .223 Remington

Vir: Revija Handloader, avgust-september 2017

Slika 3: Strelivo in tulci .223 Remington in 5,56 x 45mm NATO se na zunaj ne razlikujejo.

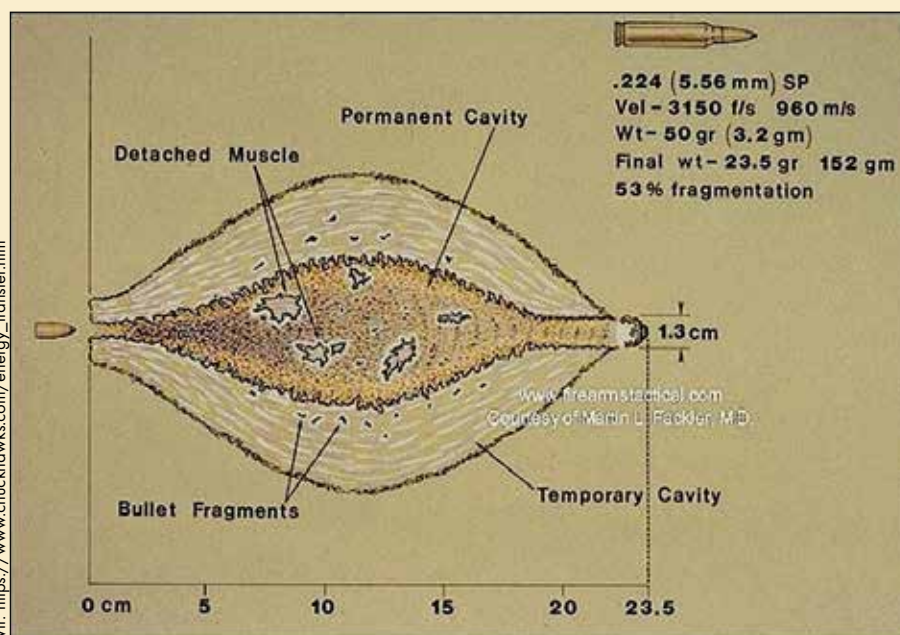
povečanje hitrosti v primerjavi z .222 Remington (slika 1).

Februarja 1964 je vojska ZDA v uporabo sprejela prej omenjeni M193 Ball Cartridge, ki je bil enak kot naboj .223 Remington, toda s 3,56 g polno oplačeno kroglo s hitrostjo 990 m/s. Med letoma 1977 in 1980 je znano belgijsko podjetje Fabrique Nationale (FN) naboj posodobilo po naročilu zveze NATO. Takrat šele je naboj/puškovni kaliber postal znan pod imenom 5,56 x 45 mm NATO (oziroma 5,56 NATO). Pri FN so razvili naboje z oznako SS109/M855 (krogla mase 4 g), naboj SS110/M856 (označevalna krogla mase 5 g) in naboj z oznako SS111/M857 (krogla s prebojnim jedrom).

Pozneje je NATO sprejel različico, ki uporablja še težjo, 4,1 g kroglo, za katero pa je bila potrebna hitrejša višina navoja v cevi (1/7"). Temu je bila prilagojena nova puška z imenom M16A2. Večina civilnih pušk je obdržala počasnejšo višino navoja v cevi (1/10", 1/12" ali celo 1/14"). Mnogim lovcem, ki so imeli risanice Crvena Zastava v kalibru .223 Remington z višino navoja 1/12", »podarjeno« vojaško strelivo s težjo kroglo, namenjeno jurišni puški SAR-80¹, razumljivo ni zadevalo prav dobro. V zadnjih letih je na voljo vse več lovskih risanic s hitrejšo višino navoja v cevi. Ob nakupu risanice Tikka v kalibru .223 Remington sem imel na voljo višini navoja 1/8" in 1/12" (slika 2).

Leta 1965 so ameriške enote, napotene v Vietnam, začele množično uporabljati zloglasno puško M16. Še bolj zloglasni so bili zastoji, ko je tulec ostal v ležišču in onеспособil puško za uporabo. Zaradi tega so bila izgubljena mnoga življenja. Vodstvo vojske in pogodbeni proizvajal-

lec pušk M16 Colt težavi nista namenila preveč pozornosti. Vojake so obtožili, da niso čistili orožja in da so krivec ostanki smodnika. Pozneje so predstavniki pod-

Slika 4: Prikaz delovanja fragmentacijsko-deformacijske lovske krogle

jetja Colt neradi naredili nekaj sprememb na puški. Različica M16A1 je imela kromirano ležišče in cev, a razlog zatikanja tulca še vedno ni bil znan. Šele pozneje so dognali, da so v fazi razvoja in preizkušanja puške in nabojev za polnjenje nabojev uporabljali smodnik z zrnci v obliki valjčkov. Temu je bila prilagojena puška M16, ki za delovanje uporablja smodniške pline. V času vietnamske vojne pa so proizvajalci posegli po lažje dosegljivem smodniku v obliki kroglic. Hitrost je ostala enaka, spremenila pa se je krivulja tlaka, ki je postala daljša. Kaj

se je zgodilo? Ob strelu se tulec naleže na stene ležišča naboja in tako zatesni smodniške pline, nato se skrči in izvlek tulca je mogoč. Z drugačnim smodnikom je bil tulec še naležen na stene, ko ga je zaklep že vlekel. Izvlečnik ni zmožal izvleči tulca, celo odtrgal mu je rob in ga pustil v ležišču.

Razlika (in podobnosti) med .223 Remington in 5,56 x 4 5 mm NATO

Pomembno je razumeti, da naboj/kaliber 5,56 NATO ni popolnoma zamenljiv z .223 Remington. Zunanje mere obeh nabojev so popolnoma identične, naboja lahko ponovno polnimo z istimi matricami. Toda pozor: tlake 5,56 NATO merimo 1 mm naprej od ustja tulca in ne na njegovem telesu kot pri .223 Remington. Tudi prehodni konus (del cevi med ležiščem naboja in začetkom polj/žlebov) je pri 5,56 NATO drugačen in daljši oziroma je pri .223 Remington prehodni konus krajši. Ležišče naboja 5,56 NATO

je ohlapnejše, da zagotovi zanesljivost delovanja. Kot posledica tega uporaba streliva 5,56 NATO v lovski puški z oznako .223 Remington lahko povzroči povišane – prekoračene tlake in strokovnjaki priporočajo, naj ga ne bi uporabljali. Obratno pa lahko strelivo .223 Remington brez težav uporabimo v ležišču puške z oznako 5,56 NATO (slika 3).

Hidrostatični šok

.223 Remington je puškovni kaliber velikih hitrosti, namenjen za uporabo

¹ Jurišna puška singapurskega izvora v oborožitvi TO in Slovenske vojske.

v kratkih zaklepih. Njegov primarni namen je bil odstrel škodljivcev (ang. varmint) in lov manjše divjadi. Poleg blagega odsuna, položne krivulje leta krogla je njegova značilnost velika hitrost krogel. Zaradi dokaj velikih hitrosti so pri odstrelu manjše divjadi pogosto opazni učinki hidrostatskega šoka. Teorija hidrostatskega šoka navaja, da prodirajoči projektil (lovska krogla) v tkivu povzroči tlačni val, ki poškoduje centralni živčni sistem, čeprav le-ta ni neposredno zadet. Hidrostatski šok, ki nastane s širitvijo začasne votline, naj bi s poškodbo (preobremenitvijo) živčnega sistema povzročil hitrejšo smrt, kot jo sicer povzroči sama poškodba tkiv in krvožilnega sistema, ko smrt nastane zaradi izgube krvi. Večja hitrost – večja začasna votlina – večji hidrostatski šok (slika 4).

Lov z .223 Remington

Pred več kot 30 leti so med slovenske lovce prišle prve risanice znamke *Crvena Zastava*, tako imenovani »mini mauser« v puškovnih kalibrih .223 Remington in .22-250 Remington. Pri lovcih so

imele dober in slab sloves pri učinku na divjad. Lovci so poročali o velikih podplutbah in tudi o spektakularnih »padcih v ognju«. Priča mnogim zadetkom z .22-250 Remington sem bil tudi sam.

Classic Hunter, ki jih tudi uporabljam za lov, je odlična, prav tako učinkovitost. Monolitna krogla *Barnes TTSX*, mase 3,2 g, je neko jesen 2015 svojo 50 cm pot začela pri predzadnjem rebro srne

Slika 5: Zadeti z Barnes TTSX, 3,2 g, sledijo (L-D), deformirana krogla TTSX, naboj .223 Remington, krogla TTSX, krogla Classic Hunter (FOX Bullets) ter deformirana krogla ABC.

Slika 6: Preoblikovanje/delovanje konstrukcijsko različnih lovske krogel za .223 Remington

Ker so bile lovske krogle konstruirane za lov manjše divjadi in drobljenje, so odlično delovale pri zadetkih v prsni koš, drugače je bilo pri streljih v pleča, kosti ali blizu prepone. Strelji v pleča in kosti so včasih povzročali plitke, a obsežne poškodbe ter velike podplutbe. Večkrat sem že pisal o delovanju in zgradbi krogel in pravilo, da »hitrost ubija«, a »ubija« oziroma uničuje tudi krogla enostavne zgradbe, ki se nato pretirano drobijo. Za nekatere lovce je kaliber .223 Remington še vedno preveč »razbijaški«, kar rešimo s pravo kroglo. Težja krogla bo nekoliko počasnejša, manj agresivna pri odpiranju, hkrati pa bo navkljub morda enostavni zgradbi še vedno obdržala dovolj mase za lep izstrel in lovsko pravičen strel na srnjad. Drugi pristop je monolitna ekspanzijska krogla, ki jo je nemogoče uničiti, se ne drobi, zato kljub velikim hitrostim ni podplutb oziroma so običajne. Izstopna rana in strelni kanal pa sta čista raznih drobcev krogla in nista raztrgana. Natančnost krogel Barnes TTSX in FOX

mladice, prebila je celotno prsno votlino in del vratu, kjer je bila najdena za kožo (slika 5 in 6).

Tudi lovska krogla z jedrom, neločljivo vezanim na plašček (3,6 g *Norma Oryx*, 4 g *Federal Fusion*), je odlična izbira za lov z .223 Remington. Tu je še 4 g krogla podjetja *Nosler*, tip *Partition* (prekat), za katero priporočajo vsaj 1/10" ali hitrejšo višino navoja.

Prednosti .223 Remington pred drugimi sorodnimi kalibri?

Da lahko primerjamo podobne krogelne kalibre 5,56 mm/.224", naštejmo glavne lastnosti, prednosti in določimo merila. Iz primerjave sem namenoma izpustil puškovne kalibre, ki uporabljajo krogla enakega premera, a so njihovi tulci precej večji, s tem pa tudi hitrosti. Med take spadajo .22-250 Remington, 5,6 x 57, .220 Swift; vsem trem je skupno, da 3,2 g kroglo poženejo do okoli 1150 m/s. Nekateri izpušeni so tako novi, da o njih

še nismo slišali; vprašanje je, ali bodo obstali. Mednje spadajo .224 *Valkyrie*, .22 *Nosler*, .22 *Creedmore* in izumirajoči .223 *Winchester Super Short Magnum*. Tak je še redek .224 *Weatherby Magnum* s pasom na tulcu. Iz primerjave sta izločena tudi starejša 5,6 x 52 R (metrična kopija ameriškega naboja .22 *Savage High Power*), ki uporablja krogle, premera 5,79 mm (.228"), in 5,6 mm *Super Express* vom

uporabo v prelamačah. S povečanjem hitrosti so želeli doseči v Nemčiji zahtevano kinetično energijo za lov. Izbira streliva ni prav velika, pri nas je na voljo le strelivo *RWS*. Višina navoja v cevi (1/14") je primernejša za streljanje lažjih krogel, kar pomeni, da je lahko natančnost s težjimi krogami slabša. Če bi že imel risanico v omenjenem kalibru, bi jo uporabljal z veseljem, sploh ker si vse strelivo polnim

posledica velike čelne zračnosti – tulec .223 *Remington* po strelu počil. Zaradi težko dosegljivega streliva, tulcev in slabe izbire streliva je to kaliber za »specialiste«, ki si sami polnijo strelivo in jim ni odveč trud za pridobitev tulcev. Zaradi vsega naštetega ni prva ali najboljša izbira za lovca.

.223 Remington (5,56 x 45)

Naboj .223 *Remington* pospeši lažjo 3,2 g kroglo vse do 1050 m/s, zaradi česar ima krogla na stometrski razdalji zahtevanih 1000 J kinetične energije. Ne samo 7 % večja prostornina, tudi višji tlaki (430 MPa) v primerjavi z .222 *Remington* (370 MPa) pripomorejo k večjim hitrostim. Za lov srnjadi so primernejše težje, 3,6-, 4- in 5-gramske krogle. Za uravnoteženje leta težjih krogel mora imeti cev ustrezno višino navoja. Prednost je, da lovec pri nakupu risanice v kalibru .223 *Remington* včasih lahko izbere višino navoja v cevi (na primer risanice *Tikka*: 1/8" in 1/12", risanice *Sako*: 1/8", 1/10", 1/12"). To omogoča uporabo krogel mase vse do 5,2 g in tudi več.

Zaradi sprejetja 5,56 x 45 mm v uporabo zveze NATO je .223 *Remington* po priljubljenosti tudi med evropskimi strelci in lovci prehitel .222 *Remington* ter druge evropske različice 5,6 x 50 *Magnum* in podobno. Hkrati mu ravno možnost uporabe hitrejših višin navojev in s tem uporabe težjih krogel daje večjo uporabnost kot podobnim kalibrom.

Tistim, ki si sami polnimo strelivo, so na voljo krogle mase od 2,3 g (1160 m/s), 2,6 g (1150 m/s), 2,9 g (1090 m/s), 3,2 g (990–1050 m/s), 3,6 g (960–1020 m/s), 3,9 g (960 m/s), 4,5 g (880–910 m/s), 4,9 g in 5 g (814–890 m/s), 5,5 g (800–820 m/s) ter 5,8 g (730–760 m/s).⁵ Prednost .223 *Remington* pred .222 *Remington* je nekoliko večja hitrost naboja (30–60 m/s) in bogata izbira tovarniškega streliva. Kot lovca, ki si sam polni vse strelivo, pa mi ugaja poplava tulcev, ki so mi na voljo. .223 *Remington* je in bo ostal eden najbolj priljubljenih in najbolj razširjenih krogelnih kalibrov na svetu.

Gregor Hodnik

Viri:

Revija *Handloader*, avgust-september 2017, Brian Pearce, .223 *Remington* (Pet Loads),

Revija *Handloader*, april-maj 2008, Gil Sengel, .222 *Special* – On the Road to the 5.56 x 45 and M16

<https://fenixammo.com/pages/history-of-the-223-remington-cartridge>

⁵ Povzeto po aplikaciji VihtaVuori Reload.

Foto: Gregor Hodnik

Slika 7: Primerjava nabojev .222 *Remington*, .223 *Remington*, 5,6 x 50 *Magnum*, 6 x 50 *R Magnum*, .22-250 *Remington*, 5,6 x 52 *R* in 5,6 mm *SE vom Hofe*

Hofe, ki pa uporablja krogle, premera 5,76 mm (.228")² (slika 7).

.222 Remington (5,6 x 43)

Nežen, natančen naboj, ki ga ovira le nekoliko slabša ponudba streliva za lov ter višina navoja v cevi (1/14"), ki omejuje maso krogel na 3,56 g, pogojno 4 g. Še vedno odlična izbira za lovca, ki točno ve, kaj želi in si mogoče sam polni strelivo. Odlikuje ga dolga življenjska doba cevi. Zaradi dolgega vrata tulca naboj pravi »sanje vsakega samopolnilca«³. Daljši opis tega krogelnega kalibra je bil v eni od prejšnjih števil. Naboj .222 *Remington* pospeši 3,2 g kroglo od 950 do 980 m/s.

5,6 x 50 *Magnum* in 5,6 x 50 *R Magnum*

Naboja so razvili v nemškem podjetju *DWM* leta 1970 prav za odstrel srnjadi; za uporabo v repetirkah in naboj z robom za

sam. Po žepu bi me udarili cena matric za ponovno polnjenje in cena tulcev. S ceno tri ali celo štiri evre za en tovarniški naboj povprečen lovec ne bo prav veliko streljal. Naboj pospešita 3,2 g kroglo do 1040 m/s.⁴

.222 Remington Magnum (5,6 x 47)

Naboj je močnejši od naboja .222 *Remington*, a je zelo redek. Ponudba streliva v kalibru .222 *Remington Magnum* je na evropskem trgu zelo pičla; v Sloveniji nisem našel trgovca, ki bi ga imel. Nekaj časa je strelivo izdeloval avstrijski *Hirtenberger*, prenehala ga je izdelovati celo matična tovarna *Remington*, izdeluje ga še ameriški *Nosler*. Poleg tega je strelivo po učinkovitosti (kinetični energiji) zelo podobno .223 *Remington*, saj imata 3,2 g krogli skoraj identične hitrosti. Čeprav sta si podobna, .223 *Remington* in .222 *Remington Magnum* nista zamenljiva. Naboj .223 *Remington* gre v ležišče orožja .222 *Remington Magnum*, a bo lahko – kot

² Povzeto po priročniku *Wiederladen*, RUAG Ammotec.

³ Ang. »Reloaders dream«.

⁴ Povzeto po priročniku *Wiederladen*, RUAG Ammotec, stran 137.

Na kratko iz tujega tiska ...

Pakistan: Po podatkih pristojnih naravovarstvenih agencij je urejen sistem prodaje licenc na dražbah za odstrel vijerogih koz (»markhor«) prinesel največ prihodkov doslej in tudi rekordno vrednost prodanih licenc. Že večkrat smo poročali o urejenem in strogo nadzorovanem sistemu trajnostnega upravljanja s to nekdanj izjemno ogroženo vrsto kozoroga, pri čemer ima prodaja licenc za odstrel trofejnih živali zelo pomembno vlogo za financiranje upravljaljskih in varstvenih ukrepov. Tako so samo v naravnem rezervatu Khyber Pakhtunkhwa za prodane štiri licence za odstrel trofejnih kozorogov iztržili 575.000 ameriških dolarjev. Pridobljena sredstva sicer delijo v razmerju 20 : 80 med državo in lokalne skupnosti, kar pomeni, da imajo lokalne skupnosti velik interes za varovanje vijerogih koz in uspešen nadzor za preprečevanje krivolova. V državi se je od uvedbe takega sistema trajnostnega upravljanja s to vrsto število osebkov vijerogih koz povečalo za osemkrat. Od leta 2001 do danes pa se je število podvojilo in sedaj znaša 3500–4000 živali.

(Jagen Weltweit, 1/2022)

Madžarska: Leta 2017 je skupina lovskih gostov iz Francije rezervirala lov v tej državi, in sicer v županiji Zala; loviti so želeli izključno trofejno močne jelene. Tako je francoski lovec ob tretjem izhodu uplenil kapitalnega jelena z maso rogovja 12,5 kg. Fotografije uplenjenega jelena so hitro zaokrožile po spletu, posledica česar pa je bila anonimna prijava, da je bil jelen, ki so ga za prodajo lovskim gostom prikupili in izpustili, iz obore. Policija je kmalu ugotovila, da sta poleti leta 2017 dva člana lovske organizacije odpotovala v Avstrijo, kjer sta v eni od obor na Koroškem kupila trofejnega jelena za 9000 evrov in ga odpeljala na Madžarsko. Kmalu zatem je omenjenega jelena na Madžarskem uplenil francoski lovski gost, ki je za uplenitev plačal 35.000 evrov. Sodišče je obsodilo poklicnega lovca in lastnika obore zaradi prirejanja dokumentov in kršenja madžarskega lovskega zakona z denarno kaznijo, oba pa tudi na pogojno zaporno kazen, kar pa še ni bilo pravnomočno.

(Jagen Weltweit, 1/2022)

Finska: Pristojne oblasti glavnega mesta Helsinkii so odločile, da bodo v prihodnje na uradnih prireditvah in sprejemih ponujali samo domače vrste hrane, torej divjačino in ribe ter domače sadje in zelenjavo. Cilj takega ukrepa je zmanjšati ogljični odtis glavnega mesta.

(Jagen Weltweit, 2/2022)

Indija: V letu 2021 so v tej državi odkrili 126 trupel tigrov, kar je največ od začetka sistematičnega spremljanja in štetja v letu 2011. Največ najdenih poginulih tigrov je umrlo naravne smrti, sledijo pa pogini zaradi konfliktov z ljudmi in krivolova. V državi je sicer 50 zavarovanih območij, ki so posebej namenjena varovanju in obstoju tigrov, kljub temu pa približno tretjina populacije živi zunaj takih območij. V Indiji sicer številčnost tigrov ocenjujejo na približno 3000 živali, kar je 75 odstotkov celotne azijske populacije. Z varstvom tigrov so v Indiji začeli že pred približno 50 leti, kar je bilo odločilno za večanje številčnosti populacije.

(Jagen Weltweit, 2/2022)

Nemčija: Pristojno sodišče je znižalo kazen lovcu, ki je povzročil nesrečo s strelnim orožjem. 72-letni lovec je pole-

ti leta 2020 čakal divje prašiče na mobilni preži v bližini kraja Vogtland v zvezni deželi Saška. Po oddanem strelu na divjega prašiča se je krogla ob udarcu ob tla razletela, eden od delčkov krogle pa je po trebuhu oplazil na ležalniku ležečega kopalca v 150 m oddaljenem kopalšču. K sreči je bila zgolj lažja poškodba. Prvostopenjsko sodišče je lovca obsodilo na 90-dnevno zaporno kazen. Po pritožbi je sodišče svojo odločitev spremenilo, saj so ugotovili, da lovec ni streljal neposredno proti kopalšču, temveč je drobce krogle, ki je zadel kopalca, spremenil smer za 12 stopinj. Na koncu so lovca naložili 30-dnevno zaporno kazen, kar pomeni, da lahko še vedno obdrži dovoljenje za nošenje orožja, saj je meja za »zanesljivost pri rokovanju in hranjenju orožja« določena na 60 dni. Kljub temu je 72-letni lovec izjavil, da v prihodnje ne namerava več loviti.

(Deutsche Jagd Zeitung – www.djz.de)

Nemčija: Na deželni cesti št. 3450 v južnem Hessnu je tridesetletno voznico presenetila lisica. Voznica je s svojim ferarjem na ovinku zato zletela s ceste in poškodovala svoje vozilo, ki ni bilo več vozno. Nastala ško-

da je bila ocenjena na 280.000 evrov, voznica pa k sreči ni bila poškodovana.

(Deutsche Jagd Zeitung – www.djz.de)

Zimbabve: V bližini mesta Victoria Falls na zahodu države ob meji z Zambijo je okoli pete ure zjutraj avtobus s potniki zapeljal v čredo slonov, ki je takrat prečkala cesto. Čeprav se je voznik poskušal izogniti trčenju, je vseeno s hitrostjo okoli 90 km/h zapeljal v čredo. K sreči nihče izmed potnikov ni bil poškodovan, so pa na cesti obležali trije mrtvi sloni. Kmalu po nesreči so z vseh koncev začeli prihajati domačini in začeli razkosavati trupla. Tako je bilo na kraju nesreče več kot sto domačinov, ki so želeli pridobiti čim več mesa. Nastala je vsesplošna zmeda, tako da je morala posredovati policija in skupaj s čuvaji parka vzpostaviti red. Župan bližnjega mesta je v svoji izjavi nesrečo sicer obžaloval, je pa povedal, da je bil to kljub vsemu za domačine srečen primer, saj so se lahko bogato oskrbeli z mesom.

(Jagen Weltweit – jww.de)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Danes si tu, jutri te ni, a kolo življenja neusmiljeno teče naprej. Leta prehitro minevajo. Le koliko generacij se je že sprehajalo pod tvojo krošnjo, stara hruška? Koliko sadežev si jim obrodila? Koliko otrok, bosopetcev, si nahranila? V najbolj zrelih letih so pod tvojo senco ležali utrjeni kosci, ženice so pod zavetje tvoje strehe hodile obedovat in otroci okoli debla ter med krošnje se igrat. Odprtih rok

hlatale po hrani! In ubogi deček, čeprav se je še tako trudil, mu jih ni in ni uspelo odpraviti. Zanj se sploh niso zmenile. Kmalu po osvoboditvi in težko pričakovanem miru je stari Matic izvedel, da se bo ustanovilo lovsko društvo. Čeprav se zaradi svojih zrelih let vanj ni vključil, je spremljal vsak njihov korak. Včasih se je ustavil ob mojem deblu, kjer si je odpočil, opazoval svoj pridelek ter z mano podelil svoje tegobe. 'Oh, te kosmate nadloge,' je vzdihoval. Čeprav so se za kratek čas umaknile,

v ustih prehodil vso njivo in kot bi bral jutranji časopis, prebiral novice, ki so jih pustili nočni gostje prejšnje noč. Ne le da je bilo 'avtorjev' veliko, nekatere izmed njih je iz prejšnjih bližnjih srečanj celo prepoznal. Ni trajalo dolgo, da se je Jošt udobno namestil pod moje zavetje in čakal, da bi nočni plašč prekril pokrajino in iz gozdne štale privabil na plano požrešne ščetinarje. Izkušen lovec je opazoval, kako se ptice vračajo v gnezda, zvoki žuželk so potihnili. Srna, ki se je pasla ob robu gozda,

Spomini zapuščenega drevesa

MANCA NARED

si v svoje okrilje sprejemala ptice, da so ti prepevale in pripovedovale zgodbe, se v svatbenih plesih prepirale, v tvojih vejah gradile gnezda ter vzgajale nove rodove. Na vrhu brega, nad veliko njivo, je tvoj dom, kamor so te posadili, da bi hranila lačna usta mimoidočih. Toliko let si občudovala zorenje žita, ječmena in ovsa. A najlepše je bilo jeseni, ko si svoje sadove delila vsem živim bitjem, ki so že trepetala ob misli na bližajočo se zimo. Vse, kar je hodilo, letalo in lazilo, je bilo deležno tvojega obroda. Nato si utrjena odvrгла svojo obleko, si postlala za zimsko spanje ter si za kratek čas oddahnila. Tako so tekla leta. In vsako leto je prineslo nove spomine.

Veter v tvoji, zdaj že skromni krošnji, me zaziba v spanec. V sanjah me poiščeš in spomine deliš z menoj ...

»Veš, otrok, dolga je moja zgodba. Tudi tvoj oče je nekoč zahajal pod moje skromno obličje. In sosedov Tonček, ki ga je stari Matic pošiljal ob večerih na njivo kurit ogenj, da bi z nje pregnal divje prašiče, ki so mu na pridelku delali škodo. Pogumni deček je brez vsake svetilke vsak večer prikorakal mimo mene, dol na njivo, in se spopadal s kosmatimi nadlogami. Kako hrupno so male zverinice

je vedel, da ne za dolgo. In res, že naslednje jutro, ko je Tonček prišel nabirat hruške, da bi jih mati posušili za zimo, je na njivi naletel na črne prikazni. Kako čudne in glasne so se mu zdele te živali. In povrh vsega so še zaudarjale. Fantič ni vedel, da bo ta vonj vzljubil in nekega dne pregazil nemalo zasneženih planjav in reber, da bi ga zopet našel.

Kljub vsemu pa potrpljenje starega Matica ni bilo brezmejno. Čeprav je rednemu obisku divjih živali navkljub na njegovi njivi vedno ostalo dovolj pridelka, se je vsiljivcev naveličal in se odločil, da jim bo malo zagodel. Za nasvet je povprašal zavzetega lovca iz sosednje vasi, ki je slovel po svojih veččinah sledenja divjih prašičev. Tudi v lisičjih vrstah je zganjal pravi strah in trepet. Medtem ko je starec tarnal in preklinjal kosmatince, je Jošt, lovec, že načrtoval, kako bo vsiljivce naučil spoštovati trdo gospodarjevo delo. Poprosil je Matica, ali si lahko pod mojim okriljem, zaradi boljšega kritja, naredi čakališče in starec mu ni oporekal. In tako, drago dete, nekaj desk in nekaj klinov in nastala je lojtrica, na kateri ti čepiš še danes. Več let so se celile rane, ki so mi jih zadali rjaveči žebliji, a tudi prašiči so dobili svoje. Še isti podvečer je Jošt s pipo

je postajala vse bolj previdna, lisjak je na videz brezglavo tekal po polju in lovil večerjo, po kolovozu mimo mojega debla pa se je leno majal stari jazbec, ki me je po svojem glasnem pritoževanju rahlo spominjal na oča Matica. Joštu se je kraj zazdel kakor pravi rajski vrt. Škoda, da v vasi ni bilo nobenega lovca, ki bi se lahko napajal s to lepoto. Ves zamišljen in očaran nad poljem, nad katerim se je prebujala noč, ni opazil malega Tončka, ki ga je prevzela radovednost in se je po tihem priplazil za bližnje grmovje, da bi поблиžje spremljal dogajanje. Medtem ko je deček iz zaklona poslušal, kako veter veje skozi moje bujne lase, ter škripanje desk, ki ga je povzročalo lovčevo premikanje v krošnji, si je zaželel, da bi s seboj prinesel odejo. Vsaka prečakana minuta se mu je vlekla kot cela ura. Ni in ni razumel, kako lahko Jošt vztraja, ko je tako dolgočasno. Njegovo prepričanje pa se je kmalu spremenilo. Nedaleč stran je počila vejica. Rahel šum, ki je postajal vse pogostejši, je glasno odmeval v nočni tišini in poleg dečkove pozornosti zbudil tudi lovčevo. Tonček se je prestrašen pogreznil še globlje v bodeče grmovje, ko je iznenada, kakor strela z jasnega, mimo njega

zgrmela gruča prašičev. Za trenutek je pomislil, da mu je napočila zadnja ura, ko ga je eden izmed kosmatincev, malo da ne, odnesel s seboj. Medtem ko je Tonček v grmovju doživel hud uro, pa so se Joštu zasvetile oči. Zverinice še niso dosegle njive, ko je v rokah že držal svojo obrabljeno repetirko in si izbiral žrtev. Komaj je odjeknil strel, se je izza grmovja razlegel krik. Joštu je zastalo srce. Ni

se mu je izvil iz grla. Prestrašena žival se je zmedeno ozirala naokoli ter jo po nekaj presenečenih pihljajih ucvrla stran. Prav tako se s stojišča ni premaknil niti lovec, čigar spačen obraz je v bojazni dobival barvo stene. Glas je poznal. Za trenutek je pozabil na veselje, ki ga je preplavilo ob uplenitvi ščetinarja, ter se tresoč napotil h grmovju, od koder je prišel krik. Med vejami je opazil objokanega Tončka,

Tako se je spletlo prijateljstvo med fantom in lovcem. Mnoga leta sta preživela vkup, premlevala znanje in zgodbe, nikoli pa nista pozabila tiste noči.«

S škripanjem vej, med katerimi se še vedno igra večerna sapa, me ti, stara hruška, predramiš iz spanca. V uho ujamem znan zvok. Polje pod teboj je že zaobjela tema in iz okri-

Narisał: Igor Pićulin

se namreč zavedal dečkove prisotnosti; ta se je še vedno v strahu skrival v grmovju. Medtem ko si fant še ni uspel opomoči od groze, ki so mu jo zadali kosmati požeruhi, je nenadoma začutil, kako se je obenj podrgnila gmota dlake. Čeprav je od bojazni popolnoma otrpnil, mu je podzavest sporočala, da tokrat ni prašič. Počasi je premaknil glavo in ob svojem boku opazil silhueto medveda. Ob puku iz lovčeve repetirke pa se ubogi deček ni mogel več zadržati. Grozovit krik

ki mu je kakor izgubljen otrok k materi stekel v objem. Jošt je premeril dečka od glave do pet, ali morebiti ni poškodovan. Čeprav se mu je pod kožo kopičila jeza zaradi fantove nespameti, se mu je v očeh lesketal ponos nad pogumom, ki ga je deček premogel. „Lej ga, lej, iz tega pa še nekaj bo!“ si je mislil ob pogledu na objokana lica. Za roko ga je odpeljal k njivi, kjer je ležala uplenjena žival, ter kmalu opazil, da je prestrašene oči preplavila radovednost.

lja gozdnih senc se prikažejo črne prikazni. Smehljay se mi nariše na ustih, ko se spomnim tvoje zgodbe. Zasliši se odmev strele, ko se pod okriljem tvoje krošnje zapiše nov spomin. Ujeta v trenutku sreče, ki sem ga delila s teboj, se s šepetom poslovim in se s plenom prek ramen odpravim po kolovozu v vas kakor že premnogo bosih peta pred menoj, vedoč, da ta trenutek ni bil le moj, ampak tudi tvoj.

ANDREJ RANT*Zlatorog*

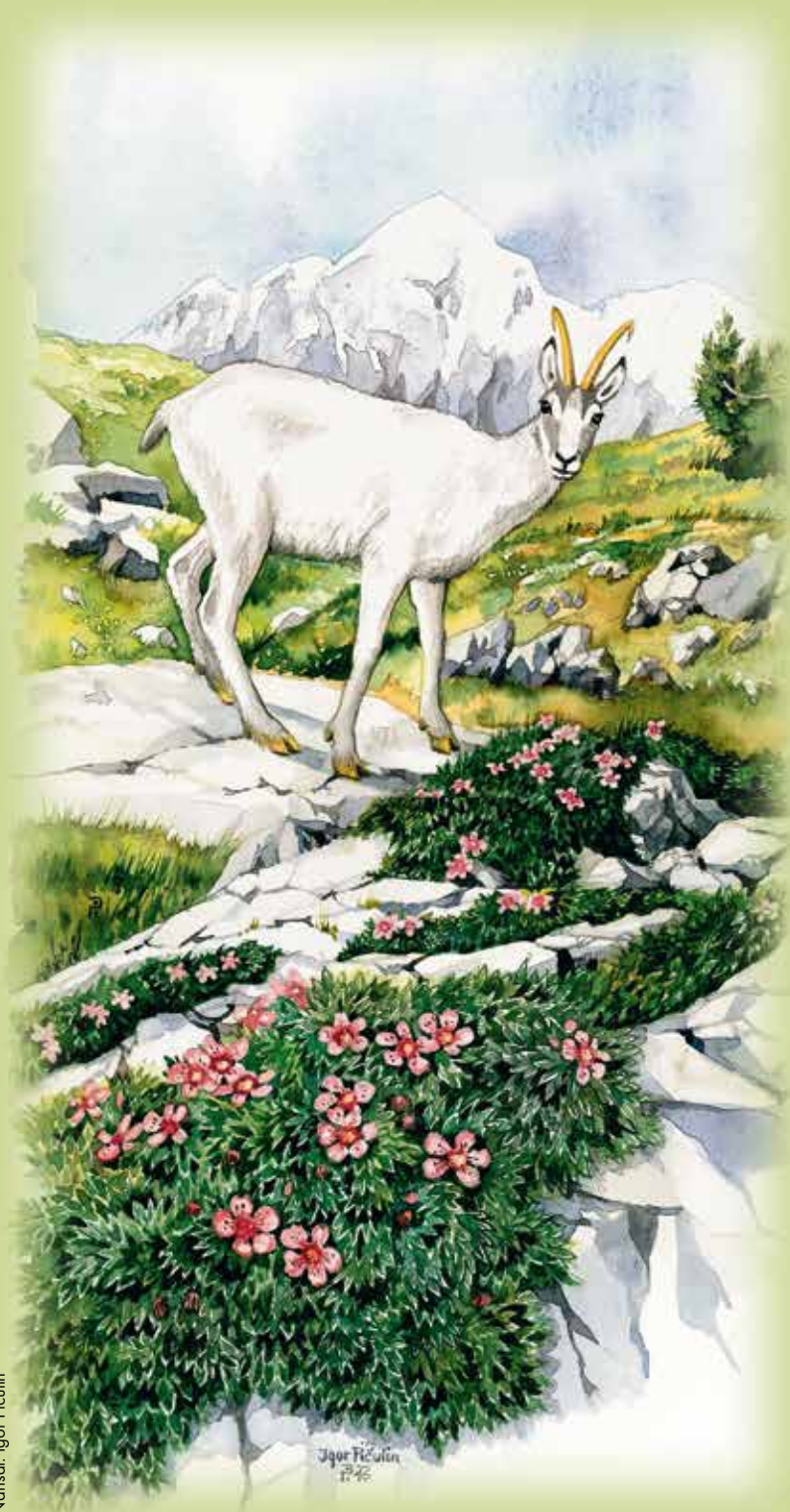
Kot kralj v planini bivaš,
na strmi skali ti stojiš
in pred nikomer se ne skrivaš,
prepadnih sten se ne bojiš!

Na Triglavu ponosno ti kraljuješ,
v soncu siješ z zlatimi rogmi,
nevihtam, strelam ti kljubuješ
in braniš raj pred tujimi ljudmi.

Slovenski narod – ti si Zlatorog!
Oblegan, streljan in zaničevan,
na svoji zemlji, trdnih nog,
obstal si – nepregnan.

Iz tisočerih ran ti brizga kri
po sveti zemlji; iz te krvi,
iz vsake kaplje roža zacveti,
ki hrani te in ozdravi!

Ta kri iz ran so bolečine,
besede njih cvetovi, moč, ki nas krepi!
O, čuvaj, Zlatorog, slovenski jezik,
zaklad, da ne strohni!

Narisal: Igor Pičulin

Lovska kultura na sejmu Lov

LOV

Sejem Lov 2022 je bil v Sloveniji prva večja priložnost za predstavitev lovske kulture po epidemiji covid-19. V času epidemije in dveh sušnih let za prireditve kulturnikov lovska kultura vendarle ni zamrla. Lovci so tudi umetniki na področju glasbe, literature in slikarstva, ki svojo

ljubezen do narave izražajo na poseben način. Glasba lovskih rogov in lepo odpete pesmi že od nekdaj odražajo nacionalno pripadnost ter izraznost v okviru srednjeevropske lovske kulture. Tudi tokrat je bilo tako. Odprtje sejma so v petek, 8. aprila, naznanili **Prekmurški rogisti**, strokovni posvet, posvečen risu, pa so v soboto zjutraj, 9. aprila, odprli **Križevski rogisti**.

Sobotni popoldan je bil v znamenju koncerta lovskih pevskih zborov in registov. Zvrstili so se **Lovski pevski zbor Medvode**, **Lovski oktet Javornik** iz Po-

Foto: Peter Novak

Pesem iz grl pevcev Lovskega pevskega zbora Medvode na spontanem druženju v »lovski sobi« na razstavnem prostoru Lovske zveze Slovenije

Foto: Peter Novak

Križevski rogisti na odprtju lovskega strokovnega posveta o risu

stojne, **Lovski pevski zbor Zlatorog Vipava**, **Lovski pevski zbor Bloke** in **Pevsko društvo prekmurskih lovcev**. Ubrana lovska pesem je odmevala v pozni popoldan. Poslušalci so lahko uživali ob odličnih pesmih lovskih izvajalcev, zanesenjakov. Zbori so prikazali napredek tako pri kakovosti izvedbe kot tudi pri skrbnem izboru programa, ki je tokrat navdušil.

Nato so se predstavili rogisti. Prvi so bili na vrsti **Zasavski rogisti** iz Litije, sledili so **Notranjski rogisti**, **Savinjski rogisti** in **Rogisti LD Muta**. Bogat spored domačih in tujih skladb je navdušil številne poslušalce. Med pevci in rogisti je bilo mogoče opaziti številne mlade obraze; torej prihodnost te lovske umetniške dejavnosti ni vprašljiva.

Program se je nadaljeval tudi v nedeljo, na zadnji dan sejma, ko so se predstavili **Lovski pevski zbor Globoko** in **Lovski pevski zbor**

LD Škale, pa še rogisti **Lovske zveze Maribor**, **Dobovski rogisti** in **rogisti iz Seiersberga** pri avstrijskem Gradcu.

Lovski glasbeni umetniki so odprli sejem in ga tudi zaključili, zvoki lovskih rogov in ubrana pesem pa bodo še dolgo odmevali

v spominu obiskovalcev. Letošnji lovski sejem je bil uspešen tudi po zaslugi lovcev umetnikov.

Peter Novak

Sejem Lov obiskal lovec in paraolimpijec **Franček Gorazd Tiršek**

LOV

Tradicionalno »lovsko sobo«, ki jo postavijo v sklopu vsakokratnega razstavnega prostora **Lovske zveze Slovenije (LZS)** na sejmu *Lov* v Gornji Radgoni, vedno raje obiščejo tudi znani in manj znani slovenski in tuji lovci, pa tudi lovski pevci, rogisti in številni podporniki lovske in ribiške bratovščine. Letos so se ponovno za gostoljuben obisk trudili prizadevni zaposleni na LZS, na čelu katerih sta bila vse tri dni tudi predsednik LZS mag. **Lado Bradač** in direktor Strokovne službe LZS mag. **Božo Zakrajšek**. Na zadnji dan sejma, v nedeljo, 10. aprila, sta gostila člana **Lovske družine (LD)** Gornji Grad **Frančka Gorazda Tirška**, dobitnika kar treh srebrnih medalj in ene bronaste na paraolimpijskih igrah v streljanju z zračno puško v Londonu, Tokiu in Riu de Janeiru. Za izjemne dosežke

Foto: Franc Rotar

V sejemski »lovski sobi« sta predsednik LZS mag. **Lado Bradač** (desno) in direktor Strokovne službe LZS mag. **Božo Zakrajšek** (levo) gostila člana **LD Gornji Grad** in paraolimpijca **Frančka Gorazda Tirška** (v sredini).

na paraolimpijskih igrah v Tokiu je Tiršek prejel tudi zlati znak za lovske zasluge LZS. Zaslužno priznanje sta mu lani septembra predala predsednik mag. Bradač in direktor mag. Zakrajšek. Takrat mu je mag. Bradač dejal: »S svojimi uspehi si osrečil tudi nas.«

S Frančkom, prijatelji ga ljubkovalno kličejo **Nani**, je bila tudi njegova življenjska sopotnica **Lea Kočevar**, ki je prav tako lovka LD Gornji Grad. V res prijetnem lovskem klepetu in druženju sta

najprej povedala marsikaj zanimivega in pestrega iz njunega lovskega življenja. Dejala sta tudi, da sta vesela, da smo se po koronaobdobju lahko zopet sprostiti in zaživeli normalno življenje kljub nekaterim zdravstvenim omejitvam. Vesela sta bila, da je bilo ponovno mogoče obiskati sejem lovskega, ribiškega in zdravega oddiha v naravi, ki je bil ves zeleno barvan. »Posebno sejmsko doživetje je srečevati stare prijatelje in znance, spoznavati nove teh-

nologije, kaj se razvija v lovstvu. Res je prekrasen občutek,« je dejal prijazen sogovornik Tiršek in nadaljeval, da razstavni prostor LZS vedno zelo nazorno predstavlja poslanstvo slovenskega lovstva in da je bil tak tudi letos. »Tukaj je zelo sproščeno in družabno,« je še poudaril Tiršek, legenda lovstva in paraolimpijskega strelstva.

Član LD Gornji Grad je že več kot 30 let. Zelo je ponosen, da je gornjegrajski in slovenski lovec. »Kar me najbolj veseli, je, da sem v vsej svoji lovski dobi spoznal veliko dobrih lovskih prijateljev. Lov je dejansko moje življenje. Na moji športni poti mi zelo veliko pomeni, saj si z lovom in bivanjem v naravi nabiram novih moči.« S partnerko Leo rada večkrat obiščeta krmišče. »Lov mi daje spodbudo za moje lovsko in športno življenje ter za strelske uspehe. Lovstvo je že od nekdaj povezano tudi z mojim strelstvom. Pred nesrečo sem namreč tekmoval tudi v streljanju z lovsko puško,« je še dodal.

Po njegovem mnenju je slovensko lovstvo zelo močno, razgibano, razgledano, prodorno in zelo prepoznavno v Evropi. Meni, da slovenski lovci dajemo zelo močan pečat evropskemu lovstvu.

Franc Rotar

Zanimivost z radgonskega rukanja ...

LOV

Čeprav tekmovanja v oponašanju jelenjega rukanja novinarsko spremljam že od samega

začetka, nisem še nikoli pisal o tako dramatičnem zaključku tekmovanja, kot se je zgodil na letošnjem tekmovanju, ki je bilo organizirano v okviru sejma *Lov* v Gornji Radgoni.

Do tretje discipline sta si bila po točkah izravnana res dobra rukača **Franz Hirm** in **Janez Podkrižnik**. Nato je sledil najbolj dramatičen razplet res pestrega in zanimivega tekmovanja, kdo bo letošnji zmagovalac v rukanju.

Foto: Franc Rotar

Drugo mesto si je prirukal naš severni zavedni Slovenec, velik domoljub in dober lovski prijatelj **Franz Hirm** (levo). Na fotografiji v družbi predsednika **Pomurskega sejma Janeza Erjavca**.

Sledila je četrta, odločilna disciplina: oponašanje mladega jelena, ki išče košute. Doslej najuspešnejši rukač Podkrižnik je v roke vzel kravji rog, Hirm pa lupino morskega ježka, s katero doslej še nikoli ni tekmoval. Zmagal je Podkrižnik.

Sledilo je veliko veselja Podkrižnikovih navijačev, na drugi, Hirmovi strani pa veliko preseñčenje in kar precejšnje razočaranje, saj je Hirm pri večini obiskovalcev veljal za letošnjega zmagovalca.

Franc Rotar

Popravek

Res pohvalno je, da je med slovenskimi lovci in drugimi občani toliko zanimanja in pripadnosti sejmskemu ocenjevanju divjačinskih salam. Pa ne samo za glavnega organizatorja **Pomurskega sejma**, ampak tudi za **Lovsko zvezo Slovenije**, saj izdelovalci divjačinskih salam še kako povezujejo sejem *Lov* in z njim tudi slovensko lovstvo.

Letos je zlate, srebrne in bronaste medalje prejelo kar 41 res izvrstnih izdelovalcev divjačinskih salam. Tudi prejemnik bronaste medalje **Tadej Andre**, katerega ime in priimek žal nista bila navedena v članku **Tretje Mednarodno ocenjevanje divjačinskih salam**, objavljenem v *Lovcu*, 5/2022, na strani 253. Prizadetemu se opravičujem.

Franc Rotar

Iz mojega zornega kota: po Radgoni – Radgona!

LOV

Med kratkim obiskom in paberkovanji z nekaterimi lovskimi tovariši na letošnjem lovskem in ribiškem sejmu na sejmišču **Pomurskega sejma** v mestu ob Muri sem se kot po navadi ustavil najprej v oddelku za novinarje in nato še pri direktorju sejma **Janezu Erjavcu**. Poznava in prijateljujeva že dolga desetletja in doslej sva skupaj načela kar nekaj odmevnih okoljevarstvenih tem v najinem domačem kraju pri Lenartu v Slovenskih goricah. A to ni bistveno, bolj zanimivo je, da je ob najinem kratkem klepetu ob robu letošnje sejemске prireditve direktor takoj postregel z lovsko zgodbo o jutranjem srečanju s srnjakom v Drvanjski dolini. To je majhna dolinica rečice Drvanje, ki izvira v Bačkovi in kot potok priteče do Benedikta, od koder nadaljuje pot proti Verjanam, kjer se nedaleč od vasi Drbetinci izliva v reko Pesnico.

Janez je v omenjeno dolino še vedno zaljubljen in navdušeno mi je pripovedoval o bližnjem srečanju s srnjačkom, ki se je nenadoma kot vkopan ustavil sredi ceste in lep čas sta mirno gledala drug drugega. Ko je bilo mlademu srnjačku vsega dovolj,

Foto: Marjan Toš

Tihožitje na Drvanji

se je le odločil, da se vozniku umakne v varno zavetje bližnjega gozdička. To pa še ni bilo vse: po dobrem kilometru vožnje je Janez ob robu ceste zagledal še prekrasnega fazana, ki je še vedno odet v svatovsko perje mogočno prhotal in se nastavljal sončnim žarkom. »Jutro za bogove,« je radostno pripovedoval Janez.

Janez je lovčev sin, a se lovu ni zapisal. S posebnim spoštovanjem pa hrani očetovo puško, saj se bo za dedkovo lovsko pot morda odločil sin **Boris**. Janeza vsako pomlad najbolj moti požiganje travišč in sekanje mejic, živih mej in grmovnic v slovenskogoriških dolinah. Tega preprosto ne more razumeti, saj je to grob poseg v že zdavnaj preveč načeto naravno krajino, v kateri izgubljajo tla pod

nogami mnoge divje živali. »O tem bi morali več pisati, gre za hude in nepopravljive posege, ki jih bodo čutili naši zanamci,« je odločen in vedno postreže z izkušnjami iz sosednje Avstrije in tudi iz Švice, od koder je doma njegova soproga **Helen**. Če bi imeli takšne sogovornike med ljudmi, ki odločajo o posegih v prostor, bi se slovenski mali divjadi pisali boljše časi in ji ne bi bil plat zvona pred izumrtjem.

Srečanje z direktorjem na sejmu sem uporabil za iztočnico iz zelo preprostega razloga. Globoko sem namreč prepričan, da je poleg vseh drugih razlogov tudi osebni direktorjev pogled na naravo in na spremembe v okolju pred leti pripomogel k odločitvi, da na Pomurskem sejmu organizirajo

tudi *Sejem lovstva in ribištva*. Ne glede na vse, kar si o tej sejemski prireditvi mislimo, je bila odločitev zanj pravilna in se bo tudi dolgoročno obrestovala. Vsebina sejma sicer ni odvisna zgolj in samo od njegovega vodstva, pač pa mnogo bolj od programskega sveta, v katerem sedijo strokovnjaki, vključno z lovskimi in ribiškimi funkcionarji.

Nekaj sprememb je zagotovo nujnih – sploh za mlade obiskovalce iz nelovskih in neribiških vrst –, tudi strokovni del potrebuje rahlo osvežitev (letošnji, že 13. *Slovenski lovski dan* je bil sicer zadetek v polno), a ne glede na vse to bo po »Radgoni še vedno ostala Radgona«. Če pa bi sejmu uspeli dodati vsaj kanček pridiha evropske »lovске klasike«, začinjene s slovenskimi izkušnjami po vzoru nekaterih uveljavljenih sejemskih prireditev, bi Radgona mirne duše in brez sramu lahko stopila v korak na primer z Novim Sadom, da o Varaždinu ne govorimo. Vedno je treba imeti ambicije in tam, kjer je volja, je tudi pot.

Radgonska lovska sejemská pot ne potrebuje večjih popravkov na trasi, nekaj udarnih lukenj je mogoče brez težav zakrpati in tudi ovinki bodo hitro nagnjeni v pravo smer. Vse za dobro promocije, kakršno slovensko lovstvo najbolj potrebuje. In sejem v mestu ob Muri je (in naj bo) prvenstveno to! Da o druženju ne govorimo posebej, tudi to mora ostati!

Dr. Marjan Toš

Ribiči na sejmišču v Gornji Radgoni

LOV

Končno smo dočakali prosto gibanje po nadležnem in nevarnem covidu-19. Po treh letih so

bili v Gornji Radgoni sejmi *Lov*, *Ribolov* in *Naturo*. Željni in radovedni naravovarstveniki, lovci in ribiči so ustvarili množičen obisk v treh dneh od 8. do 10. aprila.

Ribiški del sejma je zastopal mag. **Igor Miličič**, sekretar Ribiške zveze Slovenije. Letos ribiči obeležujejo mednarodno leto ribolova, ki so ga razglasili **Združeni narodi**, zato je imel

Foto: Peter Novak

Z leve: mag. Igor Miličič, sekretar Ribiške zveze Slovenije, in mag. Robert Režonja, generalni direktor Direktorata za gozdarstvo in lovstvo, med pogovorom o vodostajih ter zdravju voda in rib v Sloveniji

Foto: Peter Novak

Na ribiški stojnici je bilo živahno.

na letošnji sejemski prireditvi v Gornji Radgoni ribolov poseben pomen. Sekretar mag. Miličič je povedal, da so ribiči zelo veseli, da se življenje končno vrača v stare tirnice, v minulih kritičnih letih

zaradi covid-19 so bili namreč tudi slovenski ribiči prikrajšani za razna tekmovanja in aktivnosti.

Sejem je bil tudi priložnost za promocijo brošur o ribištvu. Ena takih je bila o krapovcih in

ribah plenilkah, ki so značilne za nižinske dele, kamor spada tudi Gornja Radgona. V težkih covidnih časih izogibanja ljudem je bilo sicer opaziti velik obisk ob tekočih vodah in jezerih, vendar so bili obiski premalo ozaveščeni, prinašali so fizično onesnaževanje, pojavljali so se tudi vse pogostejši primeri »kri-vega ribolova«.

V prihodnosti bo glavna aktivnost ribičev nedvomno varstvo

narave in ohranjanje zdrave bistre vode pred energetskimi apetiti multinacional. Pomembno bo vključevanje v aktivnosti proti globalnim podnebnim spremembam, ki jih občutimo tudi v Sloveniji, pregrevanju vodotokov in nizkim vodostajem. Ob vodah se pojavljajo različni negativni dejavniki, med njimi povečanje ribojedih živali, predvsem kormorana in vidre. Na sejmu so predstavili tudi projekt *Slovenski*

ribiški produkt in več projekcij filma o ribolovu.

Ribiški del sejmišča je ponujal pestro paleto najsodobnejše opreme za ribolov in ribolovni turizem, za katerega je mogoče opaziti povečano zanimanje. Na sejmu so obiskovalci lahko kupili ribiško opremo in različne pripomočke za življenje v naravi, dobili pa so tudi namige za aktiven oddih v zelenih turističnih krajih, ob jezerih in rekah. Predstavniki ribičev

so ob predstavitvah opozarjali, da narava zanje ni samo prostor lova, ampak so tudi varuhi narave. Skrbijo namreč za ravnotežje v naravi, sobivanje in trajnostno upravljanje.

Ribiči na sejmu niso razočarali, ponudili so ves zaostanek treh dolgih let. Zelo aktivno je sodelovala tudi domača **Ribiška družina Gornja Radgona**.

Peter Novak

Sestanek po letu rekordov

Minulo leto je bilo za slovenske upravljavce lovišč rekordno glede števila uplenjene divjadi, prav tako je bilo leto 2021 rekordno za največjega slovenskega odkupovalca uplenjene divjadi, podjetje **Nimrod, d. o. o.**, iz Škofje Loke. Podjetje Nimrod, d. o. o., je v letu 2021 od slovenskih upravljavcev lovišč odkupilo 19.989 kosov uplenjene divjadi v skupni masi 541.212 kg. Od lovskih družin je podjetje odkupilo 344.320 kg divjadi, od lovišč s posebnim namenom pa 196.892 kg. Podjetje je od vseh slovenskih upravljavcev lovišč odkupilo 13.242 kosov srnjadi, 3514 kosov jelenjadi, 1867 divjih prašičev, 1016 gamsov in nekaj sto kosov druge divjadi.

Med srečanjem na 12. *Mednarodnem sejmu lovstva in ribištva* je nastala ideja o sestanku med **Lovsko zvezo Slovenije (LZS)** kot zastopnikom interesov lovskih družin in podjetjem Nimrod kot največjim odkupovalcem divjadi v Sloveniji. Sestanek je bil konec aprila, udeležili pa so se ga predsednik LZS mag. **Lado Bradač**, direktor Strokovne službe LZS mag. **Božo Zakrajšek**, ustanovitelj in lastnik podjetja Nimrod, d. o. o., **Miro Hlede**, direktor podjetja **Kristjan Hlede** in vodja nabave **Grega Kočar**.

Vsi udeleženci sestanka so se strinjali, da visoka kultura slovenskega lovstva zagotavlja, da je divjačinsko meso, ki ga podjetje odkupi v Sloveniji, najvišje mogoče kakovosti. Nimrod v Sloveniji odkupuje uplenjeno divjad od več kot 320 lovskih

družin. Lovci so prvi, ki imajo stik z uplenjeno divjadjo in so odločilen člen verige do končne priprave in uporabe kakovostne ter neoporečne divjačine. LZS z rednimi izobraževanji lovcev in oseb, usposobljenih za prvi pregled, dviguje nivo zavedanja pomena ravnanja z divjadjo takoj po odstrelu, med transportom in v zbiralnicah. V zbiralnicah kose, namenjene prodaji, prevzamejo Nimrodovi zbiralci, ki v hladni verigi pripeljejo trupe v obrat, kjer potekajo dokumentirani postopki nadzora in sledljivosti v vseh fazah obdelave do končnega proizvoda oziroma kupca. Podjetje Nimrod vsako leto nameni okoli 30.000 evrov za obnovo, izgradnjo in servis zbiralnic. Skupna želja LZS in podjetja je, da bi v prihodnjem obdobju s skupnimi močmi spodbudili in okrepili ponudbo divjačinskega mesa na slovenskem tržišču in širši javnosti predstavili kakovost in dodano vrednost divjačine v vsakdanji prehrani.

Enaki pogoji za odkup veljajo tudi za dobavitelje zunaj Slovenije. V obratu na leto predelajo več kot 3000 ton divjačinskega mesa. Od tujih nabavnih trgov so najpomembnejši madžarski, hrvaški in poljski, sicer pa surovino uvažajo iz sedmih držav Evropske unije. Vizija podjetja je, da bi ostalo med vodilnimi evropskimi proizvajalci divjačinskega mesa in izdelkov ter da bi utrjevalo neposreden nastop na prodajnih in nabavnih trgih v Evropi. V zadnjem času podjetje krepi svojo dejavnost tudi pri prehranskih izdelkih za domače živali. Blagovna znamka *Nimrod for pets* je vse bolj uve-

Foto: Nimrod, d. o. o.

Zgodba družinskega podjetja Nimrod, d. o. o., se je začela pisati leta 1994.

ljavljena, saj ponuja kakovostno izbiro prehrane za domače živali, predvsem najkakovostnejšo divjačinsko hrano za pse.

Glede na aktualno geopolitično situacijo je predsednik mag. Bradač izpostavil pomen in vlogo divjadi kot blagovnih rezerv v naravnem okolju, ki bi jih morala država v čim večji meri zagotavljati za primer izrednih razmer ali krize. Obravnavali so tudi problematiko, povezano s širjenjem afriške prašičje kuge po Evropi. Predstavniki LZS in tudi Nimroda so izrazili optimizem glede trenutnega obvladovanja in preprečevanja vnosa virusa. Mag. Zakrajšek je predstavil vizijo digitalizacije LZS in prenesel zadovoljstvo uporabnikov Nimrodove spletne aplikacije za pregledovanje in tiskanje obračunov.

Sprejeli so odločitev, da bodo tovrstni sestanki pogostejši, k sodelovanju pa bodo vabljeni tudi drugi odkupovalci uplenjene divjadi v Sloveniji. Predstavniki podjetja Nimrod so vodstvo LZS

povabili na ogled obrata, saj je bila lani uspešno končana investicija v nove proizvodne in skladiščne prostore, ki omogočajo proizvodnjo in skladiščenje divjačinskega mesa vrhunske kakovosti. Zaradi epidemioloških razmer odprtja novih prostorov in tudi praznovanja 25-letnice podjetja v minulih dveh letih ni bilo mogoče izpeljati.

Zgodba družinskega podjetja Nimrod, d. o. o., se je sicer začela pisati leta 1994, ko je bilo skupaj z LZS na ostankih gospodarskih družb iz nekdanje Jugoslavije ustanovljeno podjetje z namenom združitve zbiranja divjadi in predelovanja ter prodaje divjačinskega mesa.

Vizija in poslanstvo podjetja sta, da bi z odkupom odstreljene divjadi omogočili razvoj lovske dejavnosti v Sloveniji, valorizacijo slovenske divjadi in kupcem zagotovili nakup kakovostnega divjačinskega mesa ter mesnih izdelkov iz divjačine.

Grega Kočar

Redni zbor lovcev LD Starše

V soboto, 12. marca 2022, se je ob 17. uri začel redni zbor lovcev **Lovske družine (LD) Starše**. Zbora, ki je bil

v lovskem domu, se je udeležilo 24 lovcev, prišel je tudi podžupan Občine Starše **Anej Lukan**, Lovsko zvezo (LZ) Maribor pa je predstavljala član Upravnega odbora LZ Maribor **Uroš Lepej**.

Vodenje zbora so lovci zaupali starešini **Janku Sitarju**. Po imenovanju organov zbora in potrditvi dnevnega reda je Lepej v imenu LZ Maribor in **Lovske zveze Slovenije** podelil zlati znak jubilarntu **Aleksandru Ekartu**,

znak za 40 let članstva v lovski organizaciji pa **Jožetu Firbasu**.

Po poročilih starešine, gospodarja, blagajnika in nadzornega odbora je potekala razprava, ki je bila namenjena tudi obdobju zadnjega leta pred 75. obletnico

od ustanovitve LD Starše. Poseben poudarek je bil namenjen urejanju lovišča in lovnih naprav ter novo zgrajeni hladilnici oziroma zbiralnici uplenjene divjadi v prostorih garaže ob lovskem domu.

Blagajnik **Srečko Tancer** je posebej predstavil spremembe v načinu vodenja računovodskega razvida. Doživeli smo namreč spremembo, saj sta vsa leta v naši lovski družini prevladovala lovni turizem in prihodek od lova male divjadi, zdaj pa le od srnjadi, povečal pa se je prihodek pri društveni dejavnosti. Tancer je pozdravil način pridobivanja sredstev za društveno dejavnost, kot so ga uvedli tajnik, starešina in gospodar, da je zadnji dve leti lovška družina delovala pozitivno in da so bile vzdrževalne investicije v lovskem domu (prenovljena kuhinja, dvorana in predprostor). Ko lovci ali lovski gostje vstopajo v lovski dom, vidijo spremembo in jo pohvalijo.

Verjetno imamo v LD Starše srečo, da imamo takšnega starešino, ki živi s programom lovske družine. Posebno pozornost namenja lovskemu domu ter njegovi urejenosti, in sicer v notranjosti in zunaj.

Foto: Marjan Malek

Lovski krst v LD Starše

Vsi lovci LD Starše skrbimo za ohranjanje življenjskega okolja divjadi, žal pa nas vse skrbi vedno manj male divjadi, poljskega zajca, fazana in jerebice. V lovišču ostaja le primerna številčnost srnjadi, vse več pa je divjih prašičev ob reki Dravi. Kljub kakšni negativni oceni posameznikov lahko zaključimo z oceno zbora lovcev, da lovška družina dela zelo dobro.

Navzoče je nagovoril podžupan Občine Starše Lukan, ki je povedal, da občina spremlja delo lovske družine in njeno dejavnost v lovišču. Dodal je, da so prebivalci občine opazili urejenost lovskega doma, povezanost lovske družine z okoljem, šolo in vrtcem ter sodelovanje lovske družine na občinskih prireditvah. Opazili so tudi novo hladilnico,

pri kateri so na občini pomagali materialno in moralno. Podžupan je povedal še, da lovška družina lahko pričakuje nadaljnjo pomoč občine.

V imenu LZ Maribor je zbor nagovoril še član Upravnega odbora LZ Maribor Lepej, ki je tudi član in gospodar naše lovske družine. Prenesel je pozdrave LZ Maribor in ugotovitev organov LZ Maribor, predvsem pa statutarno-pravne komisije, da je LD Starše po zaslugi tajnika in starešine LD najbrž edina, ki ima nova *Pravila lovske družine*.

Zelo žalostna pa je bila skupna ugotovitev, da je vedno manj male divjadi in da na Dravskem polju ta divjad nima prostora, saj so ga povsem porušili država in kmetje.

Ob vseh prijetnih ugotovitvah zbora lovcev se je zbor končal z lovskim krstom, ki ga je za štiri lovce pripravilo častno lovsko razsodišče pod vodstvom **Marjana Maleka**. Ob resnosti obtožb sta sledila tudi smeh in pravična kazen z leskovo palico ter izrekom sodbe.

Marjan Malek,
tajnik LD Starše

Ob 60-letnici spominska slika predsedniku Marjanu Gselmanu

Lovska zveza (LZ) Maribor je največja območna lovška organizacija v Sloveniji, saj povezuje in združuje 45 lovskih družin z okoli 2100 člani. Že tretji mandat jo kot predsednik vodi **Marjan Gselman**, sicer član Lovske družine (LD) Pobrežje - Miklavž, lovec in kinolog, ki je dolga leta aktiven v Upravnem odboru Lovske zveze Slovenije (LZS) in je v zdajšnjem mandatu tudi član Uredniškega odbora glasila Lovec, Zlatorogove in Strokovne knjižnice ter spletne strani LZS. Dolga leta je kot starešina uspešno vodil **LD Pobrežje - Miklavž** in je tudi predsednik **Slovenskogoriškega območnega združenja upravljavcev lovišč (SOZUL)**. Lovcem predava o varnem ravnanju z orožjem in je tudi strelski sodnik. Najraje pa je v lovišču s psi in dvogledom, občasno tudi s puško. Saj je vendarle lovec, pove v šali.

Ob njegovi 60-letnici so mu člani **Upravnega odbora LZ Maribor** na zadnji seji, ki je bila 12. aprila, izročili spominsko sliko ter se mu zahvalili za uspešno vodenje LZ Maribor in požrtvo-

Foto: Božidar Kunej, arhiv LZ Maribor

Marjanu Gselmanu (levo) je v imenu štajerskih lovcev čestital Borut Mithans, podpredsednik LZ Maribor.

valno delovanje v lovstvu nasploh. Jubilant se je zahvalil za pozornost in obljubil dobro sodelovanje z vsemi člani vodstva območne lovske zveze in lovskih družin do konca mandata, v katerem bo ena od njegovih prednostnih nalog tudi skrb za postopno pomlajevanje njegove vodstev tako v lovskih dru-

žinah kot tudi v organih in vodstvu LZ Maribor. Generacijska menjava je tako rekoč pred vrati in treba je pritegniti mlajše lovske tovariše, ki imajo strokovno znanje, izkušnje in seveda voljo do dela v lovski organizaciji, in sicer od lovskih družin prek območnih lovskih zvez pa vse do

LZS, je ob jubileju med drugim dejal Gselman.

Kot se spodobi, so ob koncu kratke slovesnosti po delovnem delu redne seje Upravnega odbora LZ Maribor nazdravili s kozarčkom rujnega štajerskega vinca. Za zdravje in dobro delo v prihodnje!

Marjan Toš

Medobčinska strelska liga 2022

Po dveh letih, ko je bila zaradi epidemije covid-19 prekinjena organizacija tradicionalne *Medobčinske strelske lige*, je bila končno ponovno v letu 2022. To so medobčinske strelske tekme lovskih družin na območju občin Slovenska Bistrica, Makole, Oplotnica in Poljčane, in sicer v streljanju na glinaste golobe in na tarčo z malokalibrsko puško.

Medobčinska strelska liga 2022, ki so je pred 39 leti začele lovske družine takratne **Občine Slovenska Bistrica** na pobudo člana **Jožeta Pečovnika** iz Lovske družine (LD) Polskava in Mihaela Rasteigerja iz LD Slovenska Bistrica, je potekala v streljanju na glinaste golobe in na tarčo z malokalibrsko puško. Sodelovalo je vseh devet lovskih družin takratne Občine Slovenska Bistrica. Iz ene občine je pozneje nastalo več občin in občinska liga je posledično prerasla v medobčinsko ligo. Občine so: Slovenska Bistrica, Oplotnica, Makole in Poljčane.

Foto: Branko Ačko

Udeleženci Medobčinske strelske lige 2022

V nedeljo, 20. marca 2022, je bila na strelišču LD Šmartno na Pohorju zaključna strelska tekma tradicionalne *Medobčinske strelske lige 2022*, ki jo je vodila LD Šmartno na Pohorju pod vodstvom **Branka Fidlerja** skupaj s člani

komisije. Liga je potekala samo v treh kolih, in sicer na streliščih **LD Polskava**, **LD Makole** in **LD Šmartno na Pohorju**. Uradni treningi so bili ob petkih pred vsako tekmo. Ekipnega tekmovanja se je udeležilo šest lovskih družin

od devetih. V ligi je v različnih kategorijah skupaj streljalo 47 lovcev strelcev.

Za vestno in dobro, predvsem pa varno izvedbo *Medobčinske strelske lige 2022* velja zahvala tudi vsem strelskim referentom družin organizatoric tekmovanj. To sta bila poleg vodje Fidlerja še **Boris Mulec** in **Ivan Gajser**, za rezultate je skrbel **Marjan Sadek**. Vsi prvouvrščeni so prejeli pokale in medalje, po razglasitvi rezultatov je bila za vse udeležence pripravljena pogostitev v lovskem domu v Šmartnem na Pohorju.

Na koncu v razmislek za organizacijo prihodnje strelske lige še nekaj misli, ki so bile izrečene na samem tekmovanju. Tri kola so premalo, treba jih je organizirati več in mogoče pozneje – v toplejšem času je treba razmisliti tudi o kategoriji za mlajše lovce pa tudi za starejše od 75 let. V skoraj štirih desetletjih prirejanja tega tekmovanja se je udeležba zmanjšala, zato bi bilo treba v lovskih družinah spodbuditi lovsko strelstvo, saj je to način sproščanja in druženja z drugimi lovci in ne nazadnje tudi treninga za poznejše love.

Branko Ačko

Superveterani – kombinacija (z leve: Branko Ačko, Ivo Pahič in Alojz Gostenčnik)

Odkritje spominske plošče na lovskem domu LD Orlica - Vuhred

V nedeljo, 13. marca 2022, smo imeli člani **Lovske družine (LD) Orlica - Vuhred** 68. redni Letni zbor, v programu katerega je bilo tudi odkritje spominske plošče *Tajna skladišča*

Teritorialne obrambe (TO), ki je bila nameščena že v letu, ko smo v Sloveniji obhajali 30-letnico samostojnosti **Republike Slovenije**, pa je takrat primerna svečanost odpadla.

Naš dolgoletni član, major v. p. **Janko Kolar**, ki je vodil tokratno slovesnost v imenu **Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Zgornje Dravske doline**, nas je v svojem nagovoru

spomnil na okoliščine, ki so leta 1990 terjale tajno organiziranje skladišč TO in je v takratnih razmerah to pomenilo izredno pogumno dejanje, saj za to ni bilo pravnih podlag. Vodstvo naše nekdanje domovine Jugoslavije je spoznalo, da bi ji bila slovenska TO lahko velika ovira pri ohranjanju celovitosti države in je takratni JLA dalo nalogo razorožitve TO. Posledično je 15.

maja 1990 **Republiški štab TO** vsem občinskim štabom posredoval ukaz, naj zaradi domnevno nestrokovne hrambe vse orožje in strelivo do 19. maja premestijo v objekte JLA. Odgovorni v občinah so takoj spoznali, koliko je ura in tako je **Občinski štab TO Radlje ob Dravi**, ki mu je poveljeval major **Zdravko Vilar**, takoj začel z organizacijo umika orožja in streliva v tajna skla-

Odkritje spominske plošče Tajna skladišča Teritorialne obrambe je bilo 13. marca 2022 v okviru 68. rednega Letnega zbora LD Orlica - Vuhred.

dišča, med katerimi je bilo tudi skladišče v prikitem prostoru našega lovskega doma. Čeprav je bilo v zborniku *Slovenski lovci*

v vojni za Slovenijo že navedeno, bom tukaj ponovil, da so bila tajna skladišča tudi na kmetijah Osrednik, Brunčko in Gracej,

Spominska plošča je na zidu lovskega doma od leta 2021, ko je Slovenija praznovala 30-letnico samostojnosti.

katerih gospodarji so naši člani. V času od 23. junija do 17. julija 1991 je imel v našem lovskem domu **Občinski center za obveščanje (OCO) Rادلje ob Dravi** rezervno lokacijo s stalno dežurno ekipo za zagotavljanje kurirskih in radijskih zvez.

Herman Tomažič, župan Občine Rادلje ob Dravi, je 27. septembra 1992 LD Orlica - Vuhred podelil zahvalo za poseben prispevek v boju za samostojno Slovenijo. V tem boju je bila vključena lovska družina kot celota in dala na voljo vse svoje dobrine, 18 njenih članov pa je bilo vključenih na različne načine in so po svojih najboljših močeh prispevali za našo domovino – SVOBODNO SLOVENIJO.

Miloš Pečoler

Strelska liga Lovske zveze Maribor v kombinaciji

Po dveh letih ukrepov zaradi covid-19 smo ponovno organizirali in brez večjih zapletov izvedli 16. Strelsko ligo Lovske zveze (LZ) Maribor. Letos smo tekmovanja zaradi lažje organizacije in še vedno nepredvidljivih covidnih razmer to pomlad izvedli na strelišču Gaj - Pragersko.

Liga LZ Maribor poteka v treh krogih; strelci se pomerijo v streljanju na glinaste golobe A-trapu in v streljanju z malokalibrsko (MK) puško na tarče srnjaka, gamsa, lisice in divjega prašiča.

Tekmovanje je bilo ob nedeljah, 27. marca, 3. aprila in tretje kolo 10. aprila, udeležilo pa se ga je 47 strelcev, ki so se pomerili posamezno in v osmih ekipah lovske družine.

Marjan Gselman,
LZ Maribor

Utrinek s Strelske lige LZ Maribor 2022

Rezultati:

ekipno:

glinasti golobi:

1. LD Oplotnica,
2. LD Janžev Vrh,
3. LD Podvelka

MK-puška:

1. LD Oplotnica,
2. LD Janžev Vrh,
3. LD Podvelka

kombinacija:

1. LD Oplotnica,
2. LD Janžev Vrh,
3. LD Podvelka

veterani:

glinasti golobi:

1. Bojan Urbančič,
2. Darjan Vesnjak,
3. Janez Gošnjak

MK-puška:

1. Slavko Prah,
2. Zdravko Brezovšek,
3. Bojan Urbančič

kombinacija:

1. Bojan Urbančič,
2. Darjan Vesnjak,
3. Janez Gošnjak

superveterani:

glinasti golobi:

1. Anton Hudernik,
2. Ivan Pahič,
3. Bojan Lešnjak

MK-puška:

1. Anton Hudernik,
2. Ivan Bezjak,
3. Ivan Pahič

kombinacija:

1. Anton Hudernik,
2. Ivan Pahič,
3. Ivan Bezjak

člani:

glinasti golobi:

1. Jože Hudernik,
2. Boštjan Sadek,
3. Maksimiljan Garmut

MK-puška:

1. Boštjan Sadek,
2. Jože Joco Hudernik,
3. Marijan Sadek

kombinacija:

1. Jože Hudernik,
2. Boštjan Sadek,
3. Maksimiljan Garmut

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Peter Voušek, LD Braslovče

90 let

Alojzij Slavko Hodnik, LD Gradišče
Anton Lesjak, LD Dramlje
Vekoslav Lovrenčič,
LD Križevci pri Ljutomeru
Andrej Marhold, LD Kungota
Anton Mavrič, LD Čaven
Anton Šertl, LD Mislinja
Alojz Števanec, LD Tišina
Anton Turičnik, LD Mislinja
Ivan Žunko, LD Gaj nad Mariborom

85 let

Ivan Bičič, LD Planota
Anton Cvelbar, LD Novo mesto
Janez Grubelnik, LD Cigonca
Rudi St. Krizmanič, LD Gabrovka
Franc Markelj, LD Begunjsčica
Valentin Ogris, LD Škofja Loka
Adolf Onič, LD Hoče
Franc Stošički, LD Studenec -
Veliki Trn

80 let

Ernest Breznikar, LD Senovo
Anton Cverlin, LD Rogaška Slatina
Pavel Fabrice, LD Vurmat
Alojz Forstnarič,
LD Jože Lacko - Ptuj
Josip Garmuš, LD Dobovec
Marijan Groff, LD Krekovše
Alojz Heric,
LD Križevci pri Ljutomeru

Pavel Hiršel, LD Vače
Anton Levč, LD Slovenj Gradec
Franc Malovrh, LD Sorško polje
Franc Mandelj,
LD Martin Krpan Bloke
Bruno Ivan Mrak, LD Krekovše
Friderik Pokeržnik, LD Janžev Vrh
Peter Sitar, LD Mengeš
Janez Snoj, LD Kresnice
Janez Šebalj, LD Rovte
Franc Škofic, LD Storžič
Anton Šuštar,
LD Sela pri Kamniku
Slavko Turk, LD Mala Gora
Alojz Večko, LD Dolič
Alojzij Venturini, LD Velike Lašče
Alojz Zemljič, LD Domžale

75 let

Ladislav Bračič, LD Velenje
Marjan Ivan Cencič, LD Kobarid
Bogdan Godnič, LD Šmarje
Matija Gotenc, LD Toplice
Dušan Jakič, LD Mokrc
Vladimir Jakopič, LD Suha krajina
Janez Janežič, LD Mirna
Anton Jesenek,
LD Šmartno na Pohorju
Nikola Jurasovič, LD Timav Vreme
Viktor Benjamin Jurca,
LD Bukovje
Vladislav Klavs,
LD Studenec - Veliki Trn
Pavel Kmet, LD Krško
Ivan Kok, LD Braslovče
Alojz Kolar, LD Slovenske Konjice
Danilo Korošec,
LD Stol - Žirovnica
Leopold Kristl,
LD Paloma - Sladki Vrh

Franc Krpič, LD Grad - Kuzma
Vilibald Lenart,
LD Zeleni Vrh Vuzenica
Maks Maršik, LD Čatež ob Savi
Milan Močnik, LD Gornji Grad
Anton Petrovič,
LD Dravinja - Majšperk
Boris Pirc, LD Šenčur
Alojz Planovšek, LD Dreta Nazarje
Jože Smodej, LD Trdinov Vrh
Zdravko Stare,
LD Bohinjska Bistrica
Ivan Svetina, LD Gaberk - Divača
Vladimir Šik, LD Rižana
Zdenko Šilc, LD Dravograd
Andrej Tretjak, LD Gradišče
Karel Tržan, LD Slovenska Bistrica
Radoš Valas, LD Bovec
Anton Vrešak, LD Ponikva

70 let

Anton Barba, LD Kozlek
Karel Barič, LD Jurklošter
Branko Bojnec, LD Prosenjakovci
Zoran Breščak, LD Grgar
Anton Brodnjak,
LD Malečnik - Košaki
Slavko Bunderla, LD Grad - Kuzma
Alojzij Černivec, LD Suha krajina
Tonček Čokelc, LD Pristava
Janez Fabjan, LD Šentjernej
Rajko Fabricijo, LD Dobrovo
Antun Floreani, LD Grmada Celje
Franc Gider, LD Škofja Loka
Janez Gjura, LD Rakitna
Majda Glavonjič, LD Ribnica
Ivan Hostinger, LD Remšnik
Drago Jakopič, LD Mislinja
Stanko Jarm, LD Veliki Gaber
Ciril Kamnar, LD Škofljica

Ivan Klančičar, LD Šentlambert
Radovan Krkoč, LD Lijak
Marjan Lasič, LD Fajti hrib Renče
Jože Lepšina, LD Dobova
Žarko Ličen, LD Trnovski gozd
Stanko Longar, LD Trebnje
Alojz Mahnič, LD Tabor Sežana
Zdravko Mamec, LD Čepovan
Miroslav Mar, LD Tomaž
Stojan Marušič,
LD Trstelj Kostanjevica
Pavel Monetti, LD Puščava
Marjan Mravljak,
LD Velunja Šoštanj
Branko Novak,
LD Dravinja - Majšperk
Alojzij Osredkar,
LD Šmartno pri Litiji
Peter Podjavoršek, LD Kajuh
Šmartno v Rožni dolini
Srečko Prestor, LD Vodice
Srečko Prestor, LD Predvor
Peter Starkl, LD Destrnik
Ivan Stegne,
LD Slovenska Bistrica
Anton Suhadolnik, LD Rakitna
Ivan Šalinovič, LD Gornja Radgona
Peter Šlajmer, LD Predgrad
Emil Štefancič, LD Brkini
Dušan Tomšič, LD Hrenovice
Felix Trojner, LD Benedikt
Vid Vinšek, LD Šentjernej
Vladimir Vogrin, LD Voličina
Albin Vučko, LD Trojane - Ožbolt
Mirko Zakrajšek, LD Mirna
Miroslav Zorko, LD Hoče

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

Narisi: Milan Samar

Ekodan v OŠ Selnica ob Dravi

Področje dela z mladimi je za nas lovce izredno pomembno že zaradi našega pristopa, ko poudarjamo, da so nam naravo zaupali zanamci, ne pa predniki. V tem sloganu je veliko povedano in daje širok nabor vseh mogočih aktivnosti za delo z mladimi. **Lovska zveza Slovenije (LZS)** temu področju namenja veliko pozornosti, lovske družine opravijo veliko tovrstnih aktivnosti, verjetno pa o tem premalo govorimo. Prepričan sem, da je na tem področju še veliko izzivov, priložnosti, mogoče tudi kakšna nevarnost. Nekaj pa je zagotovo: na tem področju je treba narediti več.

Lovci prek lovskih družin izvajamo različne aktivnosti z mladimi. Po navadi začnemo že v otroških vrtcih, nadaljujemo v osnovnih šolah, tudi v srednjih, pozneje pa se priložnosti za aktivnosti s starejšimi mladinci mogoče porazgubijo ali pa jih ne vidimo dovolj. Tudi na višjih stopnjah izobraževanja in študija je to prisotno. Konec koncev imamo višje šole, ki imajo v svojem nazivu lovstvo, in imamo fakultete, ki se ukvarjajo s področjem lovstva. Torej imamo, pa to premalo poudarjamo. Vedno več je sodelovanja s fakultetami, kar pomeni, da pri nas lovstvo postaja, kar je prav, že neka znanstvena disciplina. No, ni ravno tako, smo pa na dobri poti. Ugotovili smo že, da lovstvo ni samo »ukriviljanje prsta na sprožilcu«, ampak veliko več: da so to lovska kinologija, strelstvo, kultura, znanost in podobno. Res je, da številke o članstvu ne gredo ravno navzgor, je pa zanimivo, da se viša stopnja izobrazbe lovcev, zlasti novih, povečuje se število lovov, skratka – veliko napredka.

Naj se vrnem k naslovu prispevka. Tako kot večina lovskih družin sodeluje z vrtci in osnovnimi šolami, tudi naša **Lovska družina (LD) Boč na Kozjaku** deluje v tej smeri. Pred leti smo skupaj z **Osnovno šolo (OŠ) Selnica ob Dravi** naredili lovsko-naravoslovno učno pot, vsako leto obiščemo učence omenjene osnovne šole in pripravimo kakšno predstavitev. Tako je bilo tudi v petek, 22. aprila 2022. Na prošnjo OŠ Selnica ob Dravi smo sodelovali v okviru *Ekodneva*. To je bil naravoslovni dan z naslovom *Lovstvo, gozd in gozdne živali*. Naša vez je bila razredničarka 4. b razreda **Zdenka Gradišnik**, sicer hči našega starejšega lovca. Svoje vtise je pozneje strnila v krajši prispevek, objav-

Foto: Arhiv OŠ Selnica ob Dravi

22. aprila so četrtošolci OŠ Selnica ob Dravi v okviru Ekodneva sodelovali pri naravoslovnem dnevu z naslovom Lovstvo, gozd in gozdne živali.

ljen na spletni strani OŠ Selnica ob Dravi (<https://www.os-selnica.si/eko-dan-4-razred/>). Njeni vtisi so bili zelo pozitivni, sam pa v nadaljevanju navajam nekaj naše vsebine, z lovskega vidika.

Naša člana **Jože Deželak** in **Vinko Bosilj** sta se na predstavitev dobro pripravila. Jože je predstavil živali v gozdu, poudarek je namenil divjadi, ki živi v našem lovišču: srnjad, jelenjad, divji prašiči, gams, lisica, jazbec. Temu je dodal še vsebino, ki se nanaša na ptice. Od LZS smo pridobili nekaj materiala, kot so igralne karte Črni Peter, igrice Spomin in brošura o sledih divjadi. Jože in Vinko sta bila opremljena, kot se spodobi. Res pa je, da v osnovne šole ne nosimo orožja, čeprav so, zlasti dečki, precej spraševali o njem. Pomembno sporočilo lovcev je bilo, da ne uplenimo zgolj bolne divjadi, ampak si prizadevamo za vzdrževanje naravnega ravnovesja na posameznem prostoru. Poudarek je bil tudi na boleznih, ki se prenašajo z živali na ljudi, na primer steklina. Vprašanja učencev četrtega razreda so bila zelo natančna, iz česar se je videlo, da učenci razumejo procese v naravi in se zavedajo dejstva, da ima vsaka žival v našem prostoru svojo vlogo, svoje poslanstvo.

Veliko vprašanj in zanimanja je bilo za Vinkovo predstavitve, v kateri je pripovedoval o privabljanju divjadi in oponašanju posameznih osebkov v naravi. Predstavil je tako imenovano klicanje lisice, zajčji vek in klicanje srnjaka. Največ smeha in zanimanja je bilo ob predstavitvi vseh »viž« jlenjega rukanja in klicanju gozdnega jereba. Zanimivo je bilo poslušati učence, ki so opisovali

svoje izkušnje ob poslušanju takih glasov v naravnem okolju in niso vedeli, za kaj gre. Zanimiv je opis na spletni strani osnovne šole, kjer je avtorica prispevka zapisala: »Lovca g. Jože Deželak in g. Vinko Bosilj sta svojo strokovnost podkrepila s kopico slikovnega materiala, videopredstavitvami in uporabo različnih spletnih strani. Kako priklicati divjad iz gozda, sta uprizorila na različne za ta namen ustvarjene piščali.

V drugem delu dneva so učenci po skupinah ustvarjali različne družabne igre, kot so Človek, ne ježi se, spomin, pari in puzzle, ter izdelovali plakate na izbrano temo. Izvedeni so bili zastavljeni cilji, dan je bil koristno preživet in vsi so zelo uživali.«

Zaradi vremenskih razmer se tokrat nismo podali na lovsko-naravoslovno učno pot, to bomo uresničili ob drugi priložnosti. In kakšni so naši načrti za delo z mladimi? Predvidenih imamo še kar nekaj aktivnosti, in sicer: dostava najnovejše lovske igrice v osnovno šolo in vrtce, podelitev nekaj lovske trofeje kot pripomoček pri pouku, organizacija obiska lovskega doma in druge oblike sodelovanja v dogovoru z osnovno šolo.

Idej za sodelovanje je veliko, vzeti si je treba samo čas, dobro pripraviti vsebine in uporabiti ves material, ki ga je pripravila **Komisija Mladi in lovstvo**, ki deluje v okviru **Upravnega odbora LZS**. Lovci smo vedno dobrodošli med mladimi, samo korak do njih je treba narediti.

Ne bom končal s pozdravom *Dober pogled, ampak z: Veselo na delo z mladimi.*

Dr. Srečko Felix Krobe,
LD Boč na Kozjaku

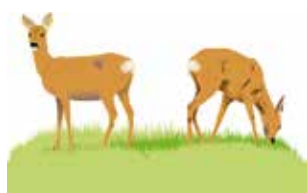
Narisa: Vital Šuligoj

PSE NA POVODCE! SRNE POLEGAJO MLADIČE.

V drugi polovici maja in začetku junija večina srn plega mladiče. Največkrat so mladiči skriti v visoki travi in jih ne moremo opaziti, vse dokler ne pridemo čisto blizu njih. Srne so v neposredni bližini mladičev le takrat, ko sesajo mleko, sicer pa nanje pazijo od daleč – nekje iz varnega zavetja gozdnega roba. Povsem majhni mladiči nimajo svojega vonja, zato jih plenilci ne morejo zavohati; so namreč zelo lahek plen lisic, volkov in drugih plenilcev. Če gremo na sprehod s psi, je nujno, da so naši kosmati prijatelji na povodcu, sicer v nasprotnem primeru s tekanjem po gozdovih in travnikih vznemirjajo srne in njihove mladiče. Podivjani psi lahko tudi pokončajo srnine mladiče, na katere naletijo v travi.

PREBERI SPODNJE STAVKE IN SI OB TEM DOBRO OGLED ILUSTRACIJE. MANJKAJOČE BESEDE VPIŠI NA ČRTE. POPOLN STAVEK ŠE ENKRAT PREBERI.

POLEGAJO
MLADIČE

IN

NAJPOGOSTEJE
V VISOKI

___ POLEGAJO MLADIČE ___ IN ___, NAJPOGOSTEJE V VISOKI ___.

IMAMO VEDNO
NA POVODCU,
DA NE LOVI
ŽIVALI V

IN NA

___ IMAMO VEDNO NA POVODCU, DA NE LOVI ŽIVALI V ___ IN NA ___.

ČE TI NA
KRESNO

PADE
SEME

V

LAHKO SLIŠIŠ
GOVORICO
ŽIVALI.

*Kresna noč
je 21. junija.

ČE TI NA KRESNO ___ PADE SEME ___ V ___, LAHKO SLIŠIŠ GOVORICO ŽIVALI. (slovenski pregovor)

Domača naloga za mladega lovca

Mladi lovci bodo z zabavnimi in poučnimi domačimi nalogami spoznavali gozdni prostor in živali v njem. Vsaka domača naloga naj bo napisana na svojem listu in vložena v mapo z naslovom Mladi lovec.

Maja in junija kmetje pridno kosijo travnike in pripravljajo suho seno za krmo svojih domačih živali. V visoki nepokošeni travi se pogosto skrivajo mladiči srn in opazimo jih lahko šele takrat, ko smo povsem v njihovi bližini. Zato veliko srnjih mladičev žalostno konča svoje kratko življenje pod kolesi traktorjev ali pod noži kosilnic.

Z lovцем se odpravita na travnike, kjer po navadi srne plegajo mladiče. Malo preden bo kmet pokosil svoj travnik, se sprehodita po njem in skrbno opazujta, kje bi se lahko skrival srnji mladič. Sta ga odkrila? Lovec naj ga skrbno s šopom trave odnese na gozdni rob. Ne skrbi! Mama srna vaju skrbno opazuje in bo hitro našla svojega mladička. Doma na list papirja nariši travnik, ki sta ga pregledala, in rešenega srnjega mladička.

Na območju Potoške gore ogenj uničil več kot 700 ha gozdno-travnatih površin

V ponedeljek, 28. marca, se je nekaj po 15. uri začelo kaditi pod pobočji Potoške gore nad vasjo Potoče v **Občini Preddvor**. Kljub hitremu posredovanju 160 gasilskih enot s sodobno gasilsko opremo in s skoraj 1100 gasilci je bil ogenj neobvladljiv in se je bliskovito širil ob zelo močnem vetru po pobočjih Potoške gore, Stočiga, Dola in Babe. Nastajala je mučna situacija, kajti pred ognjem je bilo treba zaščititi vas

Potoče. Na pomoč je prispel tudi helikopter **Slovenske vojske**, ki je odlično pomagal, vendar pa so bile ognjene površine preveč obsežne, da bi lahko pogasili požar. Ponoči in naslednji dan se je gašenje nadaljevalo in na pomoč je prispelo tudi specializirano letalo Canadairer za gašenje požarov s Hrvaške. To ni bilo samo gašenje, ampak tudi priložnostna »demonstracija« učinkovitega profesionalnega gašenja s 6000 l vode. Gašenje in opazovanja gasilsko-požarne intervencije so na požganih površinah trajala še skoraj ves teden.

Med popolnoma uničenimi požganimi objekti na Potoški gori so bile tudi tri koče, last lovcev

Ekarjeva koča poleti

Potoška gora v ognju

Vse foto: Osební arhiv Franca Ekarja

Ekarjeva koča v ognju

Marjana in Matjaža Markuna, članov Lovske družine (LD) Storžič, ter **Franca Ekarja**, po-

sestnika gozdov in senožeti na Potoški gori, člana LD Jezersko in LD Preddvor.

Po dolgem, izjemno sušnem obdobju je bila velika možnost za nastanek ognja in požara, kajti gozdna podrast in grmovnice so bile popolnoma presušene. Za nastanek velikega požara so bile vse najbolj nevarne možnosti.

Svet na Potoški gori in v sosesčini je bil skozi stoletja izjemno lovsko aktivno in slikovito območje. Do druge svetovne vojne so bila lovišča last posestnikov gradu Turn, po drugi svetovni vojni pa so prešla v državno upravljanje, v tako imenovana lovišča s posebnim namenom. Na vrhovih Potoške gore je kraljeval veliki petelin, tudi prelete orlov je bilo velikokrat mogoče videti. Vseskozi pa so na območju živeli srnjad, gamsi, jelenjad in mufloni. Požar je poleg rastlinja uničil tudi zavarovano rastlinstvo: zlato jabolko, kranjsko lilijo, en-

Pogorišče objekta Matjaža Markuna

cijan, pogačico ... Tudi velik del živalstva je pregan in verjetno uničen.

Uničujoč požar, v katerem so zšli 400.000 l vode in ga je zaznal tudi satelit *Sentia 2*, je divjal skoraj en teden. Opozarjati nas mora,

kako se moramo in bi se morali varovati pred ognjem v naravnem okolju. Zanemariti tudi ne bi smeli, da je mogoče največ rešiti in pogasiti še v pravem, kar najhitrejšem času, na začetku nastanka požara. Vsekakor pa vsaj smemo

razmišljati, da bi Slovenija kot alpska gorata država morala imeti svoja lastna specializirana zračna gasilsko-reševalna letala za kar najhitrejšo ukrepanje v slovenskem planinskem gorskem svetu.

Žal smo se že znašli v začetnih fazah pregrevanja v naravi, priča smo nastajanju vse večjih strahotnih ognjenih požarov, izsuševanj, orkanov. Kako pa v sušnih obdobjih opravljati preventivo in prepotrebno nadzorništvo v občutljivi naravi pred nastanki požarov, ko so gibanja v gozdu, na senožitih, brezpotjih povsem neomejena? Na strahotne, uničujoče nevarnosti nas z največjo resnostjo in znanstvenimi odkritji opozarjajo dejstva in vse večja toplogredna pregrevanja, s tem pa tudi višanje temperature ozračja.

France Ekar

Druga Mednarodna lovška salamijada

Po lanski uspešni prvi *Mednarodni lovski salamijadi* v Gadovi Peči je letos **Društvo lovške kulinarike** organiziralo že drugo *Mednarodno ocenjevanje divjačinskih salam*. Na ocenjevanje so izdelovalci poslali 52 salam. Kot sta na sklepni prireditvi 27. aprila, na dan upora slovenskega naroda proti okupatorju, v vinski kleti **Zdenke Mirtek** v Gadovi Peči poudarila predsednik Društva lovške kulinarike **Ivan Urbanč** in predsednik ocenjeval-

ne komisije **Mirjam Kulovec**, so bile vse prispele salame zelo kakovostne. Skladno s tem je komisija podelila enajst velikih zlatih diplom, 24 zlatih in 17 srebrnih diplom.

V dokaj izenačeni kakovosti salam je prvo mesto dosegel **David Flajnik** s Škofje Gore pri Podčetrtku z oceno 53,3 točke. Mimogrede: Flajnik je tako ponovil uspeh iz lanskega leta, ko je prav tako zasedel prvo mesto. Drugo mesto je osvojila salama **Jurija Pesjaka** iz Sevnice, tretje pa **Tineta Štubljarja** iz Malega Liješča pri Metliki. Sledijo **Petra Kralj**

Zdenka Mirtek in Ivan Urbanč, gostitelja mednarodnega ocenjevanja divjačinskih salam.

Zmagovalne salame, nagrajene z veliki zlatimi diplomami.

iz Brezovice pri Šentjerneju, **Žan Tršinar** iz Groblja pri Prekopi, **Ivan Urbanč** iz Gadove Peči, **Andrej Košmrlj - Amigo** iz Malega Slatnika pri Novem mestu, **Zdravko Molka** iz Tirne pri Zagorju, **Jani Jerele** iz Župeče vasi in **Janez Dušak** iz Cerkelj ob Krki. Dobro obveščeni poznavalci tega tekmovanja so povedali, da je bil najuspešnejši tekmovalac poleg prvouvrščenega Flajnika prav Košmrlj - Amigo, ki je osvojil kar štiri velike zlate medalje. Vse čestitke.

V mednarodni konkurenci med prispelimi salamami iz Avstrije, Hrvaške in Srbije je bila najbolje ocenjena salama z zlato diplomom **Miroslava Blagojevića** iz Bajine Bašte iz Srbije. Najboljšo salamo z zlato diplomom na Hrvaškem pa je izdelal **Miljenko Strahinić**, lovec LD Lisice Radatovići.

Na sklepni prireditvi druge *Mednarodne lovške salamijade*,

na kateri so podelili osvojena priznanja, je sodeloval tudi **Ivan Molan**, župan Občine Brežice, sicer velik podpornik vseh dogodkov in projektov, ki jih izvajata **Vinogradniško turistično društvo Gadova Peč**. Molan je v priložnostnem nagovoru poudaril velik pomen mednarodnega ocenjevanja divjačinskih salam v Gadovi Peči, v katerem vidi nastavek enega od uspešnih turističnih dogajanj v brežiški občini. Najbrž so tudi zato ustanovitelji Društva lovske kulinarike sklenili, da bodo ime

David Flajnik, lanski in letošnji zmagovalec

in samo prireditev kot blagovno znamko zaščitili na državnem patentnem uradu.

V nabito polni že omenjeni vinski kleti v Gadovi Peči so dobitniki priznanj lahkookusili najboljše ocenjene salame in druge kulinarične dobrote gospodinje Zdenke Mirtek. Hkrati pa so v kleti lahko uživali v pokušini zelo dobrega cvička in drugih kakovostnih vin lanske, sicer po količini skromnejše, vendar zelo kakovostne vinske letine.

Ivo Kuljaj

Petdeset let opusa Milojka Kumra

Med nami lovci so skriti posamezniki, ki tvorijo kulturni del lovske dejavnosti – pesništva, pisateljstva, slikarstva, kiparjenja, rezbarjenja, preparatorstva, restavratorstva ter ohranjanja lov-

uspeh ustvariti v dobrih petdesetih letih. Rodil se je 12. maja 1951 v znani družini zidarskih mojstrov v Šoštanju. Dejavnosti, ki sta jih opravljal njegov dedek in oče, so se Milojku že kot dečku vtisnile v srce. Kot deček je bil drugačen od svojih vrstnikov, ker se je zanimal za umetnost in zbirateljstvo. Po

Foto: Osební arhív Milojka Kumra

Ustvaril je številne kipe.

njegov restavratorski del v muzejih, cerkvah in posameznih znanih objektih v Sloveniji in tujini.

Restavriral je: Kavčnikovo domačijo v Zavodnjah nad Šoštanjem, Janežovo domačijo v Rogški Slatini, Škrabčovo domačijo v Hrovači pri Ribnici, Jezerškovo hišo kulinarike na Brniku, Ekomuzej v Slatini v Šmartnem ob Paki, cerkev sv. Lovrenca v Vuhredu in še mnoge. Restavriral je tudi mnogo slik v cerkvah in muzejih. Izredno umetniško delo so razpela, ki krasijo prenekateri slovenski dom, največja križa stojita v bližini

Foto: Osební arhív Milojka Kumra

Milojko Kumer

ske in druge preteklosti. Lepo razvita je tudi glasbena dejavnost in še kaj bi lahko naštevali, s čimer že dolgo nadgrajujemo slovensko lovstvo. Nekateri člani lovske organizacije so obdarjeni s talentom širine izražanja na več področjih.

Eden takih, ki so dejavni na več umetniških področjih, je Milojko Kumer, ki je svoj obsežen opus

končani osnovni šoli je v obrtni šoli pridobil znanja restavratorstva in rezbarjenja. Ustvaril je številne kipe. Njegovo umetniško delo je vidno v Sloveniji in tujini. Njegov opus obsega več kot tisoč lesorezov, nekaj sto kipov in skulptur, v večini z lovsko tematiko in širše; slikarski del prav tako ni zanemarljiv, ogromen pa je tudi

Foto: Osební arhív Milojka Kumra

Za svoja dela je prejel številna priznanja in nagrade.

Foto: Ivan Sovinšek

Lesorez

Kölna in sta visoka štiri in pet metrov. Pred skoraj štiridesetimi leti je v zahvalo ob lovskem izpitu podaril lesorez divjega petelina **Savinjsko-Kozjanski zvezi lovskih družen Celje**, ki še vedno krasi njihovo pisarno.

Njegove številne umetnine poznajo mnogi lovci, številni imajo tudi lovske trofeje na njegovih le-

sorezanih trofejnih deščicah. Svoja dela je razstavljal na mnogih samostojnih in skupinskih razstavah v Sloveniji in tudi v tujini. V dobrodelne namene je daroval veliko svojih kipov.

Za svoja dela je prejel številna priznanja in nagrade. Bil je tudi med ustanovitelji **Društva šaleških likovnikov** in kiparski oziroma rezbarski mentor mladim likovnikom male kiparske Napotnikove kolonije v Velenju. Del njegove zbirke je tudi orožje,

Foto: Osební arhiv Milojka Kumra

Del njegove zbirke je tudi orožje, ki ga odlično pozna in ga izvrstno restavrira.

ki ga odlično pozna in izvrstno restavrira.

Kot lovca ga odlikujejo dobro poznavanje divjadi in okolja, lovsko tovarištvo ter njegova vesela in šaljiva narava, ki jo velikokrat deli s solovci. Je predan član **Lovske družine Smrekovec Šoštanj**. Biti njegov prijatelj je neprecenljiv privilegij. Naj njegov ustvarjalski duh še dolgo živi in ustvarja ter bogati lovsko in splošno kulturo in umetnost!

Ivan Sovinšek - Ivko

Prvi spominski lov – Zvonkova jaga

Sredi januarja je minilo eno leto od dneva, ko nas je tragično zapustil lovec **Anton Sternad** oziroma **Zvonko**, kot smo ga klicali. Tisti petek, 19. februarja 2021, se je v popoldanskih urah odpravil v lovišče Borije pred Zgornjo Novo vasjo, da bi nakrmil divjad. Redno je skrbel za krmišča, saj je bil tudi revirni vodja tamkajšnjega predela. Na poti se mu je ustavilo srce in ni mu bilo pomoči.

Bil je član dveh lovskih družin (LD): **LD Slovenska Bistrica** in **LD Starše**. Že dlje je zorela misel in pogovarjali smo se, kako bi se ga spominjali. Naposled je dozorela ideja, da bi člani LD Slovenska Bistrica skupaj z LD Starše organizirali vsakoletni skupni lov s pogonom enkrat pri nas, drugi pri njih, na katerem bi sodelovali naši lovci in lovci iz Starš. Na **Upravnem odboru LD Slovenska Bistrica** smo sprejeli sklep, da bomo organizirali lov s pogonom, in to prav na terenu Borije, točno na dan obletnice, ko je Zvonka doletela kruta usoda. Na mestu njegove smrti je že dlje časa postavljeno obeležje.

Zborno mesto lova je bil naš lovski dom na Zgornji Bistrici, kamor smo povabili tudi lovce iz Starš, njegove druge lovske družine. Lova se je udeležilo dvajset lovcev iz Starš in prav toliko nas domačinov. Lovovodja in glavni organizator spominskega lova je bil **Ivan Brinovec - Jani**. S pomočniki nam je razložil potek lova in kaj bomo lovili. Jani je bil skupaj z Zvonkom član obeh lovskih dru-

Foto: Branko Ačko

Zbiranje pri spominskem obeležju

Foto: Branko Ačko

Z leve: starešina LD Starše Janko Sitar in predsednik LD Slovenska Bistrica Branko Sovič

žin. Po zboru smo se vsi skupaj odpeljali do spominskega obeležja, kjer sta oba predsednika oziroma starešini položila venec in prižgala svečo. Z minuto molka smo se poklonili preminulemu in vsem lovcem, ki so že v večnih loviščih.

Nato smo nadaljevali z lovom. Boginja Diana nam ni bila naklonjena, saj v revirju ni bilo divjih prašičev. Zadnji pogon smo imeli v vinogradništvu Repnik v Novi Gori, kjer smo ob malici in kozarčku obujali spomine na prejšnje dogodke v lovskih vrstah. Dogovorili smo se, da bo **Zvonkova jaga** vsako leto. Tako se bomo naslednje leto udeležili lova, ki ga bo organizirala LD Starše.

Branko Ačko

Objekt za pristrelitev lovskih risanic

V *Pravilniku o lovskem strelstvu* so zapisane tudi dolžnosti lovske družine, upravljavke lovišča, ki mora za člane zago-

toviti minimalne možnosti za razvoj lovskega strelstva. Ob tem za člane lovske družine še najbolj izstopa obvezen letni preizkus strelca in lovske risanice, s katero bo lovec streljal. Glavni namen in obveznost sta, da upravljavec

lovišča in posamezni lovec kar najbolj poskrbita za varno ravnanje s orožjem. Pomembno je tudi, da je odstrel divjadi čim bolj lovsko pravičen in da je zgrešenih strelcev čim manj.

Ko so člani **Lovske družine**

(LD) **Jezersko** po daljšem času na območju Komatev v naravnem okolju vendarle našli primerno lokacijo za namen letne pristrelitve lovskega orožja, so po pridobitvi za to potrebnih soglasij in pozitivnih mnenj od **Zavoda za gozdove**

Vse foto: France Ekar

Leseni objekt za lovca - strelca, ob njem pa lično narejen most.

Lesena »hišica« nudi lovcem zaščito pred vremenskimi vplivi.

Mesto za namestitev tarč

Slovenije, lastnika zemljišča in lokalne skupnosti uredili preprosto in okolju primerno »strelišče«.

Montažni objekt, »hišico« za streljanje, so pripeljali, strelno linijo v dolžini 100 m so očistili in namestili »mostič« – brv za pot do tarč. Ob tem je lovška družina za člane, uporabnike strelišča, pripravila pravilnik, ki podrobno določa skrb za varnost, javljanje uporabe strelišča in tudi skrb za red ter čistočo.

V lovskih organizacijah, ki

delujejo tudi v javnem interesu na področju naravovarstva, se nemalokrat sprašujemo, zakaj so naboji za lovske risanice z »zelenimi« krogli, ki so za okolje in naravo prijazni, neškodljivi, precej dražji od siceršnjih. Verjetno bi morali razmisliti, da bi tudi z uvedbo subvencij uspeli doseči, da bi bila nabavna cena okolju prijaznih in neškodljivih nabojev cenovno vzpodbudna in sprejemljiva.

France Ekar

60 let Triglavskega narodnega parka

Triglavski narodni park je v letu 2021 obeležil 60 let od odloka o razglasitvi Doline Triglavskih jezer za Triglavski narodni park in 40 let od sprejetja Zakona o Triglavskem narodnem parku. Dandanes je Triglavski narodni park, ki se razteza na površini 83.982 ha, razdeljen na tri varstvena območja: prvo z 31.488 hektari, drugo z 32.412 in tretje z 20.082 hektari.

V preteklosti so bila tudi triglavska gorska in visokogorska zemljišča oblika skladov v odnosih med Cerkvijo in državo v Habsburški monarhiji. V letu 1782 so združili zemljišča razpuščenih samostanov: v celotni Avstriji 700 in na Kranjskem 13. Tako nastali **Kranjski verski sklad** je bil cerkvena lastnina, ki pa jo je upravljala država. Cerkveni sklad je urejal tudi lovstvo in dodeljeval lovsko zakupništvo ter tudi pravice za pašništvo živine. V tistem obdobju so se posebno na območju Triglava in v neposredni sosesčini začele vsestranske raziskave naravne in rudninske dediščine.

V take namene so leta 1795 ure-

Vir: Arhiv Slovenskega planinskega muzeja

Koča Triglavskih jezer

dili prvo »botanično« kočo **Karla Zoisa** v Štapcah v Zajezerki triglavski dolini. Kmalu se ji je pridružila še druga, ki so jo zgradili pri velikem Črnem jezeru, tretja koča je bila na Velem polju. Koč – zavetišče se tudi lovci niso izogibali, saj so imeli pri vseh opravih skoraj vedno prvo bese-
do in vpliv.

Pojav planinskih društev

V tistem obdobju so na Kranjskem začela nastajati nova avstrijsko-nemška planinska društva in sekcije. Tako je leta 1874 tudi v Ljubljani nastala sekcija

nemško-avstrijskega planinskega društva. Prvi načelnik sekcije je postal **Oto Bamberg**, ugleden in premožen Ljubljčan, tiskar in založnik, ki je tudi gmotno pomagal tedanjim slovenskim literatom: **Ivanu Cankarju**, **Josipu Stritarju**, **Otonu Župančiču** in drugim. Bamberg je bil tudi lovec in zakupnik lovišča v dolini Vrat pod Triglavom, kjer sta skupaj z lovcem **Kozarjem** postavila imenitno lovsko kočo, poimenovano **Sv. Hubert**. Na območju Komne je z lovom plačal zakup lovski navdušenec **Karl Born** iz zdajšnjega Jelendola, ki je v

tamkajšnjem zakupnem območju, v sosesčini triglavske Jezerske doline, postavil svojo lovsko kočo.

V letu 1879 je avstrijski **Turistovski klub** z Dunaja ob jezeru v Zajezerki dolini postavil planinsko kočo, najprej poimeno-
vano po **Francu Ferdinandu**, leta 1894 pa so jo preimenovali v *Koča pri Triglavskih jezerih*. Turistovski klub je leta 1903 kočo pri Triglavskih jezerih prodal nemško-avstrijskemu planinskemu društvu, ki je tako pridobilo že četrto planinsko triglavsko kočo v najbolj idiličnem triglavskem gorskem svetu.

V letih od 1882 do 1891 je obratovala tovarna žičnica z roba Komarče, ki jo je postavila **Kranjska industrijska družba**. Njen glavni namen je bil spravilo macesnove hlodovine oziroma posekanih sto- in večletnih macesnov na površinah Jezerske doline. Znamenita in veličastna macesnova zakladnica, pravi macesnov pragozd je izginil in nastala je velika praznina na nekdanji najbolj veličastnem bisernem alpskem območju. Kot je bilo nekeje zapisano, je nastala velika praznina, zapuščenost in pravo razdejanje v Jezerski dolini.

Planinska koča *Triglavskih je-*

Foto: France Ekar

Foto: France Ekar

V Triglavskem narodnem parku je tudi spomenik Juliusu Kugyju, velikemu raziskovalcu gorskega triglavskega rastlinstva in skrbniku za vsesplošno naravovarstvo.

zera, last kranjske sekcije nemško-avstrijskega planinskega društva, je bila nehoti ali hote motiv, da bi si društvo pridobilo kar največ posesti v okolici koč. Leta 1908 so z dokazovanjem tudi na osnovi botaničnih raziskav predlagali, da bi bilo še kako umestno in upravičeno, da bi vso naravo v Jezerski dolini naravovarstveno zavarovali s statusom naravovarstvenega parka. Pobudo je vodil vplivni znanstvenik **Anton Belar**, aktiven in izjemno prizadeven član nemško-avstrijskega planinskega društva. Ko je Belar oddal predlog za pridobitev statusa naravnega parka na deželno uradništvo, so predlog v celoti odklonili. Vzrok zavrnitve je v zapisanem predlogu, naj bi na

varovanih površinah prepovedali pašništvo in lov. Ob vsem tem pa so Belarja še bolj kot dotlej označevali za »nemškutarja«, ki je odklanjal ne samo slovensko besedo, ampak tudi kakršnokoli sodelovanje s **Slovenskim planinskim društvom**, ki se je v tistem času borilo proti potujčevanju Julijskih Alp in drugega slovenskega visokogorskega sveta.

Vloga Slovenskega planinskega društva po prvi svetovni vojni

Po prvi svetovni vojni so vse planinske koč nemško-avstrijskega planinskega društva na območju novo nastale države Slovencev, Hrvatov in Srbov (Jugoslavije) prešle v upravljanje in last Slovenskega planinske-

Spomenik prvim pristopnikom na Triglav – srčnim možem, tudi lovcem. Del spomenika, ki je v Bohinju, je tudi lovska puška.

ga društva, ki je tako prevzelo v upravljanje koč *Triglavske jezera*. Pri tem je treba upoštevati, da se je prvotno načrtovana državna meja (tako imenovana rapalska meja) po zaslugi in posredovanju svetovnega znanstvenika na področju elektrotehnike **Mihajla Pupina** pri prijatelju in sošolcu – ameriškem predsedniku **Woodrowu Wilsonu** toliko odmaknila v italijansko stran, da je rapalska meja z vrha Triglava potekala do Doliča in naprej mimo Kanjavca na Prehodavce, na greben Lepega Špičja. Z zamikom meje je območje doline Triglavskih jezer ostalo na slovenski oziroma jugoslovanski strani. Zahvaljujoč Pupinu je ostal tudi predel med Savama Bohinjko in Dolinko na slovenski strani, zato je **Občina Bled** leta 1921 Pupina imenovala za častnega občana Občine Bled. V letu 2015 so Pupinu v čast in zahvalo Občina Bled, Slovenija in Srbija postavile na Bledu spominsko obeležje.

Leta 1920 je **Ferdinand Seidel** pri Muzejskem društvu v Ljubljani pripravil **Odsek za varstvo prirode in prirodnih spomenikov** in predlagal dokument – znamenito *Spomenico*, ki so jo sprejeli člani Odseka za varstvo prirode, slovenski rodoljubi in vplivne strokovne osebnosti. Med njimi so bili tudi ugledni tedanji lovci in dopisniki *Lovca*: advokat dr. **Ivan Lorenčič**, organizator slovenskega lovstva in ustanovitelj Slovenskega lovskega kluba

leta 1907, gimnazijski ravnatelj in profesor biologije dr. **Stanko Bevk**, notar **Mate Hafner** in finančni nadsvetnik dr. **Janko Ponebšek**. *Spomenico* so predali pokrajinski vladi, v kateri so predlagali, da bi po zgledu drugih držav v svetu tudi v Sloveniji ustanovili zavarovana naravna območja in naravne parke.

Prvi konkretni premik se je na osnovi omenjenega dokumenta zgodil, ko sta Muzejsko društvo in Slovensko planinsko društvo 4. aprila 1924 dokončno pravnomočno sklenila skupno pogodbo z lastnikom posesti, **Verskim skladom**, za namene »prirodnega varstvenega parka« v obsegu 1400 ha površine za obdobje dvajsetih let na območju »zajezerške triglavske doline«. V tretjem členu skupne pogodbe so zapisali, da si direkcija Verskega sklada »pridrži neomejeno izvrševanje pravice lova«. **Prirodni varstveni park** je postal pravnomočni temelj za začetek nastajanja Triglavskega narodnega parka. Že v dnevnem časopisu *Jutro* je leta 1926 botanik **Fran Jesenko** v svojem članku prvič uporabljal tudi ime *Triglavski park*.

V času po drugi svetovni vojni so leta 1948 na razširjenih površinah okrog 30.000 ha nekdanjega *Prirodnega varstvenega parka* ustanovili državno **Gojitveno lovišče Triglav – Bled**. Ob tem so zapisali, da so upoštevali vsebine iz »naravovarstvene spomenice« iz leta 1920, ob tem pa še, da je Gojitveno lovišče Triglav -

Foto: France Ekar

Utrinek iz Triglavskega narodnega parka

Bled tudi osnova za ustanovitev Triglavskega narodnega parka.

Lovska zveza Slovenije in skrb za Triglavski narodni park

Dokončni državni *Odlok o ustanovitvi Triglavskega narodnega parka* je bil razglašen leta 1961. Omeniti moramo tudi dr. **Miho Potočnika**, planinca, gorskega lovca, advokata, politika, ustavnega sodnika in predsednika **Planinske zveze Slovenije**. Tudi on je bil pomembna osebnost,

ki je bila v pravem trenutku na pravem mestu. Prizadeval si je za zakonsko ureditev in status Triglavskega narodnega parka, postal je tudi prvi predsednik Sveta Triglavskega narodnega parka, kjer je poleg Planinske zveze Slovenije svoje mesto dobila tudi **Lovska zveza Slovenije**. V letu 2010 je nastal primerljiv *Zakon o Triglavskem narodnem parku*, ki je prilagojen za širše območje Alp v mednarodnem pomenu. Tudi v zdajšnjem svetu Triglavskega

narodnega parka imata mesti slovensko planinstvo in lovstvo. V članstvu sveta krovno lovsko organizacijo zastopa **Peter Belhar**, ki je tudi predsednik Zveze lovskih družin Gorenjske.

Lahko ugotovimo, da sta delo in politika Triglavskega narodnega parka primer odličnega naravovarstveno ozaveščenega usklajevanja različnih interesov. Osnovna zadolžitev in poslanstvo Triglavskega narodnega parka pa sta gotovo skrb za ohranjanje na-

ravnih in kulturnih vrednot ter njihovo strokovno varovanje in poklicno urejanje. Ob jubilejih bi moralo biti naše skupno osnovno sporočilo, da je treba storiti vse, da bi še naprej tudi za naše prihodnje generacije ohranili gorsko naravo v vsej njeni največji svetosti in čistosti. In da bi vrhovi Julijcev še naprej ostali izstopajoči alpski biseri v siju bajeslovnega triglavskega belega gamsa z zlatimi rogji – *Zlatoroga*.

France Ekar

V LD Lenart novo domovanje bobrov ob potoku Velka

Nekdaj je evropski bober živel skoraj po vsej Evraziji, do danes pa so se ohranile samo posamezne izolirane populacije, ki jih najdemo v Franciji, Nemčiji, na Poljskem, v Skandinaviji in Rusiji.

Na Slovenskem je bil v preteklosti popolnoma iztrebljen, a se je iz hrvaških vod pred leti vnovič zelo uspešno razširil tudi v slovenskih vodotokih. V Sloveniji zdaj živijo bobri ob Savi, Krki, Dravi, Sotli, Muri, Kolpi, Lahinji, Dobljici in ob manjših vodotokih v Beli krajini, pa tudi v Pesniški in Ščavniški dolini.

Foto: Marjan Toš

Sledovi bobrove navzočnosti ob potoku Velka pred Lenartom v Slovenskih goricah

Pred nekaj leti so se naselili v mokrišču ob Globovnici na zahodnem robu Lenarta in ob Trojiškem jezeru. Letošnjo zimo pa se je nova majhna kolonija ustalila še ob potoku **Velka** (pritok reke Pesnice) blizu tovarne **Unior**. Tam so Bobri našli mir in izobilje hrane.

Sodeč po sledovih je ob Velki že dvoje ali celo troje bobrišč in če ne bo poseka obvodnega drevja zaradi nastajajoče centralne čistilne naprave v Čreti na vzhodnem robu Lenarta, bodo bobri tam ostali. Če pa ne bo miru, si bodo poiskali novo zavetje. Lenarških lovcev navzočnost novih skritih nočnih glodavcev ne moti, sprehajalci pa ob večernih urah upajo, da bi tu in tam le videli katerega.

Marjan Toš

OGLASNO SPOROČILO NAROČNIK:

Optics Trade, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: termovizijska monokularja Pulsar Axion XQ35 in XQ35 LRF

Na začetku leta je Podjetje Pulsar naznanilo prihod novih modelov serije Axion. V prejšnji številki smo pisali o najcenejšem modelu v seriji, XM30F, v tokratni pa bomo na kratko predstavili dražja XQ35 in XQ35 LRF.

Pri Pulsarju se nenehno trudijo, da bi bili njihovi izdelki na voljo po konkurenčnih cenah. Nova Axiona z lečo premera 35 mm sta dokaz, da jim to odlično uspeva. Za napravo XQ35 boste odšteli 1690 evrov, za model z laserskim daljinomerom pa 1990 evrov. Oba Axiona sta kar 300 evrov cenejša kot prejšnji različici z oznako XQ38, kar je, glede na vse izboljšave, neverjetno. Narejena sta v Litvi.

Katere izboljšave prinašata nova modela? Prva je daljši čas delovanja baterije. Z enim polnjenjem bo naprava delovala do enajst ur, kar je približno štiri-

zaznavanja je nekoliko večji. Razlika je v povečavi – prejšnja modela sta imela osnovno povečavo triinpolkratno, nova pa imata dvokratno, kar pripomore

Foto: Optics Trade, d. o. o.

Z leve: Pulsar Axion 2 XQ35 in Axion 2 LRF XQ35

ri ure dlje od prejšnjih modelov (XQ38). Čeprav ločljivost senzorja ostaja enaka, je slika izboljšana, kar lahko primarno pripišemo izboljšani leči. Le-ta je sicer nekoliko ožja kot pri prejšnjih dveh modelih, a precej bolj izkoriščena. Tudi domet

k širšemu vidnemu polju. Žival velikosti srne lahko zaznamo nekje do 1300 m, ocenimo pa na razdaljo do 300 m. Vredno je poudariti tudi, da lahko z modelom, ki ima vgrajen laserski daljinomer, odslej zajemate slike in snemate.

Serijska Axion je še vedno med najbolj prodajanimi monokularji na področju termovizijske optike. Poleg izjemno ostre slike k temu botruje tudi magnezijevo ohišje, ki je v tem cenovnem razredu prava redkost. Slika lahko glede na razdaljo ostrite z vrtljivim obročem na objektivu. Ne smemo pozabiti na izmenljivo baterijo tipa AP5S, ki jo je mogoče zamenjati v nekaj sekundah. Na področju termovizije v tem cenovnem razredu je podjetje Pulsar edino, katerega naprave so izdelane v Evropski uniji. Njihov odlični servisni odelek je v Litvi.

Napravi lahko povežete z aplikacijo Stream Vision 2, ki jo pred tem naložite na svoj pametni telefon. Na telefonu si lahko ogledujete shranjene posnetke; sliko, vidno skozi napravo, lahko projicirate na telefonski zaslon; napravo lahko posodobite v nekaj minutah.

Nakup je mogoč na spletni strani www.optics-trade.eu in v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Ob nakupu naprave prejmete triletno jamstvo. Za več informacij nas pokličite na 031/770-520 (Optics-Trade).

LOVSKE SPOMINČICE, NABRANE NA SLOVENSKEM

FRANJO MRAVLJAK, MOŽ ZDRUŽEVANJA IN POVEZOVANJA

Potem ko so povojne oblasti 12. septembra 1945. leta odobrile *Pravila* in dovolile delovanje **Zveze lovskih društev v Ljubljani**, so se začeli organizirati tudi lovci s širšega celjskega območja. Kot je znano iz zgodovinskih virov in literature, so slovenske oblasti relativno kmalu po osvoboditvi sprejele začasni *Zakon o lovstvu*. Le-ta je dal osnovo za ustanavljanje in oblikovanje lovskih dručin, ki so zamenjale takoj po vojni ustanovljene lovske zadruge. Mnogo lovskih dručin je bilo ustanovljenih že leta 1946, v naslednjih letih pa še večina preostalih. Konec novembra 1946 je bil ustanovljen **Okrajni lovski svet za okraj Celje**, katerega prvi predsednik je bil prof. **Franjo Mravljak**. Okrajni lovski svet se je na občem

Pravila podružnice SLD Celje

zboru, ki je bil 29. aprila 1951, preimenoval v **Okrajno lovsko zvezo**, katere prvi predsednik je postal **Stanko Kokalj - Stane**.

Prof. Franjo (včasih je zapisan tudi kot Franc) Mravljak slovenski lovski javnosti ni neznan, saj je sodil med najbolj vidne celjske lovske funkcionarje v predvojnem **Lovskem društvu Celje** in je bil trden podpornik predsednika Zveze lovskih društev Dravske banovine dr. **Viljema Krejčija**. Priložnost sem imel prebrati njuno korespondenco, ki je neverjento obširna in iz katere veje veliko medsebojno spoštovanje ter zaupanje. Dr. Krejči je pri lovskih tovariših v ljubljanskem in mariborskem lovskem društvu naletel na zahtevo, da bi se **Zveza lovskih društev Dravske banovine** po letu 1936 razdelila na dve zvezi. Ob tem se je najbolj naslonil ravno na prof. Mravljaka, ki je pripomogel, da je Zveza lovskih društev Dravske banovine ostala enotna krova organizacija vseh slovenskih lovskih društev. Ko prebiramo njegove spomine, lahko ugotovimo, da mu je bilo prvinsko doživljanje lova položeno že v zibko, saj je izhajal iz družine, v kateri je bil lov globoko zakoreninjen. Kot otrok je doživljal stvarstvo in radosti življenja na zelenem Pohorju. Lovsko žilico je podedoval po očetu, ki mu je pred smrtjo tudi podaril prvo lovsko puško. Bila mu je svetinja do konca življenja in tudi materini nasveti, da je treba spoštovati vse, kar je živega na tem svetu, so mu ostali trajna vrednota.

Prof. Mravljaka smo se spomnili tudi zato, ker letos mineva sto let od organiziranja lova na Celjskem. Kot je poročal Lovec, se je 29. januarja 1922 zbralo okoli 40 lovcev, da bi ustanovili podružnico **Slovenskega lovskega društva** (SLD) za okrajni glavarstvu Celje in Konjice. Ustanovni zbor je bil 9. februarja 1922 v Hotelu Balkan. Kot letnica ustanovitve se sicer omenja tudi leto 1923, a o zapisanem v *Lovcu* ne gre dvomiti.

Prof. Mravljak je pred drugo svetovno vojno odigral vidno vlogo ne samo v celjskem lovskem društvu, pač pa tudi v Zvezi lovskih društev Dravske banovine (torej v jugoslovanski Sloveniji, brez dela, ki ga je po prvi vojni dobila Kraljevina Italija). Prijateljaval je tudi z uglednim lovcem inž. **Franjem Pahernikom**, ki je imel v zakupu lovišče Radeljsko polje na levem bregu reke Drave. To je bilo takrat vzorno lovišče, je zapisal prof. Mravljak in dodal, da je lov potekal samo z domačini in s slovenskimi lovskimi gosti iz Limbuša in Maribora, kar so »marenberški lovci zelo bridko občutili«¹.

Prof. Franjo Mravljak je kljub številnim obveznostim vedno našel čas za obisk rodnega Pohorja, kjer se je rad družil z domačimi lovci. Na Pohorju je imel v zakupu občinsko lovišče Sv. Anton, v Celju pa se je vključil v delo **Slovenskega lovskega društva Celje**. To društvo je bilo ustanovljeno kot protitež nemškemu **Jägervereinu**. Čeprav je bil rosnio mlad lovec, so ga starejši člani društva sprejeli medse odprtih rok in kmalu so postali nerazdružljivi prijatelji in iskreni lovski tovariši.

Pripravil: dr. Marjan Toš

¹ Franc Mravljak, Spomini, Lovce/1957, stran 243. Marenberg je bilo nemško ime za Radlje ob Dravi.

OKUSI NARAVE

Lovci - vinariji:
Davorin Colja

Vinska klet Colja je v Braniški dolini, tik ob glavni cesti Sežana–Nova Gorica, v zaselku Steske, kamor se po slabih 5 km pripeljemo iz kraja Branik z avtoceste Vipava–Nova Gorica. Kraj leži v severnoprimerjskem delu Slovenije, 15 km od državne meje z Italijo. Moj tokratni sogovornik je bil **Davorin Colja**, predan lovec in vinogradnik. Bogato družinsko tradicijo vinarstva nadaljujeta skupaj s sinom **Mitjem**. Najstarejši še ohranjeni družinski pisni zapis o njihovi vinarski dejavnosti sega v leto 1908, ko je njegov stari oče **Franc** postal član Vinarskega in sadjarskega društva v takratnem Rihembergu, sedanjem Braniku.

Vinogradi Colja ležijo na sončnih pobočjih Braniške doline. Zelo rodovitna, ilovno-lapornata tla in prepletanje sredozemsko-celinskega podnebja pripomorejo k izredni kakovosti vinske trte. S tradicionalno vzgojo obdelujejo osem hektarov vinogradov, v katerih pridelujejo bela vina: malvazijo, sauvignon, chardonnay in domorodne bele sorte, kot so zelen, pinela in rebula, od rdečih vin pa cabernet sauvignon in merlot. Vina Davorina Colja so prejela številna odličja in nagrade doma in v tujini. Prva medalja je bila iz Gornje Radgone za cabernet sauvignon leta 1995, ki je bil tudi njihov prvi ustekleničen letnik. Omenjeno priznanje je bilo povod za še večji zagon pri delu v vinogradu, ki je postalo dejavnost, v kateri sodeluje vsa družina Coljevih. Pred leti so zgradili novo, sodobno opremljeno kamnito vinsko klet z lastno

Foto: Igor Pičulin

Davorin Colja

polnilnico, poleg katere je lepo urejen degustacijski prostor za 50 ljudi, kjer po predhodni najavi organizirajo tudi voden ogled kleti. Davorin je tudi vitez vina v **Evropskem redu vitezov vina – konzulat za Slovenijo – legatura za Primorsko**.

Pri Coljevih je bil lovec in vinar že Davorinov stari oče. Davorin je član **Lovske družine Tabor - Branik**, ki upravlja z divjadjo v 3500 ha velikem lovišču, v katerem živijo mala divjad, srnjad, v zadnjem času je vse več jelenjadi, največ pa je divjih prašičev. Kljub zelo velikemu odstrelu divjih prašičev, ki v najboljših letih doseže tudi do 200 živali na leto, imajo tamkajšnji vinogradniki in kmetovalci veliko težav s škodo, ki jo divji prašiči – v zadnjem času tudi jelenjad – povzročajo na vinski trti in sadnem drevju.

Naj najin prijeten pogovor o lovu in vinarstvu ob kozarčku odličnega vina končam z mislijo mojega sogovornika, da dobro vino združuje dar narave in znanje vinarja. Spoštujmo njegovo dediščino, uživajmo ga z občutkom. Naj bogati trenutke, ko smo s svojimi bližjimi. Ljubimo vino, a ga ne zlorablajmo.

Igor Pičulin

Narisa: Milan Samar

Lovci Lovske družine (LD) Kranjska Gora smo 13. februarja z žalostjo v srcih prejeli vest, da je le dan prej svojo življenjsko pot v 96. letu starosti sklenil naš dolgoletni

član Jože Hlebanja.

Jože se je rodil 31. marca 1926 v vasi Srednji Vrh pri Kranjski Gori materi Heleni in očetu Janezu kot prvi izmed sedmerih sinov. Na domačiji se je priučil delovnih navad in skromnosti. Osnovno šolo je obiskoval v Kranjski Gori med letoma 1932 in 1936, nato pa je šolanje nadaljeval na nižji srednji šoli na Jesenicah. Leta 1940 se je vpisal na tehniško srednjo šolo (oddelek za strojništvo) v Ljubljani.

Zaradi nemške okupacije njegove rojstne Gorenjske šolanje ni mogel nadaljevati v Ljubljani, temveč v Celovcu. Grozote okupacije in domoljubni čut so ga spodbudili, da je spomladi leta 1943 začel aktivno sodelovati v narodnoosvobodilnem boju (NOB), januarja leta 1944 pa se je pridružil partizanom. Maja istega leta je padel v nemško zasedo. Kot talec je bil določen za streljanje, ki se ni zgodilo, a so ga odpeljali v koncentracijsko taborišče Mauthausen, kjer je sodeloval v akcijah solidarnostne medsebojne pomoči med interniranci.

Po koncu vojne je končal srednjo tehniško šolo in nadaljeval šolanje na Tehniški fakulteti v Ljubljani, na oddelku za strojništvo. Med študijem so ga povabili na mesto demonstratorja za predmete Mehanika in Trdnost.

Leta 1949 se je poročil z Olgo, s katero sta bila poročena skoraj 72 let do njene smrti. V zakonu sta se

mu rodila dva otroka, sin Gorazd in hči Helena.

Študij je končal leta 1952 in ostal na fakulteti kot asistent, leta 1955 pa je odšel v Metalno v Maribor, kjer se je zaposlil kot projektant za transportne naprave – med drugim tudi osebnih žičnic. Leta 1959 se je vrnil na Fakulteto za strojništvo v Ljubljani kot docent za predmet Strojni elementi. Leta 1967 je ubranil doktorsko tezo in na fakulteti v štirih desetletjih pedagoškega dela predaval dvaindesetim generacijam študentov, napisal več učbenikov ter v učni program vpeljal nekatere nove predmete.

Jože je bil za svoje obširno in neizčrpno delo odlikovan z redom dela z zlatim vencem, leta 1976 je prejel nagrado sklada Borisa Kidriča, leta 1989 pa zlato plaketo Univerze v

Ljubljani. Leta 1996 mu je Univerza v Ljubljani dodelila naziv zaslužni profesor.

Za njegovo aktivno delo v mednarodnem taboriščnem odboru Mauthausen ga je republika Avstrija odlikovala z velikim častnim znakom (Grosse Ehrenzeichen). Kot predsednik odbora preživelih taboriščnikov pri Zvezi združenj borcev NOB je od slednje prejel zlato plaketo.

Nič manj razgibana in izzivov polna pa ni bila njegova lovska pot. Ker je odrasel na visokogorski kmetiji, kjer Hlebanjev rod biva že več kot pol tisočletja, je bil že od malih nog povezan z naravo, tako da mu je bila pot v zeleno bratovščino položena v zibelko. LD Kranjska Gora se je pridružil leta 1970, člani pa so bili tudi mnogi izmed njegovih bratov.

Njegovi prvi zabeleženi lovski podvigi segajo v predvojno obdobje, ko se je odpravil na lov na ruševca v družbi svojega brata in lovskega tovariša.

Velja zapisati, da je med letoma 1976 in 1991 napisal več člankov za revijo Lovci z različno tematiko – od balistike, varnega ravnanja z orožjem do strelske tehnike za lovce. Prav tako je avtor poglavja o lovskem orožju, osnovah balistike in lovčevi opremi (šesto poglavje) v Lovčevem priročniku, ki je izšel pri Lovski zvezi Slovenije (LZS) leta 1989.

Kot strasten lovec na divjega prašiča se je rad udeleževal pogonov pri LD Trojane - Ožbolt, kjer je bil častni član. Na drugi lovski razstavi leta 1980 je bil predsednik komisije za lovsko orožje. Ker je bil Jože inženir z dušo in srcem, ni nobeno presenečenje, da je aktivno sodeloval pri razvoju repetirke Puškarne Kranj, in sicer modelov 112 in 113, ki sta bila izdelana v mnogih kalibrih.

Jože je tudi dobitnik mnogih lovskih odlikovanj. LZS ga je odlikovala z bronastim redom za lovske zasluge, plaketo glasila Lovci ter jubilejnima znakoma za 40 in 50 let članstva v lovski organizaciji, matična lovska družina pa s štirimi družinskimi priznanji.

Spoštovani lovski tovariš Jože, ni te več med nami, vendar nas ne boš nikoli zares zapustil, saj te bomo člani LD Kranjska Gora ohranili v trajnem in častitljivem spominu. Hvaležni smo ti za vse nasvete, delo in trud ter pomoč, ki si nam jih nudil. Spominjali se te bomo kot delavnega, skromnega in poštenega človeka ter lovca, ki ni nikoli pozabil na lovsko etiko ter dobrobit divjadi in narave. Naj ti še poslednjič zaželimo dober pogled!

LD Kranjska Gora – M. J.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Dušan Kozem, LD Fajti hrib Renče,
* 6. 6. 1923, † 24. 9. 2021.	<b b="" dravograd,<="" franc="" ld="" štahr,="">
* 8. 9. 1940, † 29. 3. 2022.
Ivan Štarkl, LD Globoko,
* 25. 10. 1948, † 6. 4. 2022.	Jože Škoflek, LD Vojnik,
* 29. 5. 1943, † 27. 3. 2022.
Ivan Janko Kostrevc, LD Raka,
* 21. 8. 1948, † 3. 3. 2022.	Marjan Rihter, LD Solčava,
* 15. 1. 1959, † 8. 1. 2022.
Josip Sakač, LD Murska Sobota,
* 19. 2. 1952, † 10. 4. 2022.	Ciril Marinič, LD Dobrovo,
* 3. 6. 1943, † 2. 4. 2022.
Martin Mole, LD Horjul,
* 2. 10. 1960, † 16. 3. 2022.	Miran Volarič, LD Dole nad Idrijo,
* 25. 5. 1954, † 26. 4. 2022.
Miroslav Jurjevčič, LD Gornje Jezero,
* 25. 11. 1950, † 2. 4. 2022.	Branko Gostinčar, LD Vransko,
* 12. 12. 1931, † 20. 4. 2022.
Leopold Rozina, LD Čemšenik,
* 24. 12. 1944, † 21. 11. 2021.	Zdenko Mulh, LD Veliki Gaber,
* 23. 12. 1963, † 3. 5. 2022.
Ignac Novak, LD Čemšenik,
* 25. 11. 1942, † 14. 4. 2022.	Niko Vrlinič, LD Vinica,
* 15. 11. 1944, † 4. 9. 2021.
Mirko Gregl, LD Bizeljsko,
* 20. 8. 1956, † 22. 4. 2022.	Stane Železnik, LD Kresnice,
* 7. 3. 1940, † 22. 4. 2022.

Umrlim časten spomin!

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terier (SLRLt):

O: tuj plemenjak, m: 5/I, 16. 5. 2022.
Blaž Kastelic,
Male Češnjice 2 d,
1296 Šentvid pri Stični.
Tel.: 041/224-431.

O: tuj plemenjak, m: 5/I, 10. 6. 2022.
Martin Kraševac,
Šolska 4, 8330 Metlika.
Tel.: 041/757-442.

Koroški žigec (SPRKž):

O: 5/II, m: 5/II, 1. 4. 2022.
Robert Skok,
Planina 3, 1336 Kostel.
Tel.: 031/662-369.

Beagle (SLRBig):

O: 4/II, m: 5/II, 6. 5. 2022.
Martin Keblić,
Male Dole 47, 3212 Vojnik.
Tel.: 031/459-900.

Posavski gonič (SLRGp):

O: 4/III, m: 5/I, 5. 5. 2022.
Borut Podlesnik,
Pot na jez 42, 1433 Radeče.
Tel.: 051/355-610.

O: tuj plemenjak, m: 4/I, 28. 5. 2022.
Žiga Kapelj,
Pod Zavrtnice 7, 6257 Pivka.
Tel.: 041/649-467.

Srbski gonič (SLRGrb):

O: tuj plemenjak, m: 4/I, 3. 6. 2022.
Primož Martinčič,
Šklendrovec 3, 1414 Podkum.
Tel.: 040/230-168.

Slovaški gonič (SLRSK):

O: tuj plemenjak, m: 4/I, 24. 5. 2022.
Zdravko Mutič,
Deskova vas 1,
8342 Stari trg ob Kolpi.
Tel.: 040/664-081.

O: 5/III, m: 5/II, 29. 5. 2022.

Slavko Vidmar,
Idrijska cesta 20, 5270 Ajdovščina.
Tel.: 041/730-633.

Bosanski ostrodlaki gonič – barak (SLRGrb):

O: 4/I, m: 5/I, 17. 5. 2022.
Ivan in Alojzija Hrastovec,
Prapreče 19 c, 3305 Vransko.
Tel.: 041/209-012.

Brak-jazbečar (SLRBJ):

O: tuj plemenjak,
m: 5/III, 15. 5. 2022.

Anton Marc,

Dobje 20,
4223 Poljane nad Škofjo Loko.
Tel.: 041/414-532.

Brandl brak (SLRBrb):

O: 5/I, m: 5/II, 2. 5. 2022.
Marko Krašovec,
Jelša 3, 1223 Blagovica.
Tel.: 041/587-807.

Bavarski barvar (SLRBb):

O: 5/I, m: 4/II, 6. 4. 2022.
Jože Skitek,
Dolga Brda 47, 2391 Prevalje.
Tel.: 040/613-448.

Hanovrski barvar (SLRHb):

O: tuj plemenjak, m: 5/III.
Jožef Verčko,
Troblje 46 d, 2380 Slovenj Gradec.
Tel.: 068/166-863.

Baset (SLRBH):

O: 5/III, m: 5/II, 22. 5. 2022.
Miha Ambrožič,
Kocijančičeva 2, 5271 Vipava.
Tel.: 031/395-159.

Nemški žimavec (SLRNž):

O: 5/VUP, m: 5/ŠPP, 10. 6. 2022.
Viktor Čuden,
Podpeška cesta 277,
1357 Notranje Gorice.
Tel.: 041/717-464.

Madžarska vižla (SLRMvk):

O: tuj plemenjak,
m: 5/PZP, 5. 6. 2022.
Luka Pečlin,
Gmajnica 58, 1218 Komenda.
Tel.: 040/439-507.

Nemški prepeličar (SLRPr):

O: 5/III, m: 4/I, 3. 4. 2022.
David Guček,
Gotovlje 111/e, 3310 Žalec.
Tel.: 041/608-481.

O: 5/I, m: 5/II, 13. 5. 2022.

Andrej Avsenek,
Dvorska vas 17/a,
4275 Begunje na Gorenjskem.
Tel.: 041/731-991.

Kratkodlaki istrski gonič (SLRGik):

O: 5/I, m: 5/I, 6. 4. 2022.
Jurij Rihtaršič,
Golniška c. 13,
4000 Kranj.
Tel.: 040/624-078.

Kinološka zveza Slovenije

so dolge 68 cm. Cena: 3.900 €. Tel.: 031/266-336.

Prodajam repetirno risanico Mauser M 24, kal. 8 x 57 JS. Tel.: 041/707-628.

Prodajam odlično ohranjeno boro-veljsko bokarico (izdelek F. Sodja), kal. 16 / 7 x 57 R, z dolgo gravirano glavo in variabilnim strelnim daljnogledom B. Nickel 2,5 x 9 x 50 E/D/S; ter pištolo Peter Stahl, kal. .45, na 13 nabojev za praktično streljanje (kot nova, približno le 250 strelcev). Tel.: 041/698-679.

Prodajam repetirno risanico Mauser, kal. 7 mm Rem. Mag. Tel.: 031/544-460.

Prodajam repetirno risanico M 70, kal. .243 Win. Tel.: 031/544-460.

Prodajam tricevko Merkel Suhl, kal. 12-12 x 7 x 65 R, s strelnim daljnogledom in bok šibrenico, kal. 12/12. Obe puški sta v odličnem stanju. Tel.: 041/767-865.

Lovski psi

Prodajam mladiče pasme angleški špringer španjel, leglo 4. 4. 2022. Pred oddajo bodo rodovniški mladiči čipirani in cepljeni. Tel.: 040/309-335.

V psarni Barjanska 10. 6. 2022 pričakujemo leglo nemških ptičarjev – žimavcev. Mladički bodo potomci staršev odličnih nemških delovnih linij. Za več informacij in rezervacije pokličite. Tel.: 041/717-464 (Viktor Čuden).

Prodajam mladiče pasme resasti jazbečar, leglo 3. 5. 2022. Mati je črna z ožigi. PNZ I. n. r., VUP I. n. r., UPKS I. n. r. Oče tuj plemenjak, PNZ I. n. r. in VUP. Tel.: 041/423-917.

Prodajam dve psički pasme brak-jazbečar (jelenje rjave barve). Po-leženi sta bili 14. 4. 2022. Tel.: 051/650-704.

Drugo

Kupim ali zamenjam lovsko li-teraturo od leta 1910 do 1946

in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodajam pripomoček za pripra-vo rogovja (trofej) srnjaka in gamsa. Izdelek je v celoti narejen iz nerjavnega jekla. V kompletu je tudi nerjavna žaga. Cena kompleta: 40 €. Tel.: 041/693-550.

Prodajam mlin za kavo, premer noža 63 mm, granulacija je nastavljiva (za poklicno uporabo), pa tudi za domačo uporabo; električno opremo za elektrarno na mlinsko kolo ali turbino do 36 kW. Tel.: 070/273-616.

Prodajam broške, kravate, znač-ke, gumbes, obeske (divjadi in lovske psov), narejene iz rogovja srnjadi in jelenjadi. Tel.: 041/750-122 (Metod, Solčava).

JUNIJ

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)
vzide	zaide	vzide	zaide
1. Sr	6:16	23:00	5:14 20:46 3:48 22:13
2. Če	7:04	23:47	5:14 20:46 3:47 22:14
3. Pe	8:01	—	5:13 20:47 3:46 22:15
4. So	9:04	0:26	5:13 20:48 3:45 22:16
5. Ne	10:10	0:57	5:12 20:49 3:44 22:17
6. Po	11:17	1:22	5:12 20:50 3:44 22:18
7. To	12:26	1:44	5:12 20:50 3:43 22:19
8. Sr	13:35	2:04	5:11 20:51 3:42 22:20
9. Če	14:46	2:23	5:11 20:52 3:42 22:21
10. Pe	16:01	2:42	5:11 20:52 3:41 22:22
11. So	17:19	3:02	5:11 20:53 3:41 22:23
12. Ne	18:42	3:27	5:10 20:53 3:40 22:24
13. Po	20:07	3:59	5:10 20:54 3:40 22:24
14. To	21:27	4:41	5:10 20:54 3:40 22:25
15. Sr	22:36	5:36	5:10 20:55 3:40 22:25
16. Če	23:30	6:46	5:10 20:55 3:40 22:26
17. Pe	—	8:05	5:10 20:56 3:39 22:26
18. So	0:10	9:28	5:10 20:56 3:39 22:27
19. Ne	0:40	10:48	5:10 20:56 3:40 22:27
20. Po	1:04	12:04	5:10 20:56 3:40 22:27
21. To	1:24	13:16	5:11 20:57 3:40 22:28
22. Sr	1:42	14:26	5:11 20:57 3:40 22:28
23. Če	2:01	15:34	5:11 20:57 3:40 22:28
24. Pe	2:20	16:42	5:11 20:57 3:41 22:28
25. So	2:41	17:49	5:12 20:57 3:41 22:28
26. Ne	3:06	18:55	5:12 20:57 3:42 22:28
27. Po	3:36	19:58	5:13 20:57 3:42 22:28
28. To	4:14	20:55	5:13 20:57 3:43 22:28
29. Sr	5:00	21:45	5:14 20:57 3:43 22:27
30. Če	5:55	22:26	5:14 20:57 3:44 22:27

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovce@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBSI2X.

Sključ naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

LKD Idrija in VK KZS za barvarje

organizirata

2. julija 2022 v lovišču LD Javornik Črni Vrh

28. DRŽAVNO SAMOSTOJNO TEKMO PO KRVNEM SLEDU za barvarje.

Tekma bo organizirana v spomin na Jureta Pagona.

Zbor udeležencev bo ob 8. uri pred LOVSKIM DOMOM LD Javornik v Črnem Vrh.

Prijave: do 20. junija 2022 po e-pošti: bojan.debersek@gmail.com
Informacije: Bojan Deberšek, tel.: 041/730-551

Organizator si pridružuje pravico omejiti število sodelujočih psov.

Vabljeni!
VK za barvarje
Bojan Deberšek

MALI OGLASI

Orožje in lovska optika

Prodajam repetirno risanico Mannlicher Schönaauer M-72, kal. 7 x 64, s strelnimi daljnogledoma Leopold, VXR 3–9 x 50, in Meopta - Artemis 3100, 1–4 x 22. Tel.: 031/331-253.

Prodajam dobro ohranjeno trap puško, znamke Marcheno. Cena: 700 €. Tel.: 031/676-782.

Prodajam lovsko risanico z bločnim zaklepom Ruger No. 1, kal. .30-06 Spr., model Internacional s polnim olesjem (»štuc«), in strelnim

daljnogledom Kahles 6 x 42 na Suhlovi montaži. Tel.: 068/160-557.

Prodajam borovaljsko bokarico (izdelek Sodje), kal. 16/7 x 65 R, s strelnim daljnogledom Zeiss; odlično ohranjeno. Cena po dogovoru. Tel.: (02) 823-80-13 ali 030/304-851.

Prodajam borovaljsko kombinirko (Sodia), kal. 12/7 x 65 R, s strelnim daljnogledom Kahles 1,5–6 x 42, z osvetljenim križem. Puška je bila izdelana po naročilu; ima dolgo glavo z bogato gravuro. Cevi

LOVSKA DRUŽINA BRASLOVČE,
Braslovče 22, 3314 Braslovče,
vabi na

TRADICIONALNO MEDDRUŽINSKO LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE V POČASTITEV PRAZNIKA DNEVA DRŽAVNOSTI

v soboto, 25. 6. 2022, z začetkom ob 9. uri, ki bo
NA STRELIŠČU BOŠTUNOVEC.

Pot do strelišča bo označena iz smeri Celje-Ljubljana, izvoz Šentrupert, smer Logarska dolina. Strelišče je od avtoceste oddaljeno okrog 4 km (po asfaltni cesti).
Naslov: Podvrh 83, 3314 Braslovče, koordinate: 46.29196, 15.01353.

PRAVILA TEKMOVANJA – PO PRAVILNIKU O LOVSKEM STRELSTVU LZS ČLANI:

- ❖ 15 glinastih golobov – lovski položaj
 - ❖ 5 strelav na tarčo srnjaka ob fiksnem kolu z MK-puško z optiko ali brez
 - ❖ 5 strelav na tarčo merjasa, prosto, z MK-puško, z optiko ali brez
- Tekmovanje bo ekipno in posamezno, v kombinaciji. Tekmovale bodo tričlanske ekipe iste lovške družine.

VETERANI (OD 55 DO 65 LET) IN SUPERVETERANI (OD 65 LET NAPREJ):

- ❖ 15 glinastih golobov – lovski položaj
 - ❖ 10 strelav v tarčo (1 + 5) sede, ob fiksnem kolu, z MK-puško, z optiko ali brez
- Veterani in superveterani bodo lahko tekmovali tudi v članski ekipni konkurenci.

POKALI IN NAGRADE:

V članski konkurenci bodo ekipe prejele pokale do tretjega mesta, posamezniki pa poleg pokalov še lepe praktične nagrade (do desetega mesta).
Veterani in superveterani bodo prejeli pokale do tretjega mesta, prav tako tudi lepe praktične nagrade (do petega mesta).

NAGRADNO TEKMOVANJE:

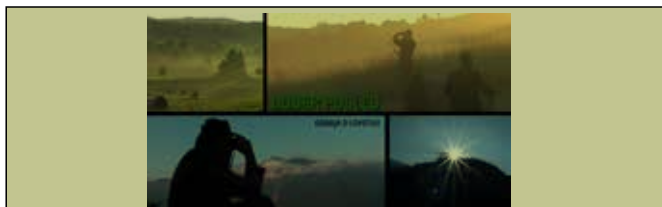
Streljanje na glinaste golobe – na izpadanje (za lepe praktične nagrade).

Za hrano in pijačo ter dobro počutje bo poskrbljeno!

V PRIMERU POSLABŠANJA EPIDEMIOLOŠKE Slike TEKMOVANJE ODPADE!

- ❖ INFORMACIJE: 041/478-467 (Vitimir Smodiš).
- ❖ URADNI TRENING: dan pred tekmovanjem od 16. ure naprej.

Vljudno vabljeni!
LD Braslovče

Termini predvajanja junijske oddaje Dober pogled

VTV VELENJE: 30. 6. 2022 ob 21.20.
TV IDEA MURSKA SOBOTA: 28. 6. 2022 ob 19.00 in 20.45.
GTV GORENJSKA TELEVIZIJA: 28. 6. 2022 ob 19.35 in 29. 6. 2022 ob 18.00.
VAŠ KANAL NOVO MESTO: 30. 6. 2022 ob 22.00 in 1. 7. 2022 ob 10.00.
ATM KRANJSKA GORA: 25. 6. 2022 ob 20.00.
TV PTUJ: 2. 7. 2022 ob 21.00 in 3. 7. 2022 ob 10.00.
ETV HD: 7. 7. 2022 ob 20.00.
TV ORMOŽ: 1. 7. 2022 ob 20.00, 2. 7. 2022 ob 20.00 in 3. 7. 2022 ob 20.00.

Navedeni termini objav so predvideni. Ker lahko nastanejo spremembe, vas prosimo, da spremljate aktualne TV-sporede posameznih TV-postaj.
Če želite, da je v oddaji predstavljeno tudi delo vaše lovške družine, nas lahko pokličete na telefonsko številko 031/273-825 (Erika).

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Smolnikova ulica 13,
1031 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

**NIKON Prostaff5
8x42**
Aksijska cena:
199,00 €

**NIKON Monarch5
8x42**
Aksijska cena:
319,00 €

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

Majica Wildzone
Divji prašič II.
15,60 €

Majica Wildzone
Jelen II.
15,60 €

Majica Wildzone
Srnjak II.
15,60 €

**Majice s kratkimi rokavi
z lovskimi motivi**

AVANTURA

www.avantura.info
Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 6230 Postojna
05 720 40 70 | info@avantura.info

Povsem vodotesen **LOVSKI DALINOGLLED
SANJU 8x42 WPR**

Dobra vidljivost v mraku
Polnjen z nitrogenom
Gumirano ohišje
10-letna garancija
Ugodna cena: 210,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

Usnjeni pohodni čevlji z antibakterijsko podlago, ki diha.

**Plannika
Nanos AVS**
Cena:
~~169,95 €~~
151,90 €

**Plannika
Mangart AVS**
Cena:
~~189,95 €~~
168,90 €

**Plannika
Walker Lite**
Cena:
~~139,95 €~~
123,90 €

**VUTE
PUŠKARSTVO**

Puškarstvo Vute | Kremplova ulica 2, 2000 Maribor | lovskaprema.si | info@lovskaprema.si | Tel: 059 108 495

Nova enocevna prelamača Merkel K5

AU
ASE UTRA
Dušilec zvoka ASE UTRA RADIEN

**Puškarstvo
Špental**

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard, Pulsar

Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns, Mauser, pištole Glock

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, GGG, Hornady

Oblačila: Chevalier, Sitka, Merkel Gear

Razno: 3HGR jermeni, Niggeloh, Marsupio

gsm 041 399 307 ali 031 393 664

email puskarstvo@siol.net

trgovina <http://guns-spental.com/shop/>

ECOTACT

LOVSKA OBLAČILA SLOVENSKE KAKOVOSTI

Prevent&Deloza d.o.o.

Kosova ulica 14

SI-3000 Celje

✉ info@prevent-deloza.si

🌐 www.prevent-deloza.si

☎ +386(0)3 428 0850

FIRECAT GREEN LABEL

Tradicija v zeleni preobleki

SLOVARMS

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 22 08 Sobota: 08:00 - 12:00

E-mail: info@slovarms.si

MINOX

NEMŠKA KVALITETA
UGODNA CENA

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE

MADE
IN GERMANY

HÄRKILÄ
Blaser
L I E M K E
THERMAL OPTICS

KKE
of Norway

SWAROVSKI
OPTIK

Vixen

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

STEEL ACTION

Verney-Carron

TITAN

RÖWA
RÖHLER & SÖHN

HAWKE

STEINER
GERMANY

NAJBOLJ PRILJUBLJENA
KOMBINACIJA

POKLIČITE STROKOVNJAKA ZA LOV

051 317 939

A-TEC
SCIENCE OF SILENCE
MADE IN NORWAY - DESIGN - EFFECT - QUALITY

A-LOCK MINI

78,84 EUR

A-LOCK mini adapter za preprosto in hitro montažo dušilca v le nekaj sekundah.

A-TEC H2

NAJBOLJ
PRODAJAN
MODEL 2021

378,44 EUR

A-TEC H2 dušilec je zelo učinkovit pri zmanjšanju jakosti poka ob strelu.

www.atec.si

Ljubiteljski kulturni dan

VSTOP PROST!

in velika dobrodelna akcija
zbiranja sredstev za pomoč
otrokom, obolelim za rakom

Arboretum Volčji potok
sobota, 18. junij 2022

Med 10.00 uro
in 18.00 uro

Ob 19.00 uri
velik "open air"
koncert SAZAS,
s sodelovanjem
najpopularnejših
slovenskih glasbenic
in glasbenikov

beseda
RAK5 ali
RAK10
na **1919**

7 prizorišč / 7 odrov
3.500 nastopajočih z vseh
koncev in krajev Slovenije

- historični ples
- historična glasba
- sodobni ples
- folklor
- pihalne godbe
- mažoretke
- gledališče
- lutke
- literarna dejavnost
- likovna dejavnost
- zborovska glasba
- ostala instrumentalna glasba

Na 7 lokacijah
atraktivna predstavitev

- Planinske zveze Slovenije
- Gorske reševalne zveze Slovenije
- Ribiške zveze Slovenije
- Gasilske zveze Slovenije
- Čebelarke zveze Slovenije
- Lovske zveze Slovenije
- slovenskih reševalcev
(Prva Pomoč)

8 kulinarično-enoloških kotičkov,
s predstavitvijo jedi in žlahtne
kapljice osmih slovenskih pokrajin

- Bela Krajina
- Štajerska
- Primorska
- Dolenjska
- Koroška
- Prekmurje
- Notranjska
- Gorenjska

Organizatorji

Arboretum
VOLČJI POTOK

V podporo

USTANOVA ZA POMOČ
OTROKU Z RAKOM

Sodelujoči

Lovska
zveza
Slovenije

GASILSKA ZVEZA SLOVENIJE

Medijski pokrovitelji

pop

planet

OPTICS
TRADE

THERMAL
IMAGING

**STREAM
VISION 2**

Termovizijski monokular

Axion XM30F

Izboljšán in kar 100 € cenejši od prejšnje generacije

Izjemna cena

1.190€

- Več kot 5 ur delovanja z enim polnjenjem baterije
- Možnost zajemanja slik in videov
- 3x osnovna povečava
- Brez prave konkurence v svojem cenovnem razredu

Poskenirajte
QR kodo za več
informacij.

Nakup je možen na spletni strani **www.optics-trade.eu** ali v vseh bolj založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na **031 770 520** (Optics Trade).